

25. møde

Onsdag den 15. november 1978 kl. 13.00

Dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Forespørgsel til statsministeren:*

Forespørgsel [om arbejdsløsheden] af Jørgen Jensen (DKP).

(Forespørgsel nr. II).

Meddelelser fra formanden:**Første næstformand (Erlendsson):**

Medlemmer af folketinget Yvonne Herløv Andersen (CD), Brusvang (CD) og Melchior (CD) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand.

(Lovforslag nr. L 78).

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Den skattemæssige behandling af tilskud til konsumfiskeindustrien m. v.). (Lovforslag nr. L 9).

Eksemplarer vil blive omdelt.

I skrivelse af 12. september d.å. har indenrigsministeren anmodet om, at der af folketinget udpeges 4 personer til for perioden fra den 1. januar 1979 til udgangen af året 1982 at indtræde som medlemmer af *værnepligtsnævnet* samt en suppleant for hver af disse.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand.

(Lovforslag nr. L 78).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager dette.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

1) Til minister Lise Østergaard af:

Hans Jørgen Jensen (S):

Hvad agter ministeren yderligere at gøre i forbindelse med domfældelsen af Habib Achour og hans fagforeningskolleger i Tunesien?«

(Spm. nr. 190).

Minister Lise Østergaard:

Som svar på det stillede spørgsmål skal jeg oplyse, at det var med stor bekymring, regeringen modtog oplysning om de strenge frihedsstraffe, som en tunesisk sikkerhedsdomstol i sidste måned har idømt det tunesiske fagforbunds generalsekretær, Habib Achour, og en række andre fagforeningsledere i Tunesien. De pågældende, der var anklaget for meddelagtighed i de uroligheder, der fandt sted efter en generalstrejke i slutningen af januar måned i år, fik op til 10 års strafarbejde. Dommene blev appelleret, men appel-domstolen har for knap 2 uger siden afvist at behandle sagerne. Der består dog endnu en mulighed for benådning af de dømte.

Regeringen har til stadighed nøje fulgt retssagerne mod fagforeningslederne og har allerede ved flere lejligheder drøftet situationen både med andre nordiske lande og med de andre EF-lande.

Den 13. oktober har Europa-Parlamentet vedtaget en beslutning, der udtrykker bekymring over de hårde domfældelser og opfordrer til amnesti. Parlamentet anmoder også de ni EF-landes udenrigsministre om i det politiske samarbejde i fællesskab at tage de nødvendige diplomatiske skridt til omgående løsladelse af de fængslede fagforeningsmedlemmer.

Den danske regering deler Europa-Parlamentets synspunkter, og efter at appel-

[Minister Lise Østergaard]

domstolen nu har afvist sagerne, har vi fra dansk side arbejdet for at få Europa-Parlamentets anmodning taget op til hurtig behandling inden for de ni EF-landes politiske samarbejde. Vi støtter endvidere bestræbelserne på at få sagen taget op til behandling i den internationale arbejdsorganisation, ILO. Regeringen vil enten alene eller sammen med andre gøre den tunesiske regering bekendt med sit syn på dommene og på vores ønske og vor forventning om de dømtes snarlige løsladelse.

Hans Jørgen Jensen (DKP):

Jeg vil gerne takke minister Lise Østergaard for det meget fyldestgørende svar, vi her har fået, og skal bare appellere til, at de initiativer, der kan tages på alle områder, bliver taget. Det er med forbavelse, at man i 1978 i et land, som man har samarbejdet med bl. a. i ILO, skal opleve, at det ikke er muligt at foretage en sådan generalstrejke, som der har været i Tunesien, uden at det får sådanne konsekvenser. Men jeg takker altså ministeren for det udmærkede svar.

Dorhmann (FP):

Nu er det jo ikke første gang, vi diskuterer udlændinge her. Jeg husker en bestemt sag, vi havde om en mexikaner, og som blev diskuteret temmelig meget her. Nu rejser ministeren jo meget rundt i udlandet, og jeg vil gerne spørge ministeren i forbindelse med den mexikanersag – jeg skal ikke sammenligne med navnet på den pågældende – om hun ikke finder det uheldigt, at Danmark den ene gang efter den anden blander sig i udenlandske anliggender. Jeg vil endvidere spørge ministeren, om der er noget om de forlydender, der går om, at den mexikaner, vi på daværende tidspunkt diskuterede, for øjeblikket befinder sig som terrorist i Vesttyskland.

Første næstformand (Erlendsson):

Det sidst rejste spørgsmål vedrører ikke det spørgsmål, der er stillet til ministeren.

Ministeren ønsker ikke at svare.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *minister Lise Østergaard* af:

Poulsen (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor meget det – hvis den ulykke skulle vederfares os, at Danmark skulle blive vært for FN's kvindekongress i 1980 – vil koste de danske skatteydere?«

(Spm. nr. 223).

Skriftlig begrundelse.

Det fremgår af dagspressen – bl. a. Jydske Tidende af 10. november – at Danmark er ivrig ansøger til at blive vært for FN's kvindekongress i 1980. Det er spørgerens opfattelse, at kvinderne fra de forskellige FN-medlemslande skal være hjertelig velkomne til at afholde deres kongress i Danmark, såfremt de selv afholder de dermed forbundne udgifter; men såfremt det er regeringens mening, at denne kongress skal betales af skatteyderne, stiller sagen sig noget anderledes. Så finder spørgeren det ulykkeligt, hvis Danmark skal være vært, og da også Østtyskland ifølge dagspressen er inde i billedet som ansøger til værtskab, bør ministeren efter spørgerens opfattelse ikke lægge hindringer i vejen for, at Østtyskland bliver værtsland.

Minister Lise Østergaard:

På De Forenede Nationers 27. generalforsamling i 1972 blev året 1975 proklameret som det internationale kvindeår, og dette kvindeår blev markeret bl. a. gennem afholdelsen af en verdenskonference, der fandt sted i Mexico i sommeren 1975. På denne kongress blev der vedtaget en verdensaktionsplan, den såkaldte Mexicodeklaration, om kvindens ligestilling. På grundlag af denne deklaration besluttede FN's 30. generalforsamling i 1975 at etablere kvindetiåret fra 1976 til 1985, og man gjorde det med det formål at arbejde for kvinders lighed og deltagelse i samfundets udvikling samt for kvinders deltagelse i de internationale bestræbelser for fred og sikkerhed.

Som et markeret højdepunkt i tiåret har De Forenede Nationer besluttet, at der midtvejs – og det vil sige i 1980 – på ny skal afholdes en verdenskonference. Det bliver denne kongresses hovedopgave at vurdere de fremskridt, der er opnået hidtil i tiåret, samt at justere programmet for den resterende periode, 1981–85. Gennem sit medlemskab af FN's kvindekommision har Danmark taget aktiv del i forberedelserne til 1980-

[Minister Lise Østergaard]

konferencen, og den tænkes gennemført som en arbejdskonference og en handlingsorienteret konference, hvor man særlig vil fremhæve emner som beskæftigelse, sundhed og uddannelse. Således har denne konference et andet sigte end Mexikokonferencen, der dannede optakten til en serie internationale aktiviteter inden for FN's arbejde for kvinders status.

Det er således, at det oprindeligt var Iran, som havde tilbudt at være vært for 1980-konferencen, men Iran har for nylig trukket dette tilsagn tilbage. Der har da i FN-kredse været drøftet hensigtsmæssigheden af at skifte mellem i-lande og u-lande som værtsland for slige konferencer, og der var vist en særlig interesse for, at et skandinavisk land kunne påtage sig værtskabet.

På denne baggrund har den danske FN-mission i New York meddelt FN, at Danmark er parat til at påtage sig værtskabet for 1980-konferencen, og denne meddelelse er selvsagt afgivet efter anmodning fra regeringen, der i sagens anledning har hørt ligestillingsrådet.

Enkelte andre lande overvejer også at tilbyde sig som værter for konferencen, og det er ikke i dag muligt at sige noget nærmere herom, men der finder løbende konsultationer sted i New York.

For det tilfælde, at konferencen skulle blive henlagt til København, må der, naturligvis afhængigt af deltagere og tilreisende journalister, forventes udgifter i en størrelsesorden, der ikke vil overskride en halv snes millioner kroner i dagens priser. Ca. halvdelen af beløbet vil medgå til leje af konferencecenter og leje og indretning af tolkeanlæg og udgifter til FN's sekretariats personale og FN's tolke, og den anden halvdel vil medgå til en række praktiske arrangementer, herunder transport-tjeneste, sikkerhedstjeneste, pressecenter og kommunikationstjeneste. Det er klart, at et sådant overslag er foreløbigt, og hvor stort budgettet vil blive, vil afhænge af en række faktorer, som vi ikke har helt nøje kendskab til i dag.

Således ved vi ikke, hvor mange delegerede der kan forventes til 1980-konferencen.

Men jeg vil gerne tilføje, at en sådan konference i Danmark med et sted mellem 1.000 og 3.000 deltagere og journalister jo vil indebære en væsentlig valutaindtjening, der ganske klart vil overstige de danske udgifter ved konferencens afholdelse, og i relation til tu-

risme i lidt bredere forstand må der påregnes betydelige indtjening i forbindelse hermed.

Endelig vil jeg gerne afslutningsvis tilføje som regeringens opfattelse, at en placering af kvindekonferencen i Danmark, som er et af de lande i verden, der er længst fremme i ligestillingsmæssig henseende, vil kunne være af meget stor betydning, når det drejer sig om at skabe en større forståelse i verdenssamfundet for kvinders rolle i det moderne samfund.

Første næstformand (Erlendsson):

Af hensyn til, at spørgetiden ikke skal trække alt for meget i langdrag, er der fastsat taletidsregler for både medlemmer og ministre. For ministre er det 3 minutter.

Poulsgaard (FP):

Jeg takker da ministeren for svaret. Langt om længe kom vi frem til, hvad ministeren skønnede det ville koste, hvis denne konference blev afholdt i Danmark. Det var faktisk interessant, at ministeren så tilføjede efter de 10 mill. kr., der kun var et foreløbigt skøn, at vi nok ville tjene meget, meget mere ind valutamæssigt. Hvis ministeren har ret i det, kunne det godt tyde på, at det var de velbjærgede kvinder, der rejser ud, hvis de har råd til sådan at drysse 10 mill. kr. her i landet, når de er med i en konference.

Når jeg har rejst dette spørgsmål, hænger det sammen med flere ting. Jeg stiller mig f. eks. meget, meget skeptisk over for, hvad kvinderne i u-landene og andre steder har fået ud af, at fru Eva Gredal og en hel række andre prominente danske kvinder rejste til Mexico for skatteydernes betaling i 1975. Jeg synes også, det skal ses på baggrund af, at man i dagspressen kan læse, at den danske regering – og det skal den ikke have utak for – har slået i bordetovre i FN og sagt, at nu skal Sovjetunionen og de andre til at spytte lidt mere i bøssen. Når vi ved, hvor venlig den minister, vi har for u-landsbistand, altså fru Lise Østergaard, er til at rejse ud og sløse med pengene alle steder, synes jeg ærlig talt, at der i hvert fald her var 10 mill. kr., vi meget, meget vel kunne have sparet. Derfor har jeg også skrevet i spørgsmålet, at det var en ulykke, hvis det var skatteyderne, der skulle betale dette arrangement, og jeg vil fastholde, det er en ulykke, men det er noget andet,

[Poulsgaard]

hvis disse kvinder kommer rendende her og vil lægge 10 mill. kr. i fremmed valuta og samtidig selv vil betale – og der er jo noget, der kunne tyde på, at de selv kan betale. Når vi ved, at der er andre lande som Østrig, der også har været inde i billedet, vil jeg henstille til ministeren, at hun ikke ligefrem står forrest i køen, men går lidt ned i køen; hun må godt være beskeden en gang imellem.

Kaj V. Andersen (V):

Jeg vil gerne tillade mig at spørge minister Lise Østergaard, om ikke det indtryk er rigtigt, at såfremt et tredje land i sidste runde skulle melde sig med tilbud om værtskab for denne konference, trækker Danmark naturligvis straks sit tilbud tilbage, således at man, for at sige det populært, ikke skal få det indtryk i verdensopinionen, at Danmark er forhippet på at få denne konference, fordi vi udmærket godt ved, at der til den er knyttet såvel prestige som også en ganske betydelig indtjening.

Minister Lise Østergaard:

Til hr. Poulsgaards indlæg vil jeg gøre den korte kommentar, at det er en meget væsentlig ting, at kvindekonferencen gennem deltagelse af kvinder fra både i-lande og u-lande kan være med til at fremme kvinders vilkår, navnlig i u-lande, hvor de er meget ringe.

Nu siger det sig selv, når man som kritik anfører, at det er de velbjærgede kvinder i u-landene, som kan rejse, at det i ethvert lands udvikling vil være således, at det er de kvinder, der har mulighed for at være meningsdannende, som også har mulighed for at have den økonomiske baggrund for at deltage i dette arbejde, og det er min helt klare erfaring, at der har været meget positive virkninger af den første kvindekonference i retning af en større forståelse i mange u-lande for nødvendigheden af at have kvinders vilkår centralt placeret i bestræbelserne på den økonomiske udvikling i de pågældende lande.

Til hr. Kaj V. Andersen vil jeg sige, at der ikke er tale om, at Danmark er forhippet på dette værtskab; der er alene tale om, at Danmark har erklæret sig parat til at påtage sig det, dersom noget sådant skulle ønskes, og det vil fremgå af forhandlingerne i FN.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til *undervisningsministeren* af:

Birgit Fogh-Andersen (KF):

»Kan ministeren bekræfte de i dagspressen fremkomne oplysninger om, at der forbedres en hel eller delvis nedlæggelse af rigshospitalets fysiurgiske afdeling og ombygninger til millionbeløb, skønt det kun er 8 år siden, den pågældende afdeling blev opbygget?«

(Spm. nr. 225).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge de oplysninger, der inden for den seneste måned er fremkommet i dagspressen, er der planer om en hel eller delvis nedlæggelse af den fysiurgiske afdeling, som efter det foreliggende fungerer godt. Afdelingen er kun otte år gammel. Det anføres, jfr. Politiken den 8. oktober d.å., at lægegruppen på fysiurgisk afdeling har betegnet projektet som en katastrofal planlægningsfadæse, der vil blive til ubodelig skade for patientbehandlingen, forskningen og uddannelsen. På denne baggrund bedes ministeren give en redegørelse for de påtænkte planer samt de økonomiske konsekvenser.

Birgit Fogh-Andersen (KF):

Jeg tillader mig at stille ministeren dette spørgsmål, fordi der i dagspressen har været alvorlige protester fra lægegruppen på rigshospitalets fysiurgiske afdeling i forbindelse med denne sag. Man har kaldt den en katastrofal planlægningsfadæse til skade for både patientbehandlingen, forskningen og uddannelsen.

Vi ved alle, at det har taget mange, mange år at planlægge det nye rigshospital, og efter det foreliggende er den fysiurgiske afdeling et vigtigt led i denne planlægning. For mange af de 2.000 indlagte patienter betyder den genoptræning til hurtigere at kunne komme til hæfterne igen efter alvorlig sygdom.

Under denne afdeling hører også et forskningslaboratorium, som det har kostet mange millioner kroner at etablere, og som er det eneste, vi har af den art her i landet. På dette laboratorium forskes der bl. a. i behandling af gigt og dårlige rygge, der desværre begge

(Birgit Fogh-Andersen)

er folkesygdomme. Dette laboratorium kan med sit klimarum og isotoprør ikke flyttes; man måtte begynde helt forfra, hvis det skulle etableres igen.

På denne baggrund bedes ministeren redegøre for de påtænkte planer samt for de økonomiske konsekvenser, hvis alt dette skulle genopføres et andet sted.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Fru Birgit Fogh-Andersen har bedt mig bekræfte nogle oplysninger i dagspressen om hel eller delvis nedlæggelse af rigshospitalets fysiurgiske afdeling og ombygninger til millionbeløb.

Jeg kan ikke bekræfte disse oplysninger, og det er heller ikke de oplysninger, der er fremgået af dagspressen. Det er rigtigt, at der har været sådanne forlydender fremme i Politiken den 8. oktober 1978, men få dage efter bragte Politiken et dementi fra rigshospitalets direktion. Det fremgår af dette dementi, at der såvel i centralkomplekset på Blegdamsvej som på Tagensvejafsnittet og på det tidligere ortopædiske hospital forventes at være rigelige arealer til fysiurgisk afdelings forskellige funktioner. Direktionens dementi bygger på de forhandlinger, som styringsgruppen vedrørende de statslige sygehuse har ført med rigshospitalets direktion og lægeråd.

Til slut vil jeg gerne understrege, at regeringen ikke har taget stilling til den indstilling, som foreligger fra den statslige styringsgruppe.

Birgit Fogh-Andersen (KF):

Jeg takker ministeren for de oplysninger, der er fremkommet her i dag. Jeg mente, det var velbegrundet at rejse dette spørgsmål, for man kunne nære alvorlig frygt for, at noget sådant skulle ske, og det ville betyde en forringelse af hele behandlingsniveauet på rigshospitalet. Men det forstår jeg nu heller ikke er tanken, og jeg takker ministeren for redegørelsen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til udenrigsministeren af:

Steen Folke (VS):

»Vil ministeren indhente oplysninger om, hvornår Elsam sidst har deltaget i forhandlinger om eller underskrevet kontrakt om

indkøb af kul i Sydafrika, og vil ministeren henstille til samtlige elselskaber, at de ikke undertegner nye kontrakter herom, før det er sket en politisk afklaring af spørgsmålet om indkøb af kul i Sydafrika?«

(Spm. nr. 192).

Skriftlig begrundelse.

Så sent som i indeværende måned har der ligget et stort skib, »Lake Shasta«, ved Enstedværket og udlosset 100.000 t kul fra Sydafrika. Hvorvidt disse kul er bestilt før eller efter folketingets vedtagelse den 26. maj 1978 af en opfordring til Elsam til om muligt at indkøbe kul andetsteds end i Den sydafrikanske Republik, er spørgeren ikke bekendt med. Spørgeren er heller ikke klar over, hvad en eventuel afbestilling ville indebære i forhold til kontraktlige forpligtelser.

I udenrigsministerens svar til mig i folketingets spørgetid den 25. oktober hedder det bl. a. (Folketingstid. 1978/79 sp. 1038): »Jeg vil gerne sige til hr. Steen Folke først, at det selvfølgelig ikke er tilfredsstillende, at en opfordring, der rettes fra en regering til private firmaer, privatpersoner, eller hvem det nu kan være, ikke følges; det er helt klart hensigten med opfordringen eller henstillingen. Men jeg er ikke i stand til i dag at vurdere, om henstillingen bliver fulgt eller ikke bliver fulgt. Jeg nævnte det i mit svar i første omgang, at regeringen ikke er bekendt med, om de kul, der importeres, er bestilt, før eller efter at Elsam har modtaget regeringens henstilling.«

Uden at afvente en mere omfattende redegørelse fra Elsam må det være muligt at få svar på det stillede spørgsmål.

Direktør E. L. Jacobsen, Elsam, udtalte den 27. oktober 1978 til Politiken: »Vi har planlagt en betydelig udvidelse af kulimporten fra Sydafrika ud over de kontrakter for de næste par år, der er indgået.«

Det er også kommet offentligt frem, at andre elselskaber har lignende planer.

Det må i det mindste være rimeligt at henstille til elselskaberne ikke at undertegne nye kontrakter, før spørgsmålet om indkøb af kul i Sydafrika er politisk afklaret, f. eks. i forbindelse med behandlingen af pkt. 5 i beslutningsforslag nr. B 42 om boykot af økonomiske aktiviteter m. v. i Den sydafrikanske Republik.

[Steen Folke]

Steen Folke (VS):

Lad mig først slå fast, at VS mener, at elselskabernes indkøb af kul i Sydafrika skal stoppes. Det gælder både dem, der er tilsluttet Elsam, og de øvrige. Hvis ikke elselskaberne selv kan finde ud af det, må regeringen sørge for det, og hvis ikke regeringen kan finde ud af det, må folketingset pålægge den at gøre det.

Derfor har VS stillet forslag om økonomisk boykot af Sydafrika, der som et af punkterne indeholder en opfordring til regeringen om at sørge for, at Elsams indkøb af kul fra Sydafrika øjeblikkelig bringes til ophør. Dette forslag har endnu ikke været til første behandling, men så længe forslaget ikke er færdigbehandlet, kan sagen om kulindkøb fra Sydafrika ikke siges at være politisk afklaret.

Med den rapport, som Elsam offentliggjorde i går, er det klart, at Elsam forsøger at gennemføre en skræmmekampagne med dobbelt sigte: dels vil Elsam fortsat have lov til at profitere af det racistiske apartheidregime i Sydafrika, dels er der tale om pression for at få indført atomkraft. At Elsams rapport bygger på en række angribelige forudsætninger og antagelser skal det nok lykkes at få optrævlet i de kommende dage.

Indtil der er skabt politisk afklaring om sagen, mener jeg, at elselskaberne anstændigvis må afholde sig fra at foretage nye kulindkøb i Sydafrika. Det er muligvis en selvfølge. Jeg går ud fra, at Elsam ikke er indgået i forhandlinger om eller har underskrevet kontrakt om kulindkøb fra Sydafrika, siden folketingset vedtog sin henstilling herom den 26. maj, men de udtalelser, som er kommet fra Elsams bestyrelsesformand og direktør siden, tyder jo ikke på den helt store respekt for folketingsets og regeringens unægtelig noget vattet udformede henstilling.

Under alle omstændigheder mener jeg derfor, at det nu må henstilles klart og utvetydigt, at selskaberne, mens sagen er under politisk afklaring, afholder sig fra at indgå i forhandlinger om eller underskrive nye kontrakter om indkøb af kul fra Sydafrika.

Udenrigsministeren (Christoffersen):

Som bekendt har regeringen i går modtaget Elsams redegørelse. Den er offentliggjort. Elsam har bedt om et møde med regeringen,

når regeringen har haft lejlighed til at studere redegørelsen, og det møde inviterer vi gerne til. Jeg går ud fra, at vi herefter vil være i besiddelse af alle relevante oplysninger. På den baggrund ser jeg ingen grund til at rette nye henstillinger til elselskaberne. Jeg har i øvrigt forstået, at der heller ikke forestår kontraktafslutninger i nær fremtid. Hertil kommer jo, at elselskaberne kender regeringens og folketingsets indstilling, og jeg tror, at elselskaberne er fuldt opmærksomme på denne indstilling, og at den indgår i deres overvejelser. Jeg kan i øvrigt til hr. Steen Folkes orientering sige, at regeringen ikke vil medvirke til en forbudslovgivning.

Steen Folke (VS):

Nu drejer mit spørgsmål sig altså ikke om udstedelse af forbud i denne omgang. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at VS mener, at man i givet fald skal gennemføre et forbud, hvis ikke elselskaberne på anden måde kan finde ud af det. Men det, mit spørgsmål drejede sig om nu, var kun at sikre, at elselskaberne ikke, mens sagen er under politisk afklaring, faktisk indgår nye kontrakter om køb af kul. Der siger ministeren, at så vidt han ved, har Elsam ikke planer om at gøre det. Det er da udmærket, men hvad med de øvrige selskaber? Det er jo ikke nogen hemmelighed, at Elkrafts formand bl. a. har udtalt, at man også dér både nu benytter sig af indkøb af kul i Sydafrika og agter at gøre det i fremtiden.

Jeg har lidt svært ved at forstå, at ministeren ikke som en uhyre lille ting vil sørge for, at der i det mindste ikke sker indkøb, mens denne sag er under afklaring.

Så vil jeg gerne gøre opmærksom på, at ministeren kun svarede på en del af mit spørgsmål, for jeg spurgte, hvornår Elsam sidst har deltaget i forhandlinger om eller underskrevet kontrakt om indkøb af kul i Sydafrika. Det har jeg faktisk bedt om at få oplyst. Det må da være et minimum, at ministeren prøver at svare på det, som spørgsmålet reelt er rettet imod. Er det sådan, at ministeren ikke har forespurgt i Elsam, hvornår der rent faktisk har været tale om forhandlinger eller kontraktunderskrivelse? Jeg synes, det var rimeligt, om ministeren forsøgte at svare på det spørgsmål, jeg har stillet.

[Udenrigsministeren]

Udenrigsministeren (Christophersen):

Jeg har faktisk svaret på hr. Steen Folkes første spørgsmål, idet jeg jo har gjort opmærksom på, at vi nu har fået en redegørelse fra Elsam, og at Elsam endvidere har bedt om at få et møde med regeringen, når regeringen har studeret redegørelsen, og jeg går ud fra som en selvfølge, at når vi har studeret redegørelsen, og når vi har haft mødet med Elsam, er vi i besiddelse af alle relevante oplysninger, også dem, der her er omtalt, og det, hr. Steen Folke spurgte om, var, om vi ville indhente dem. Jeg går ud fra, det ganske giver sig selv, at vi drøfter hele denne sag igennem med Elsam, og at vi også drøfter de forhold, der her er nævnt.

Vedrørende henstillinger kan jeg bare gentage, hvad jeg har sagt. Jeg er ganske overbevist om, at elselskaberne kender regeringens og folketingsflertallets indstilling, og jeg har ikke noget ønske om at gentage den henstilling. Vi skal jo også passe lidt på med her i folketinget at blive ved med at gentage ting. Jeg går ud fra, at når folketinget vedtager noget, tages det alvorligt og man gør sine overvejelser på det grundlag. Derfor har jeg ikke i den nuværende situation nogen grund til at gentage den givne henstilling.

Jørgen Junior (FP):

Jeg synes, regeringen har efterlevet den beslutning, der blev truffet i folketinget, på helt korrekt vis, og jeg synes også, det svar, som kom fra udenrigsministeren, var fuldstændig korrekt. Jeg vil blot gerne stille et tillægsspørgsmål til udenrigsministeren: da det ifølge rapporten fra Elsam er ganske klart, hvilke ubehageligheder en boykot ville få for det danske samfund, kan udenrigsministeren da oplyse noget om, hvorvidt det vil have nogen som helst effekt overhovedet på det sydafrikanske samfund, hvis der fandt en enlig dansk boykot sted, som ikke var forbundet med andre sanktioner, med internationale sanktioner.

Askjær Jørgensen (FP):

Modsat hr. Steen Folke har jeg fuld tillid til Elsams ledelse og de folkevalgte mennesker dér, der repræsenterer et politisk bredt udsnit. Jeg tror, de disponerer fornuftigt, og jeg har ikke den mindste anledning til at næ-

re tvivl og mistænkeliggøre deres rapport. Den fortæller noget om, at det vil fordyre elforsyningen til hver husstand i Danmark med noget, der ligner 400 kr. Mit supplerende spørgsmål er derfor, om ikke ministeren finder, det er et tungvejende argument, en tungtvejende faktor i den sag at fordyre hver enkelt husstands elforbrug med 400 kr. om året.

Udenrigsministeren (Christophersen):

Jeg kan sige til hr. Jørgen Junior, at jeg ikke har opfattet folketingets beslutning i sin tid som først og fremmest dikteret af et ønske om at fremkalde økonomiske virkninger i Sydafrika. Jeg tror også, selv om jeg foreløbig kun lidt overfladisk har studeret den redegørelse, der er kommet, at den ret tydeligt viser, at Sydafrika nok skal finde andre afsætningsmuligheder for sit kul med den situation, der er på energiforsyningsområdet. Jeg har forstået, at meningen med folketingets beslutning i sin tid var at tilkendegive en dansk politisk holdning til Sydafrika.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *handelsministeren* af:

Bolvig (RV):

»Agter ministeren at øge midlerne til håndværkerlåneordningen?«

(Spm. nr. 161).

Skriftlig begrundelse.

Ved augustforliget sidste år blev det muligt for nyetablerede virksomheder at opnå lån. Denne udvidelse af kredsen af lånsøgere har været en succes.

Den tidligere handelsminister lovede det radikale venstre at udvide lånerammen, såfremt der – grundet den nye lånegruppe – blev en øget efterspørgsel.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Hr. Bolvig har spurgt, om jeg agter at øge midlerne til håndværkerlåneordningen. Jeg kan bekræfte, at den nye ordning med lån til etableringsformål, som kom ind i loven om lån til håndværk og mindre industri ved lovændringen i fjor, har været medvirkende til at øge presset på håndværkerlåneordningen, så de for indeværende år, 1978, bevilgede

[Handelsministeren]

midler nu er opbrugt. Regeringen er for tiden i gang med en samlet gennemgang af de gældende erhvervsfremmende ordninger. Jeg kan derfor ikke i dag udtale mig nærmere om mulighederne for at udvide bevillingsrammerne for de enkelte ordninger. Den statsfinansielle situation gør det nødvendigt at overveje prioriteringen mellem de forskellige ordninger nøje. Det vil ikke være rigtigt af mig her at foregribe denne prioritering, men jeg skal love hr. Bolvig at have opmærksomheden henvendt på spørgsmålet.

Bolvig (RV):

Jeg takker handelsministeren for svaret og vil da også på det radikale venstres vegne afvente den undersøgelse, som handelsministeren vil iværksætte. Men jeg vil gerne, som jeg har fremhævet i begrundelsen, understrege over for ministeren, at da vi i sin tid fik denne ordning indført, lovede ministerens forgænger, at såfremt der som forudset af os ville blive forøget pres på disse midler, ville regeringen være indstillet på at udvide lånerammen. Men nu vel, jeg tolker ministerens svar positivt, og derfor vil vi afvente en forhåbentlig hurtig stillingtagen fra regeringens side.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *arbejdsministeren* af:

Karl Møller (DKP):

»Kan ministeren godkende arbejdstilsynets afgørelse med hensyn til beskæftigelsen af skolebørn i Hirtshals havn?«
(Spm. nr. 199).

Skriftlig begrundelse.

Netop i en tid, hvor der vedtages love om jobtilbud til langtidsledige, og hvor der forberedes en lov om efterløn, hvor ældre langtidsledige er udelukket fra jobtilbud, og hvor 26 ugers reglen er blevet skærpet for personer over 60 år, må det forekomme absurd med en afgørelse som den, der er truffet af arbejdstilsynet med hensyn til skolebørns beskæftigelse i fiskeindustrien. Der har i forbindelse med de to førnævnte love været talt meget om at følge fagbevægelsens krav. SID i Hirtshals har gjort opmærksom på, at man har tilstrækkeligt med medlemmer, der kun-

ne tage dette arbejde, der nu tilbydes skolebørn. Blandt disse medlemmer er sikkert også flere, der er truet af reglen om 26 ugers arbejde inden for de sidste fire år. Jeg vil derfor mene, at SID ud fra disse menneskelige hensyn i første række burde have retten til at anvise det ledige arbejde på Hirtshals havn, mens arbejdstilsynet bør skærpe sine krav til fiskeindustrien, så man forhindrer børnearbejde i Danmark.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg skal i anledning af hr. Karl Møllers spørgsmål oplyse, at den afgørelse, som er truffet af arbejdstilsynets lokalkreds i Nordjylland om beskæftigelse af børn og unge med rensning af fisk på Hirtshals havn, den 8. november i år er blevet anket til direktoratet for arbejdstilsynet af Specialarbejderforbundet i Danmark. Direktoratet har oplyst over for mig, at det allerede den 9. november har sendt ankeskrivelsen til udtalelse i kredsen, hvorfra man tidligst kan have svar i løbet af denne uge. Direktoratet kan først herefter træffe sin afgørelse, som hurtigst muligt vil blive meddelt ministeriet.

Da situationen herefter er den, at en anke af en konkret afgørelse er under behandling af første instans, kan jeg som arbejdsminister, der jo er sidste ankeinstans, ikke udtale mig om, hvorvidt jeg kan godkende arbejdstilsynets afgørelse med hensyn til beskæftigelsen af skolebørn i Hirtshals havn, da jeg herved på en farlig måde ville kunne indvirke på direktoratets afgørelse samt foregribe resultatet af en eventuel videre anke til arbejdsministeriet. Men jeg kan forsikre hr. Karl Møller om, at vi følger denne sag med den allerstørste opmærksomhed, da den jo rejser mange og vigtige spørgsmål i forbindelse med børns og unges deltagelse i arbejdslivet.

Karl Møller (DKP):

Jeg takker for arbejdsministerens svar. Jeg er godt klar over, at eftersom denne sag nu er i ankestyrelsen, er det vanskeligt for ham at udtale sig, men jeg kunne da godt tænke mig at lægge selve baggrunden for mit spørgsmål frem her, fordi det er rigtigt, som arbejdsministeren siger, at denne sag rejser ganske vigtige principielle spørgsmål i for-

[Karl Møller]

bindelse med vores opfattelse af, hvad børnearbejde egentlig er.

Det ligger sådan, at arbejdstilsynet sidste år i forbindelse med arbejdsmiljøloven udsendte nogle regler for beskæftigelse af børn under 15 år, det er bekendtgørelse nr. 333, som omhandler børns lettere erhvervs-mæssige arbejde, og heri opstiller man meget detaljeret de tilladte arbejdsområder, ligesom man har opstillet tidsrammer og andre begrænsninger. Der er også straffebestemmelser.

I den bekendtgørelse er der ikke med ét eneste ord nævnt rensning af fisk, og det er i hvert fald efter min opfattelse meget forståeligt, for rensning af fisk har intet med lettere erhvervsarbejde at gøre. Tværtimod er der, og det er også bekræftet af SIDs tillidsmænd, der går på havnen i Hirtshals, simpelt hen tale om noget af det hårdeste arbejde, der findes. Og når det så oven i købet, som vi har hørt, finder sted om natten 2-3 uger i træk, synes jeg, det er ganske groft, at flere medlemmer af fremskridtspartiet, som man har set, ligesom udlægger det som en god sportspræstation, at disse unge mennesker kan klare dette, og at de oven i købet kan tjene op til 50-60 kr. i timen, som der har været tale om.

Hvis man kender til den generelle arbejds-situation og den måde, som voksne aflønnes på ved akkordarbejde i fiskeindustrien, hvor der skal knokles for at tjene bare 40-50 kr. i timen, er det oplagt, at man presses helt uansvarligt hårdt.

Jeg vil godt sige, at den vejledning, som er udsendt af arbejdstilsynet, og som støtter sig på bekendtgørelsen om lettere erhvervsarbejde, efter min mening er ret så uansvarlig og tager meget letfærdigt på disse alvorlige problemer.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg kan sige til hr. Karl Møller, som vist ikke havde noget egentligt spørgsmål, at det er rigtigt som sagt, at vi i forlængelse af arbejdsmiljøloven har angivet en lang række eksempler i vejledningsform for, hvad der skal forstås ved lettere erhvervsarbejde, og det er også rigtigt, at blandt de eksempler er ikke nævnt rensning af fisk. Man kan imidlertid forestille sig så mange andre situationer, man heller ikke kan nævne. Eksemplerne er alene taget med for at give indtryk af

karakteren af det arbejde, det her drejer sig om, men da anken fra SIDs side netop går på spørgsmålet om, hvorvidt rensning af fisk kan karakteriseres som lettere erhvervsarbejde, ville det være forkert af mig i dag at tage stilling til hovedspørgsmålet i sagen, nemlig om det drejer sig om lettere erhvervsarbejde. Der er vel også endnu mange oplysninger, som vi har brug for at skaffe frem. Jeg kan altså kun gentage det, jeg sagde før, at vi følger denne sag med megen alvor, og jeg deler helt hr. Karl Møllers synspunkt, at egentligt erhvervsarbejde, hårdt belastende arbejde, er til skade for børnene; det hæmmer deres muligheder for at udvikle sig, deres skolearbejde osv., og derfor har tilsynskredsen, uanset at man har anerkendt dette som lettere erhvervsarbejde, sat en lang række regler op for, hvordan dette arbejde med fiskerensning blandt børnene og de unge i Hirtshals skal foregå, og det afspejler den alvor, som også tilsynskredsen betragter situationen i Hirtshals havn med.

Karl Møller (DKP):

Jeg er ikke helt enig med arbejdsministeren, når han siger, at tilsynskredsen i Nordjylland betragter denne sag med megen alvor.

For det første er det en kendsgerning, at vejledningen, efter hvad der er oplyst over for mig af souschefen for arbejdstilsynet i Nordjyllands amt, Gadegaard, er udsendt eller nærmest uddelt til fiskeskipperne, og så formoder man, som man sagde, at de vil rette sig efter den. Chefen deroppe, Villy Cortsen, har til Aalborg Stiftstidende udtalt, at han er så naiv at tro, at når man nu har udsendt denne vejledning, vil fiskeskipperne også rette sig efter den. Men jeg vil godt stille det spørgsmål, om ikke det ville være rimeligt i en så alvorlig sag virkelig at indskærpe over for arbejdstilsynet, at man følger denne sag meget, meget nøje.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg tror ikke, der er behov for, at jeg indskærper dette forhold, for jeg tror, hvad man også kan forstå af den offentlige debat, at den lokale tilsynskreds er opmærksom på dette spørgsmål og følger det meget nøje og prøver at finde frem til det, som de mener er den rimeligste udvej. Om det så er tilfældet,

[Arbejdsministeren]

må bero på vurderingen af den klage, som vi har modtaget fra Specialarbejderforbundet i Danmark, og som vi altså behandler meget hurtigt og meget seriøst.

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til *arbejdsministeren* af:

Poulsgaard (FP):

»Kan ministeren acceptere overlæge Sv. Heinilds positive indstilling til spørgsmålet om børns arbejde med fiskerensning i Hirtshals?«

(Spm. nr. 213).

Skriftlig begrundelse.

Der henvises til overlæge Sv. Heinilds udtalelser til B.T. den 9. november, side 3, med overskriften »Lad børnene arbejde«.

Arbejdsministeren (Auken):

Hr. Poulsgaard har i B.T. læst en artikel af overlæge Heinild, som udtaler sig meget kategorisk om børns erhvervmæssige arbejde, efter min opfattelse måske også på grænsen af, hvad der er helt ansvarligt, hvis man ikke samtidig gør opmærksom på de alvorlige problemer, der knytter sig til et omfattende erhvervsarbejde for børn og unge. Det har i hvert fald altid været skiftende regeringers og skiftende folketingsflertals opfattelse, at der i vores arbejderbeskyttelseslovgivning, vores arbejdsmiljølovgivning, skulle opstilles særlige beskyttelseskrav for børns og unges arbejde. Dette hensyn har vejet meget tungt til, og den danske arbejderbeskyttelseslovgivning tog netop sin begyndelse i 1873 med en indsats over for misbrug af børn og unge til erhvervsarbejde. Det kan efter min mening overhovedet ikke drages i tvivl, at der er behov for begrænsning i adgangen for børn og unge til at deltage i erhvervmæssigt arbejde, både af hensyn til deres åndelige og legemlige udvikling og af hensynet til deres skolegang. Ud fra disse hensyn indeholder arbejdsmiljølovgivningen bestemmelser om lavalder, daglig arbejdstid, natarbejde og hvileperioder for børn og unge. Dette er også i overensstemmelse med de synspunkter, der ligger til grund for lovgivningen i de lande, der hører til samme kulturkreds som vi, og som vi håber at niveaet i vores miljølovgiv-

ning fortsat berettiger os til at sammenligne os med. Det er også de samme synspunkter, der er kommet til udtryk i ILOs konvention om minimumsalder.

Til den konkrete sag, som har givet anledning til det stillede spørgsmål, skal jeg ikke knytte nogen kommentarer. Det fremgår af mit svar til hr. Karl Møller, at der er tale om en ankesag, og det ville være forkert at gå ind i den konkrete sag. Jeg kan blot sige, at den nuværende arbejdsmiljølovgivning prøver at ramme en fornuftig balance mellem på den ene side børns og unges mulighed for at udvikle sig, for at udfolde initiativ og virkelyst inden for arbejdslivets område og på den anden side en egentlig beskyttelse af de grunde, jeg har nævnt før.

Hvis man læser loven – og det kan jeg anbefale hr. Poulsgaard at gøre – vil man se, at den opregner en række forskellige hensyn, som skal gøres gældende ved vurderingen af, i hvilket omfang der skal gives børn og unge adgang til erhvervsarbejde. Den indstilling, som er kommet til udtryk i artiklen »Lad børnene arbejde« af overlæge Heinild, som jeg ellers har stor respekt for, tror jeg næppe bygger på erfaringer fra industrielt præget arbejde af den art, som bl. a. har fundet sted i Hirtshals.

Må jeg endelig sige i anledning af et spørgsmål, hr. Poulsgaard har stillet til skriftlig besvarelse, at vi agter ikke at lempe reglerne, der sikrer mod misbrug af børnearbejde i det danske samfund.

Poulsgaard (FP):

Så fik jeg i hvert fald svar på det spørgsmål, jeg stillede den 6. november 1978. Da havde jeg nemlig spurgt arbejdsministeren, om han ikke ønskede at foretage en fornuftiggørelse af disse regler, for det strider jo mod al sund fornuft, det, der foregår i Hirtshals nu.

Jeg tror, vi skal langt tilbage i tiden for at finde en enkelt sag, der har optaget sindene så meget som denne sag fra Hirtshals. Jeg har en bunke så tyk af avisudklip, og jeg tænker, at arbejdsministeren har en endnu tykkere. Vi har også fået Peter Sabroe og en hel masse andre kaldt ind i debatten. Vi kan vel alle være enige om, at vi ønsker os ikke tilbage til Sabroes tid, vi ønsker ikke, at børn skal knokle sig ihjel. Vi ønsker bare en for-

[Poulsgaard]

nuftiggørelse, men det vil ministeren altså ikke være med til. Alt skal nedfældes i love, i cirkulærer og bekendtgørelser, der bliver ikke plads til det frie initiativ. Så ved vi det. Det forbyr mig ikke, det vil jeg gerne skynde mig at tilføje.

Når jeg så har stillet dette spørgsmål, må jeg vel nok tage det på min egen kappe, det kan ikke hjælpe, at jeg skælder på bureauet, men jeg står faktisk med to vidt forskellige spørgsmål. Man har jo påbegyndt en mægtig censurering herinde i folketinget. Jeg har givet sagt ja til det, så jeg tager det på min egen kappe, for jeg sad i et møde, og det gik hu hej. Jeg havde skrevet: ministerens kommentarer udbedes til overlæge Sv. Heinilds udtalelse til B.T. vedrørende børns arbejde ved fiskerensning i Hirtshals. Det har bureauet fået lavet om til: kan ministeren acceptere overlæge Sv. Heinilds positive indstilling osv. Det må jeg tage på min egen kappe, det vil jeg gerne sige her, men næste gang skal jeg lytte lidt mere efter, når de siger noget til mig.

Normalt plejer jeg at være meget skeptisk over for Sv. Heinild, mens arbejdsministeren og det parti, han tilhører, altid har taget denne mand til indtægt. For én gangs skyld kommer der virkelig noget fornuftigt fra denne overlæge mod noget, der er i strid med forældrene, der er i strid med fiskerne, der er i strid med børnene, der er i strid med hele samfundet omkring Hirtshals, som jo har lidt specielle hensyn, når fiskene er der, for vi har jo ellers et samfund deroppe, hvor man næsten ikke må fiske, fordi regeringen har vedtaget sådan nogle love, men her er der – nå, tiden er ude, all right, jeg får måske en anden omgang. Men jeg vil egentlig gerne have en kommentar til ministerens bemærkning om, at Svend Heinilds udtalelser er på grænsen af det ansvarlige. Hvad ligger der i den?

Arbejdsministeren (Auken):

Det er jo sådan, vil jeg sige til hr. Poulsgaard, at selv fornuftige mennesker kan tage fejl, og selv hr. Poulsgaard kan have ret. Dette er imidlertid ikke et af de tilfælde, hvor hr. Poulsgaard har ret, men det er desværre et af de tilfælde, hvor et fornuftigt menneske har taget fejl. Jeg mener, at man i overlæge Svend Heinilds artikel undervurderer de risi-

komomenter, der er knyttet til børnearbejde. På den anden side er jeg enig i ét synspunkt, som overlægen gør gældende, og det er, at vi ikke skal afskære børn fra at deltage aktivt i arbejdslivet. Derfor er vores regler også så smidigt og fornuftigt indrettet, at der er disse muligheder for virkelyst og for initiativ for de unge, men der er samtidig en beskyttelse, og den kan vi ikke undvære. Derfor må jeg til hr. Poulsgaards spørgsmål om fornuftiggørelse af de gældende regler sige, at der er ikke behov for ændring af regler, der i forvejen er fornuftige.

Poulsgaard (FP):

Det er jo simpelt hen den største ulykke, der er overgået dette land, at socialdemokratiet efterhånden er kommet til at bestå af ene akademikere, der overhovedet ikke har forstand på, hvad der rører sig i det praktiske liv. Man kan lave nogle regler for en fabrik måske, der kører fra 7 til 4, men fiskene er der på et bestemt tidspunkt – de ser ikke på uret, om den er 7 eller 9 om aftenen – og de skal gøres rene. Arbejdsministeren ved også, at det har været meget svært at finde nogle arbejdsløse til det deroppe, og derfor er der ingen fornuft i det, ministeren her siger om, at man har nogle regler, der forhindrer, at disse kuttere eller skibe, eller hvad de nu hedder, kan få fiskene rengjort. Det er et erhverv, der tjener valuta ind til landet, og derfor er det mig, der har fornuften på min side, og ikke ministeren, i dette tilfælde som så mange gange før.

Vi bruger oceaner af tid og kræfter på at hjælpe de unge arbejdsløse. Skolerne har et fag, der hedder erhvervsorientering, og det synes vi alle sammen er i orden. Her er der nogle unge mennesker, der selv skaffer sig erhvervsorientering og tjener lidt penge til julegaver, og det er også til gavn for beskæftigelsen og for hele samfundet.

Det er sjældent, jeg kommer op at skændes med arbejdsministeren, for selv om han er akademiker, er han forholdsvis fornuftig på mange områder, men når vi nu har gennemført nogle love, som udviklingen har vist ikke duer i det praktiske liv, må vi ændre dem. Vi kommer jo ikke og siger, at vi skal have hele arbejdsmiljøloven ophævet. Vi siger bare, at vi skal lave loven sådan, at vi i

[Poulsgaard]

fremtiden kan undgå tilfælde som det fra Hirtshals.

Jørgen Jensen (DKP):

Selv om man skulle mene, at skolebørn ikke tager nogen skade af at arbejde lidt ved siden af skolegangen, ja, man kunne måske mene, at de har gavn af det, synes jeg, hr. Poulsgaards spørgsmål betinger, at man yderligere spørger ministeren om noget.

Jeg har lagt mærke til, at ministeren et par gange har sagt: det er en ankesag, derfor vil jeg ikke udtale mig om den. Men så vil jeg spørge på den måde: har ministeren hørt, at sagen er rejst, fordi en lærer bemærkede, at børnene sad og sov i skolen, og derfor undersøgte sagen og fik klargjort, at mindreårige 3 uger hver nat havde arbejdet i denne auktionshal? Én ting er, at man kan have den mening, at børn kan arbejde ved lettere arbejde, men hvis det er rigtigt, at man har arbejdet sådan, kunne jeg fristes til at spørge yderligere: betyder det i virkeligheden, at børn i Danmark er nødsaget til at arbejde 3 uger i træk hver eneste nat for at sikre eksportmuligheder?

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg vil sige både til hr. Poulsgaard og til hr. Jørgen Jensen, at jeg har bestræbt mig på ikke at udtale mig om den konkrete sag og navnlig ikke om det spørgsmål, der er det centrale i SIDs klage over tilsynskredsens afgørelse, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt det her drejer sig om lettere erhvervsarbejde eller det ikke drejer sig om lettere erhvervsarbejde.

Jeg vil gerne til hr. Jørgen Jensen supplerende sige, at jeg er opmærksom på den omstændighed, at det var skolemyndighederne, der greb ind, og de lokale tillidsmænd, der rejste sagen, men jeg vil samtidig føje til, at da disse oplysninger kom til tilsynskredsens kundskab, standsede man natarbejdet. Tilsynskredsens afgørelse går altså ikke ud på at tillade natarbejdet, men på, at de pågældende må arbejde maksimalt 2 timer om dagen og inden kl. 20. Det er altså ikke natarbejde, som jeg tror at enhver, måske i en god stund også hr. Poulsgaard, ville finde betænkeligt for børn under 15 år, også selv om det gavnede eksporten, som hr. Jørgen Jensen var inde på. Det, der er spørgsmålet, er ale-

ne, om dette i begrænset udstrækning må siges at være lettere erhvervsarbejde eller man må sige, det ikke er lettere erhvervsarbejde. Det er selvfølgelig afgørende for, om der overhovedet må arbejdes med det pågældende område, og det er netop det, anken går på. Derfor ville det være forkert af mig at gøre flere bemærkninger herom, end jeg allerede har gjort.

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) Til *socialministeren* af:

Tove Jørgensen (DKP):

»Er de børn, der arbejder i Hirtshals og andre steder, forsikringsberettigede i henhold til lov om arbejdsskade også i tilfælde af, at de arbejder i strid med arbejdsmiljølovens regler?«

(Spm. nr. 200).

Skriftlig begrundelse.

Om den forsikringsberettigede personkreds i henhold til lov om arbejdsskade står der i § 1: enhver, der mod løn eller som ulønnet medhjælper antages til i en arbejdsgivers tjeneste varigt, midlertidigt eller forbigående at udføre arbejde her i landet, er forsikret mod følgerne af arbejdsskade efter denne lov. Forsikret er endvidere medlemmer af arbejdsgiverens familie, dog ikke ægtefællen, for så vidt de efter beskaffenheden og omfanget af deres arbejde i arbejdsgiverens virksomhed kan sidestilles med andre arbejdere.

Dog begrænser § 14 denne ret, idet der står: har en person 1) ved handling eller undladelse, som frembyder åbenbar risiko for skadeforvoldelse, 2) ved bevidst tilsidesættelse af elementære forsigtighedshensyn ... fremkaldt eller væsentligt bidraget til arbejdsskadens indtræden, kan krav på erstatning for tab af erhvervsevne og for varig men nedsættes eller helt bortfalde ...

Det er derfor væsentligt at få præciseret, hvorvidt tilsidesættelse af arbejdsmiljølovens begrænsninger af børnearbejde, lovpligtige pauser m. v. betragtes som tilsidesættelse af elementære forsigtighedshensyn.

Socialministeren (Erling Jensen):

[Socialministeren]

Fru Tove Jørgensen har i en reel forlængelse af det spørgsmål, der lige er besvaret, stillet mig det spørgsmål, om de børn, der har arbejdet i Hirtshals og andre steder, er forsikringsberettigede i henhold til lov om arbejdsskade, også i tilfælde af, at de arbejder i strid med arbejdsmiljølovens regler. Herom kan jeg oplyse, at efter arbejdsskade-forsikringslovens § 1 er enhver, der antages til at udføre arbejde her i landet, forsikret. De børn i Hirtshals, som fru Tove Jørgensen omtaler i sit spørgsmål, er altså også forsikret efter loven.

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at fru Tove Jørgensen ønsker at få at vide, om de omtalte børn risikerer at få nedsat eller endog helt miste en eventuel erstatning efter arbejdsskade-forsikringsloven, hvis arbejdsmiljølovens bestemmelser om begrænsning af børns arbejde overtrædes. Fru Tove Jørgensen tænker her på arbejdsskade-forsikringslovens § 14, der omhandler nedsættelse eller bortfald af erstatningen som følge af skadelidtes egen skyld.

Hertil skal jeg oplyse, at erstatningen kun kan nedsættes eller bortfalde efter arbejdsskade-forsikringslovens § 14, hvis skadelidte ved grov uagtsomhed har fremkaldt eller væsentligt bidraget til arbejdsskadens indtræden. Sikringsstyrelsen, der administrerer loven, er meget tilbageholdende med at anvende bestemmelsen i § 14, og det er kun i ganske få tilfælde i løbet af et år, at erstatningen nedsættes eller bortfalder som følge af skadelidtes egen skyld. I de fleste af disse tilfælde er der tale om selvforskyldt beruselse eller grov overtrædelse af færdselsloven.

Det forhold, at arbejdsmiljølovens bestemmelser om begrænsning af børnearbejde er overtrådt, har ingen betydning i relation til arbejdsskade-forsikringslovens § 14. Jeg kan således oplyse, at de omtalte børn fra Hirtshals ikke risikerer at få nedsat eller miste en eventuel erstatning efter arbejdsskade-forsikringsloven, fordi de efter arbejdsmiljøloven ikke måtte være antaget til det pågældende arbejde.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg takker ministeren for svaret. Der kunne være grund til at spørge, for ifølge SIDs miljøkonsulent, Magnus Demnitz, arbejder børnene i modstrid med arbejdsmiljøloven,

og selv om arbejdsministeren nu lige har sagt, at han ikke vil tage stilling i sagen, er det sådan ifølge Magnus Demnitz, at arbejdet i fiskehallerne hverken er let eller kan omfattes af reglen om, at børn må arbejde på deres fars arbejdsplads. Ifølge Magnus Demnitz er arbejdet i fiskehallerne ikke let arbejde. Det hører under kategorien farligt arbejde, som ikke er tilladt for børn. I samlecentralerne er der kulde, træk og glatte gulve på grund af fiskeolien. Der kører en masse trucks rundt og udspyr udstødningsgasser, og der anvendes skarpe knive til at rense fisk med. Der står også i loven, at børn ikke må arbejde for forældrene, hvis der anvendes hjælpemidler af risikobetonet art. Der bruges som sagt skarpe knive, og kulden kan være så streng, at fingrene bliver følelsesløse og svære at kontrollere.

Nu ved vi da, at de unge i hvert fald vil kunne opnå erstatning, hvis de skærer fingrene af eller ødelægger dem, men det er vel også korrekt, at de kan risikere blot at få tilkendt en engangserstatning, der som højeste sats har 13.000 kr. for 100 pct. invaliditet, og at der ved lavere menigrader kun udbetales en forholdsmæssig del af de 13.000 kr. Ifølge § 27 vil der ikke blive ydet erhvervsskadeerstatning, såfremt erhvervsevnetabet er mindre end 15 pct. Og dertil kommer ifølge § 37, stk. 4, at årslønsfastsættelse skal foretages efter et skøn, når skadelidte er under 21 år.

Vil ministeren bekræfte, at en eventuel skade kan medføre, at barnet risikerer kun at få udbetalt 30.000 om året i tilfælde af 100 pct. invaliditet, og at det således kan være dyre penge for den 14-årige at tjene på denne måde?

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg er dybt taknemlig over, at der sidst i fru Tove Jørgensens indlæg kom et spørgsmål til mig, for den øvrige del af indlægget var vitterlig en fortsættelse af et tidligere spørgsmål til arbejdsministeren. Det er vistnok en lidt usædvanlig form, på et tidspunkt, hvor arbejdsministeren er gået og forhindret i at svare, da at genoptage et tidligere spørgsmål under en anden maske. Det beklager jeg for mit vedkommende. Jeg ved ikke, om fru Tove Jørgensen er i stand til at gøre det.

Så kan jeg oplyse som svar på det korte spørgsmål, fru Tove Jørgensen stillede på

[Socialministeren]

denne anden foranledning, at efter arbejdsskadeforsikringsloven fastsættes årslønnen efter et skøn, når særlige ansættelsesforhold gør sig gældende. Er skadelidte under 21 år eller under uddannelse, kan sikringsstyrelsen ved sit skøn tage hensyn til den erhvervsindtægt, skadelidte kunne forvente at opnå ved det fyldte 21. år eller ved uddannelsens afslutning, såfremt arbejdsskaden ikke havde fundet sted. Årslønnen skal dog altid sættes til et mindstebeløb, der for tiden andrager 44.000 kr. Ved større erhvervsvenetab vil sikringsstyrelsen ved den pågældendes fyldte 21. år sætte årslønnen til et beløb, der for tiden andrager ca. 85.000 kr., med deraf følgende erstatning. Menerstatningen er den samme for alle, og menerstatningen afhænger kun af mengraden. Den kapitaliserede menerstatning, hvis der bliver tale om det, bliver altså særlig stor netop for unge, fordi kapitaliseringsfaktoren på grund af deres ungdom er særlig høj.

Tove Jørgensen (DKP):

Til gengæld må jeg anse det for bekræftet, at såfremt erhvervsvenetabet er under 15 pct., vil der ikke blive udbetalt noget som helst i erhvervsskadeerstatning, og at der skal være tale om en menskade på 5 pct. og derover for at få en menskadeerstatning, som altså kan være meget lille, hvis menen kun er 5 pct., dvs. en mistet finger el. lign.

Hermed sluttede spørgsmålet.

9) Til *socialministeren* af:

Knud Lind (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at der findes et beløbsmæssigt misforhold mellem bistandslovens underholdshjælp og A-kassernes lavere dagpengesatser, samt at det anførte misforhold er opstået som en følge af de sociale amtsankenævns generelle henstillinger til kommunernes sociale udvalg om altid at udbetale bistandslovens maksimale grundbeløb?«

(Spm. nr. 228).

Skriftlig begrundelse.

Det er mit indtryk, at amtsankenævnene generelt er begyndt at henstille til de sociale udvalg, at man udbetaler det maksimale

grundbeløb (folkepensionens grundbeløb), hvorefter det enkelte socialudvalgs skøn bortfalder, men samtidig opstår der et misforhold mellem A-kassernes begrænsede dækning og bistandslovens ydelser angående underholdshjælp.

Knud Lind (FP):

Uagtet spørgsmålet er skriftligt begrundet, så har, på grund af de regler der findes i bureauet angående kopier, den resterende del af folketingets medlemmer ikke kunnet få en kopi af bilag, men de er dog blevet oversendt til socialministeren.

Det spørgsmål, der kunne rejses i denne forbindelse, er, om der ikke er et misforhold mellem bistandslovens bestemmelser i § 37, hvorefter man principielt kan gå op til 100 pct. dækning ved arbejdsløshed, og A-kassernes begrænsede dækning. A-kasserne kan som bekendt kun udbetale 90 pct. af den tidligere indtjening, og dette er yderligere begrænset ved, at der er fastsat en øvre grænse på 239 kr. om dagen.

Årsagen til, at man i henhold til bistandslovens § 37 er kommet ind på dette spørgsmål, er, at man fra amtsankenævnene, når der klages, generelt henstiller til kommunerne at udbetale det fulde folkepensionsbeløb.

Jeg vil gerne have lov til at citere fra bemærkningerne til § 37 i bistandsloven vedrørende kontanthjælp. Der siger man, at som maksimum for hjælpen til underhold angives folkepensionen til personer uden indtægter ud over folkepensionen med et tillæg for hvert barn. Det følger imidlertid af lovens § 6, der omhandler forsørgelsespligten, at der ved udmåling af hjælpen tillige skal tages hensyn til underhold af de personer, ansøgen har forsørgerpligt over for, det vil sige, at der kommer nogle tillæg.

Summa summarum af dette bliver, at vedkommende, som er A-kasseforsikret, får mindre penge til rådighed end den person, som ikke er A-kasseforsikret, fordi man fra amterne henstiller, hver gang der bliver klaget, at kommunerne yder det fulde folkepensionsgrundbeløb. Jeg vil gerne høre ministerens mening om dette misforhold.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg går ud fra, at hr. Knud Lind mener, at han gerne vil høre mit svar på spørgsmålet,

[Socialministeren]

for om det er et misforhold eller ej, er vi nok flere om at afgøre.

Hr. Knud Lind synes at gå ud fra, at arbejdsløshedsdagpengenes niveau generelt er lavere end den hjælp, der ydes som forbigående hjælp efter bistandslovens § 37. Derfor skal jeg indledningsvis minde om de helt forskellige principper, der ligger til grund for beregningen af henholdsvis arbejdsløshedsdagpenge og hjælp efter bistandsloven.

Mens arbejdsløshedsdagpenge beregnes som en fast taktmæssig ydelse, uanset behov og uanset antal børn, udmåles den forbigående hjælp efter bistandsloven som en ydelse, der skal modvirke, at pågældendes eller familiens hidtidige levevilkår i væsentlig grad forringes. Det vil sige, at inden for det loft, der udgøres af den hidtidige indtægt, må hjælpen ydes.

Som et mål for, hvor meget der kan afsættes til de rene underholdsudgifter, det vil sige til kost og beklædning, fremgår det af loven, at der i almindelighed højst kan udbetales et beløb svarende til folkepensionens grundbeløb med et tillæg for hvert barn, svarende til det særlige børnetilskud efter § 4, stk. 3, i lov om børnetilskud og andre familieydelse.

Herudover ydes der hjælp til rimelige faste udgifter med et beløb, der svarer til, hvad disse udgifter faktisk beløber sig til. For at bedømme, hvilke udgifter der kan betragtes som rimelige, må man vurdere, om pågældende kunne have afholdt dem, hvis der ikke var indtrådt de ændringer i den pågældendes forhold, der nu har udløst behovet for hjælp.

Som jeg allerede har nævnt, må den samlede hjælp til underhold og faste udgifter ikke overstige pågældendes hidtidige indtægter, men det er overladt til det sociale udvalg at skønne ud fra de hidtidige levevilkår, om pågældende bør have hjælp til underholdsudgifter op til eller eventuelt over lovens almindelige maksimum.

Et sådant skøn kan amtsankenævnene tage stilling til, men det må bero på en misforståelse, når hr. Knud Lind mener, at amtsankenævnene har udsendt generelle henstillinger til kommunernes sociale udvalg om altid at udbetale et beløb svarende til pensionens grundbeløb til dækning af underholdsudgifterne. Der kan forekomme tilfælde, hvor modtagere af bistandshjælp kan få udbetalt en ydelse, der ligger over den maksimale sats for arbejdsløshedsdagpenge. Det kan således

være tilfældet, hvis der er særlig store forsørgerbyrder på grund af flere børn, eller hvis udgifterne til boligen udgør en anselig post på budgettet. Dette finder jeg helt i tråd med bistandslovens intentioner og uden betænkelighed i relation til arbejdsløshedslovens dagpengeregler.

Jeg skal vel i denne forbindelse føje til, hr. Knud Lind, at også modtagere af arbejdsløshedsdagpenge, der på grund af f. eks. store forsørgerbyrder eller høje boligudgifter ikke kan få dækket familiens behov, har mulighed for via bistandsloven at få supplerende hjælp.

Knud Lind (FP):

Det, som man har mærket sig ude i kommunerne, og som ministeren ikke svarede på, er dette: hvis vi f. eks. tager to familier med to børn, hvor den ene er A-kasseforsikret og den anden går under bistandslovens § 37, så får den sidstnævnte 3.640 kr., når de forskellige udgifter er trukket fra, hvorimod den anden får 2.067 kr.

Det, som man ude i de sociale udvalg anker en smule over, er, at hver eneste gang der er en klagesag ved amtsankenævnene, så kommer der et generelt svar tilbage, at man henstiller til kommunen, at den udbetaler det fulde grundbeløb for folkepensionen til underhold. Derved kommer der et misforhold frem, og jeg vil gerne høre, om ministeren ønsker at rette på dette forhold. Det er et spørgsmål, som i høj grad interesserer de forskellige sociale udvalg i kommunerne, og ministeren er tidligere blevet spurgt om samme sag i Århus, hvor man heller ikke fik svar.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg ved ikke, hvad hr. Knud Lind mener med, at man heller ikke fik svar, for hr. Knud Lind har fået svar på det spørgsmål, han har stillet. Det er muligt, at han ikke har forstået det, men det er ikke min afgørelse.

Hr. Knud Lind har fået det svar, der er rigtigt, nemlig at der er tale om to forskellige sæt af principper, at det ene er en lovmæssig ydelse og det andet en skønsmæssig ydelse, og at de som følge deraf ikke kan sammenlignes, men at i øvrigt også den, der får den lovmæssige ydelse, hvis han har et særligt

[Socialministeren]

behov, har mulighed for at henvende sig og få tildelt en skønsmæssig ydelse.

Hr. Knud Lind gentager den fejltagelse, han gjorde sig skyldig i ved at stille spørgsmålet om de generelle retningslinjer for amsankenævnene, og derfor skylder jeg nok amsankenævnene at gøre opmærksom på, hvad deres opgave og deres område er.

Amsankenævnene kan efter bistandslovens § 15 tage stilling til afgørelser truffet af de sociale udvalg i medfør af loven, medmindre andet er bestemt i loven. Det vil sige, at der for nævnene er adgang til at tage stilling til de konkrete afgørelser – jeg gentager: de konkrete afgørelser – de enkelte kommuner træffer inden for bistandslovens område, ligesom tilfældet er med hensyn til afgørelser efter den øvrige sociale lovgivning. Amsankenævnene har hermed sammen med den sociale ankestyrelse ved den førte praksis mulighed for at påvirke kommunens sociale udvalg, således at afgørelserne ikke udviser for store forskelle fra den ene kommune til den anden.

Klageorganerne, altså også amsankenævnene, må imidlertid gå ud fra de generelle regler, der findes på området. Når det drejer sig om kontanthjælp, vil det sige lovens bestemmelser og de dertil knyttede cirkulærestemmelser, der fastsættes af socialministeren. Der er ingen selvstændig adgang for klageorganerne til at udsende generelt formede retsfor skrifter eller henstillinger. Dette ses heller ikke at være gjort fra amsankenævnes side med hensyn til størrelsen af hjælp til underhold efter bistandsloven.

I den konkrete nævnsafgørelse, som hr. Knud Lind har vedlagt spørgsmålet til mig, anmodes det sociale udvalg i Fladså kommune således under hensyn til familiens økonomiske situation om at sætte underholdshjælpen op til det maksimum, der i almindelighed gælder efter bistandslovens § 37, stk. 2. Der er altså tale om en konkret afgørelse og ikke om generelle holdninger, der ikke har hjemmel i lovgivningen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til indenrigsministeren af:

Maisted (FP):

»Finder ministeren det i overensstemmelse med dansk sædvane, at sygehjælper Ragn-

hild Jensen nægtes ansættelse på et kommunalt plejehjem med den begrundelse, at man i så fald kan vente uro blandt de øvrige personalegrupper, og finder ministeren det rimeligt, at Kommunalarbejderforbundet over for bestyrerinden på plejehjemmet fremsætter trusler om strejke, dersom Ragnhild Jensen kommer i arbejde?»

(Spm. nr. 201).

Skriftlig begrundelse.

Sygehjælper Ragnhild Jensen søgte i september i år en ledig stilling som sygehjælper på plejehjemmet Grønnegården i Nykøbing S., der ejes af Nykøbing-Rørvig kommune og Trundholm kommune og drives som selvstændig institution. Da bestyrerinden, Jette Thyrrerstrup, blev klar over, hvem Ragnhild Jensen var, sagde hun, at hun ville tage ansøgningen med på samarbejdsudvalgsmødet, og efter dette meddelte hun Ragnhild Jensen, at hun desværre ikke kunne ansætte hende, da der fra Kommunalarbejderforbundet var fremsat trusler om strejke, dersom hun kom i arbejde.

Efter anmodning fra Ragnhild Jensen fremsendte bestyrerinden derefter et brev med følgende ordlyd: »Som svar på Deres ansøgning af 29. september 1978 må man desværre meddele Dem, at De ikke kan få den ledige stilling som sygehjælper, da man i så fald kan vente uro blandt de øvrige personalegrupper.«

Indenrigsministeren (Enggaard):

Vi har nogle gange tidligere her i salen beskæftiget os med sygehjælper Ragnhild Jensens ansættelsesforhold. Som min forgænger, den nuværende kirkeminister, også har nævnt i sine besvarelser, er der i domstolens praksis ved flere lejligheder givet udtryk for, at medlemskab af en fagforening ikke kan gøres til betingelse for ansættelse eller forbliven i offentlig tjeneste. Såfremt den nægtede ansættelse udelukkende er motiveret med manglende medlemskab af en fagforening, er der således tale om et afslag, der er i strid med den nævnte retspraksis.

Nu tilkommer det jo imidlertid vedkommende kommunalbestyrelse at tage stilling til ansøgninger om ansættelse i kommunale stillinger på grundlag af en samlet bedømmelse, og jeg har ingen beføjelser til at efterprøve

[Indenrigsministeren]

kommunalbestyrelsers afgørelser af denne art.

Maisted (FP):

Jeg takker for ministerens svar. Det var jo altså så udvandet, som man overhovedet kunne forlange.

Her drejer det sig ganske konkret om et tilfælde af berufsverbot. Der er en sygehjælper, der efter en annonce søger en stilling. Vedkommende får fra en offentlig institution afslag på denne ansøgning med den begrundelse, at man kan forvente uro blandt de øvrige personalegrupper, såfremt hun bliver ansat. Der er ikke tale om sagen fra Fyn, der er tale om sagen fra Sjælland.

Det, jeg gerne vil have ministeren til, er at prøve at gribe ind i den slags sager, så vi undgår at få det hæftet på ansættelsesforhold i den offentlige sektor her i Danmark, at der udøves berufsverbot. Det vil jeg gerne bede ministeren tage initiativ til.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Hvis det afslag på en stillingsansøgning, vi taler om her, var begrundet i manglende tilhørsforhold til en fagforening, så havde det været i klar modstrid med gældende retspraksis. Det er det, jeg har svaret på her. Men det fremgår ikke af sagen, at der er givet et afslag med en sådan klar henvisning til et manglende tilhørsforhold til en fagforening.

Maisted (FP):

Ja, det kan selvfølgelig blive en strid om ord, men når afslaget lyder som følger: »Som svar på Deres ansøgning af 29. september 1978 må man desværre meddele Dem, at De ikke kan få den ledige stilling som sygehjælper, da man i så fald kan vente uro blandt de øvrige personalegrupper«, og da man ved, at årsagen til, at der vil blive uro blandt de øvrige personalegrupper, ikke er et særligt kendskab til personen, der søger, men ene og alene, at den person er medlem af en anden fagforening end Kommunalarbejderforbundet, så ved jeg ikke, om man ikke kan sige, at der her er tale om, at vedkommende ikke kan få en stilling, fordi hun ikke er medlem af en særlig fagforening.

Jeg kan ikke tolke det på anden måde, hr. minister, og jeg vil gerne gentage min opfor-

dring og bede ministeren om at gribe ind i denne sag.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Som det fremgik af hr. Maistedes uddybende forklaring, forholder det sig sådan, at hr. Maisted lægger en del mere ind i teksten end det, der umiddelbart kan aflæses af den. Hvis der imidlertid er tvivl om afslag af den art, vi taler om her, så er også det et anliggende, som domstolene kan afgøre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

11) Til *boligministeren* af:

Schak Nielsen (DR):

»Finder ministeren, at det er i lovens ånd, at pensionisternes 15 pct.s regel vedrørende boligydelse kan være en tilskyndelse til modernisering af hele ejendomme med udstykning af ejerlejligheder for øje?«

(Spm. nr. 205).

Skriftlig begrundelse.

Begrundelsen for spørgsmålet er en artikel i Aarhus Stiftstidende den 2. november 1978, hvor en folkepensionist følte sig økonomisk klemt i en moderniserings sag og opgav sin modstand mod lejeforhøjelse under indtryk af 15 pct.s reglen.

Den pågældende pensionist har senere fortrudt af hensyn til konsekvenserne, idet det i fremtiden vil kunne bruges som løftestang for istandsættelse med salg for øje.

Det er et eksempel på, at man bevilger penge til den svage del af befolkningen, men den stærke del tager sin del af kagen.

Schak Nielsen (DR):

For det tilfælde, at boligministeren skulle have misforstået mit spørgsmål og min begrundelse, skal jeg kort gentage, at den 1. januar 1979 træder pensionisternes 15 pct.s boligydelse i kraft, og det er altså en tryghed for de pågældende. Men nu viser det praktiske liv, at der er nogle følgevirkninger, som næppe har været tilsigtet. Det er blevet lidt lettere at sætte huslejen op. De moralske skrupler er blevet lidt mindre, for nu er det ikke så meget pensionisterne, det direkte går ud over, nu er det den store kasse, der betaler. Det er også blevet lidt lettere at moderni-

[Schak Nielsen]

sere med udstykning for øje, og det er stadig den store kasse, der betaler. Disse ting er behandlet i bl. a. Aarhuus Stiftstidende fra den 2. november 1978, og det har også været nævnt i B.T. og i Aktuelt.

Alt dette kan jo give anledning til krav om mere kontrol og flere restriktioner på området, og så fjerner vi os altså mere og mere fra et frit og naturligt boligmarked. Man bevilger her penge til pensionisterne, og det kan de godt have brug for, og det kan de også få glæde af, det skal jeg erkende, men der er altså også andre, der får gavn af det, og er det egentlig meningen i denne forbindelse? Er der ikke tale om en statsbetalt fordyrelse af boligudgifterne?

Boligministeren (Erling Olsen):

Når man løser ét problem, skaber løsningen ofte et nyt. Vi ville gerne have, at vore ældre medborgere kunne bo i moderniserede boliger, og derfor fik loven om boligydelsen den udformning, den fik. Visse steder har det givet problemer således at forstå, at man sender regningen videre til det offentlige, og den kan måske også visse steder blive større, end den ellers skulle have været. Det problem må vi altså se at få en klarung på. Det er rigtigt, at det kan føre nye bånd med sig. Vi overvejer, om man i givet fald kunne lade kommunen rejse sag ved huslejenævn eller boligret, hvis husleje forhøjelsen bliver for stor.

Vi kigger altså på det. Men er der én ting, vi ikke vil, så er det at opgive at løse det gamle problem og sørge for, at vore ældre medborgere kan bo rimelig godt på deres gamle dage. Vi vil prøve på at løse det nye problem i stedet for.

Schak Nielsen (DR):

Jeg vil takke boligministeren for det korte svar. Jeg er da glad for, at man stadig væk vil løse de ældres problemer, men jeg vil alligevel gøre opmærksom på, at man ikke skal bagatellisere sagen. Jeg ved, at lejerorganisationerne er meget interesserede i dette og egentlig også er dybt forargede over det, og det vil jeg gerne have at boligministeren tager med. Det kan som nævnt på længere sigt også give anledning til krav om øget kontrol, og det er jeg egentlig ked af.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Jeg har lige et tillægsspørgsmål til boligministeren om pensionisterenes boligydelse.

Hver eneste dag i denne tid kan vi i radioen høre Hanne Reintoft og andre, der på udmærket måde forsøger at fortælle pensionisterne, hvad reglerne om denne boligydelse egentlig går ud på, denne yderst indviklede kombination af indtægt, værelsesantal, husstandens størrelse, aldersforhold og en række andre faktorer. Jeg vil spørge, om ministeren har mødt én eneste pensionist, som har været i stand til ved at læse reglerne at forstå, hvad de egentlig går ud på.

Hvis ministeren ligesom jeg ikke har mødt nogen pensionister, der var i stand til at forstå, hvad reglerne går ud på, så vil jeg spørge ministeren, nu hvor vi har fået en ny boligminister, om han ville være så venlig at manuducere sine embedsmænd i ministeriet, sådan at vi for fremtiden kan få nogle forståelige lovforslag fra boligministeriet, sådan at vi ikke igen skal opleve det, som vi tidligere har oplevet, at statens informationskontor har måttet bekræfte, at de forslag, der kom derfra, simpelt hen kun kunne forstås af højtuddannede akademikere eller andre med tilsvarende skolekundskaaber.

Boligministeren (Erling Olsen):

Jeg kunne jo nøjes med at sige, at loven henhører under socialministeren, og på den måde melde hus forbi, men jeg vil forstå spørgerens indvending på den måde, at han synes, at vi skal gøre os bestræbelser på at lave lovene enklere, nemmere at overskue og lettere at administrere, og det er klart, at det må være noget, vi alle skal bestræbe os på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

12) Til *boligministeren* af:

Kaj Hansen (DKP):

»Vil ministeren oplyse, hvordan han vil sikre, at lejerne får en reel økonomisk mulighed for at overtage det private udlejningsbyggeri på andelsbasis?«

(Spm. nr. 221).

Skriftlig begrundelse.

[Kaj Hansen]

Ministeren har flere gange, bl. a. i folketinget den 27. oktober 1978, udtalt, at ingen bør eje andres bolig.

Boligministeren (Erling Olsen):

Hvis lejerne skal have en reelt større mulighed, end de har i dag, for at overtage deres boliger som andelsboliger, er der vel navnlig to områder, hvor man kan gøre noget. Det ene er at give dem lidt længere tid til at skaffe nogle penge til dette. Det andet er at give dem lidt bedre muligheder for at finansiere overtagelsen. Det første med tidsspørgsmålet er et mere almindeligt lovgivningsmæssigt spørgsmål, som må indgå i de drøftelser, vi skal have om ændringer i lejelovene m. v. Det andet spørgsmål har relation til hele den økonomiske politik og må ses i denne sammenhæng.

Jeg mener, at vi må arbejde henimod at få udlejningsboliger inden for den private boligmasse afløst af andelsboliger. Jeg mener, at det stiller store finansielle krav. Vi kan ikke gøre det fra den ene dag til den anden, men vi bør arbejde i den retning; det hænger som megen anden reformlovgivning sammen med de bånd, der i øvrigt ligger på os økonomisk.

Kaj Hansen (DKP):

Nu ved jeg, at jeg er meget enig med boligministeren, når han ved forskellige møder, også i massemedierne, har udtalt, at det at eje andres bolig er noget, som tiden er løbet fra. Og så er det jo meget nærliggende at sige til boligministeren: hvad kan vi gøre ved det, og hvornår gør vi noget ved det?

Den skriftlige del af statsministerens redogørelse, da folketinget åbnede, indeholdt bl. a., at der ville komme en ændring af lov om boligfællesskaber. Jeg vil gerne spørge, om ministeren påtænker i forbindelse med denne lovændring at skabe nogle bedre finansielle rammer for, at lejerne kan overtage private udlejningsejendomme som andelsboliger. Ejerlejlighedsraseriet er jo langtfra stoppet, tværtimod. Vi kan meget vel komme i den situation, at der ikke bliver så forfærdelig meget at overtage, efterhånden som disse ejendomme udstykkes i ejerlejligheder, så det er altså på høje tid. Ministeren ved også, at det er så forsvindende lidt, der er sket med

hensyn til at overtage ejendomme efter ejerlejlighedsloven.

Derfor vil jeg gerne sige til ministeren, at jeg er meget enig i hans visioner, men jeg vil altså også meget gerne have at vide, om vi inden ret længe kan forvente at der bliver fremsat lovforslag, der finansielt, økonomisk, gør det betydelig lettere for ejerne at overtage udlejningsejendomme.

Boligministeren (Erling Olsen):

Disse ting må ses i sammenhæng med hele regeringens økonomiske politik. Jo mere af den, der lykkes, jo hurtigere får vi taget fat på disse problemer. Andet kan jeg ikke sige i dag.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg må sige, at vi er desværre ved at vænne os til, at denne regering ikke kan oplyse noget. Uanset om det er værdistigningsafgift, om det er boliglove, eller hvad det er, kan vi ikke få noget at vide, så det er desværre noget, vi er vant til.

Men så har jeg en mere konkret ting, og den er foranlediget af nogle sager, som Frederiksberg kommunes juridiske direktorat har forelagt indenrigsministeriet. Det drejer sig om, hvorvidt kommuner har ret til at være lejerne behjælpelige med at overtage udlejningsejendomme ud over de regler, som står i ejerlejlighedsloven. Dér svarer indenrigsministeriet, og jeg citerer fra et brev, der er dateret den 10. oktober 1978:

»I denne anledning skal man meddele, at det er indenrigsministeriets opfattelse, at en kommune ikke uden særlig lovhjemmel herfor kan indtræde som andelshaver i en andelsboligforening med henblik på at sikre en ejendoms overgang til en andelsboligforening. Bestemmelsen i ejerlejlighedslovens § 15, stk. 2, angiver efter indenrigsministeriets opfattelse udtømmende, under hvilke omstændigheder en kommune kan indtræde som andelshaver.«

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han er parat til at komme med et forslag om en lovændring, således at kommunerne bliver frit stillet med hensyn til, i hvor stor udstrækning de agter at indgå som andelshavere, for med den begrænsning, der er i ejerlejlighedsloven, kan man i virkeligheden komme ud for at hindre en sådan udvikling, som

[Kaj Hansen]

ministeren ellers har erklæret sig som tilhænger af.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg forstår godt, at ministeren kan være i en trængt situation, når der stilles krav om, at der skal flere penge ind ved en ændring af hele ejerforholdet til boligen.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om man ikke kunne forbedre reglerne om tilbudspligt over for lejerne. Nu er det jo sådan, at tilbuddet skal gives efter modernisering. Kan vi ikke forbedre det til, at en ejer, der vil modernisere, skal, hvis ikke han afgiver en erklæring om, at han ikke agter at udstykke ejendommen, tilbyde lejerne sin ejendom, før han moderniserer?

Når jeg spørger, så er det, fordi der netop i Århus har været nogle tilfælde, hvor lejerne forfærdelig gerne ville overtage ejendommen, men hvor ejeren fastholdt, at han kun havde tilbudspligt, den dag han meddelte, at han ville udstykke ejendommen i ejerlejligheder. Kan vi ikke bedre tilbudsreglerne, for det koster jo ikke staten noget?

Boligministeren (Erling Olsen):

Til hr. Bernhard Baunsgaard vil jeg gerne sige, at dette forslag, der kommer fra Århus, absolut er værd at overveje, og det vil jeg, om jeg så må sige, se seriøst på.

Vi har jo også i Århus haft eksempler på, at en del af lejerne har ønsket at overtage et stort kompleks på andelsbasis. Da det var svært at skaffe pengene, spørger man kommunen, om den kan være med. Men belastningen økonomisk var så stor for kommunen, at kommunen ikke syntes, den havde råd til det. Derved kom vi, om jeg så må sige, ind i en anden vinkel af de problemer, som hr. Kaj Hansen var inde på. Jeg vil også gerne kigge på den konkrete sag, hr. Kaj Hansen nævnte. Jeg kan ikke her på stående fod tage stilling til den, men jeg vil gerne kigge på den.

Hermed sluttede spørgsmålet.

13) Til *boligministeren* af:

Kaj Hansen (DKP):

»Vil ministeren snarest gennemføre et forbud mod anvendelse af de såkaldte samtyk-

keerklæringer, som lejerne aftvinges for at kunne leje en lejlighed?«

(Spm. nr. 222).

Skriftlig begrundelse.

Boligretten i København har for nylig afsagt en dom, hvori retten godkender brugen af de såkaldte samtykkeerklæringer. Hermed er der åbnet op for, at udlejer i forbindelse med genudlejning kan stille som en betingelse, at lederen skriver under på at ville acceptere gennemførelsen af en modernisering. Dette betyder, at de regler i boligreguleringsloven, der giver lejerne en vis beskyttelse – f. eks. moderniseringsbestemmelsen i § 13 og bestemmelsen i § 10, hvorefter lejerne skal bo på ensartede vilkår – gøres illusoriske.

Boligministeren (Erling Olsen):

Ja, igen gælder det, at både af beskæftigelsesmæssige grunde og for at hæve boligstandarden vil vi gerne have vores ejendomme moderniseret i dette land. Derfor kan man sige, at når folk er flyttet fra en lejlighed og den står tom, så er vel tiden inde til at få den moderniseret, og derfor har jeg ikke rigtig nogen ønsker om at skride ind mod disse samtykkeerklæringer.

Kaj Hansen (DKP):

Der må jeg altså sige, at det svar, ministeren her giver, nærmest er rystende. Hvis ministeren virkelig havde sat sig ind i hele denne sag, hvor vi har en dom fra boligretten vedrørende Bjelkes Allé og Jagtvej på Nørrebro, så skal der ikke megen indsigt til at se, at disse samtykkeerklæringer helt klart bruges i spekulativ hensigt. I domsudskriften fastslås det ganske klart, at udlejeren har betinget sig, at lejerne underskrev erklæringerne om samtykke til modernisering, og at disse samtykkeerklæringer er et led i betingelserne for at opnå lejemål. Det strider jo fuldstændig mod ånden i vores boliglovgivning, og derfor fatter jeg absolut ikke, at ministeren vil indtage en sådan holdning.

Det er jo ikke alene denne sag, det drejer sig om. Jeg kunne nævne flere. Jeg kunne f. eks. nævne, at i Nansensgade har lejerne været nødt til at forhåndsgodkende en opdeling i ejerlejligheder med fare for at fraskrive sig klageret, genhusningsret og retten til et andelsboligtilbud. Og i Nansensgade 96 foregår

[Kaj Hansen]

der lignende ting. Der er en lang række sager, hvor disse samtykkeerklæringer bruges til at fremme ejerens spekulative formål imod de ønsker, som lejerne har.

Er ministeren ikke enig med mig i, at det strider i hvert fald imod boliglovgivningens ånd, for man må ikke på nogen som helst måde knytte vilkår og betingelser til nye lejemål, som tidligere lejemål ikke har haft?

Boligministeren (Erling Olsen):

Vi er jo her i et af de områder, hvor vi må sige at en samtykkeerklæring i sig selv kan vi ikke se noget forkert i, altså dette at man erklærer sig indforstået med, at man flytter ind i en bolig, der bliver moderniseret. Men hvis der i forbindelse med denne samtykkeerklæring ligger en række andre ting, så mener jeg, at det er alle disse andre ting, man må skride ind over for. Det er et spørgsmål om, hvorvidt denne modernisering er hensigtsmæssig eller ikke. Det kommer, om man så må sige, meget an på, hvad der ligger i denne samtykkeerklæring.

Det er derfor klart, at når man kigger på lejeloven og har erfaringer rundt omkring i byen, så må man sige: hvordan skal vi prøve på at komme disse mere lyssky ting til livs? Dér tror jeg altså ikke, at det rigtige er at skride ind imod selve det princip, der hedder en samtykkeerklæring, men at skride ind imod de ting, der kan bygges ind i den, og hvad der i øvrigt måtte ligge i det. Men det er igen nogle af de ting, vi kigger på i forbindelse med lejelovsrevisionen.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg vil gerne sige, at det var, ligesom ministeren var faldet lidt ned. Efter at han først erklærede, at det ville han absolut ikke gøre noget ved, erklærede han nu, at det da i hvert fald er noget, man vil se på. Det tror jeg også der bliver al mulig grund til, for det er jo sådan, at uden at ville tage konkret stilling til samtykkeerklæringernes juridiske gyldighed godkender nævnene ejerens planer. Det, nævnene godkender, er altså den modernisering, der skal finde sted, hvorimod nævnene ikke tager stilling til samtykkeerklæringerne.

Hvis nogen ønsker at leje en lejlighed – og det er jo ikke så nemt at leje en lejlighed i vore dage og slet ikke i København – og eje-

ren så ved en samtykkeerklæring faktisk siger, at betingelsen for, at man kan få den lejlighed, er, at man indgår på forskellige vilkår, så kan ministeren jo godt se, at det i virkeligheden er en omgåelse af den beskyttelse, som lejerne har gennem lejelovgivningen.

Derfor vil jeg medvirke til at fremskaffe så meget materiale om disse samtykkeerklæringer og denne sag som muligt, og jeg er sikker på, at når ministeren efterhånden får gravet sig ned i disse sager, så vil han til sidst blive enig med mig i, at det er nødvendigt at lukke et sådant hul, som der her er tale om.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Der er jo to betændte områder, når det gælder lejeforholdene, og det er vore to største byer, København og Århus. Jeg vil gerne følge dette med samtykkeerklæringer en lille smule på vej.

Vi har i Århus haft en del eksempler på, at en sådan samtykkeerklæring har indeholdt en bestemmelse om, at man skal være parat til at fraflytte lejligheden, når der f. eks. er gået 1½ år. Efter min opfattelse må en sådan samtykkeerklæring da klart stride mod lejeloven; eller er jeg forkert på den? Og hvis jeg er forkert på den, således at den kan godkendes, mon det så ikke er en af de ting, vi skal tage op i forbindelse med en eventuel revision af lejelovgivningen?

Boligministeren (Erling Olsen):

Jeg vil gerne meget klart til hr. Kaj Hansen og hr. Bernhard Baunsgaard sige, at lige så lidt som jeg har lyst til at forbyde en helt normal samtykkeerklæring til en ganske normal modernisering, som af boligstandardmæssige og beskæftigelsesmæssige grunde er hensigtsmæssig, lige så lidt har jeg noget ønske om at holde hånden over de mennesker, der til en samtykkeerklæring om noget, som er rimeligt, føjer bestemmelser, som er urimelige. Det er sådan noget, vi kigger på i boligministeriet, og som vi må drøfte under den kommende revision af lejelovgivningen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

14) Til *boligministeren* af:

Keld Larsen (VS):

[Keld Larsen]

»Påtænker ministeren at gøre udstykningen af det almennyttige boligbyggeri til ejerlejligheder lovlig?«

(Spm. nr. 226).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge Politiken søndag den 5. november 1978, side 7, skal boligministeren have udtalt, at han godt mener,

»at socialdemokratiet i givet fald kan holde til direkte at gøre salget af de sociale boliger som ejerlejligheder lovligt.

Vi har gennem årene kunnet holde til meget i dette parti.«

Endvidere er boligministeren citeret for at have udtalt: »Men VS får i hvert fald ingen glæde af deres prokuratorindgreb. De søger at sætte socialdemokratiet i den situation, at vi enten skal give boligaktivisterne frit løb eller direkte skrive i loven, at de sociale boliger kan sælges som ejerlejligheder efter en tvangsauktion. Jeg arbejder på en tredje løsning.«

Her kunne det være interessant, om boligministeren ville åbne lidt op over for folketinget om, hvilken tredje løsning det er, han forestiller sig.

Keld Larsen (VS):

Det, sagen drejer sig om, er den efterhånden berømte § 10, stk. 2, nr. 2, i ejerlejlighedsloven. Der står heri, at det almennyttige boligbyggeri er undtaget fra lovens bestemmelser, i det tilfælde at de er opført til brug for medlemmer eller til udleje af almennyttige boligselskaber.

Det er den sag, der har kørt i pressén og har kørt her i folketinget gennem efterhånden ret lang tid og også har kørt under den tidligere boligminister, Ove Hove. VS har jo op til flere gange forsøgt at få en bare nogenlunde rimelig forklaring på, hvordan den tidligere boligminister, Ove Hove, kunne få kørt det her ind med, at i det tilfælde, der kom tvangsauktion over et af de sociale boligkomplekser, så gjaldt lovbestemmelsen ikke mere. Vi har endda haft sagen oppe at vende hos ombudsmanden. Ombudsmanden gjorde klart opmærksom på, at boligministerens fortolkning var yderst tvivlsom, og opfordrede ministeren til at tydeliggøre loven, eventuelt ved en lovændring her i folketinget.

Derfor er det yderst interessant at se, hvad boligminister Erling Olsen har udtalt til Politiken den 5. november. Der udtaler boligministeren klart, at han ikke er interesseret i at tydeliggøre loven, for han frygter at give boligaktivisterne frit løb. Boligaktivisterne er altså de mennesker, som er blevet presset ud i en huslejeboycot på grund af huslejernes himmelflugt.

Samtidig siger boligministeren noget andet interessant, nemlig: hvorfor skulle socialdemokratiet dog være bange for at gøre det klart i loven, at man godt kan udstykke de sociale boligbyggerier til ejerlejligheder? Socialdemokratiet har jo stået for så meget i tidernes løb. Så er det, jeg godt vil spørge boligministeren, om det var en alvorligt ment bemærkning, eller om det var et forsøg på at spille med musklerne, som vi har set det i andre sammenhænge, f. eks. da Georg Poulsen stod på metalkongressen for nylig og kørte noget af det samme af. Hvis det er alvorligt ment, så synes jeg nok, der er grund til for boligbevægelsen, og ikke mindst den socialdemokratiske del af boligbevægelsen, at bygge meget grundigt på denne bemærkning.

Boligministeren nævner til slut i interviewet, at han arbejder intenst på en tredje løsning på dette problem. Altså fremfor at tydeliggøre det i loven eller fremfor at give boligaktivisterne frit løb, så arbejdes der på en tredje løsning. Jeg vil godt spørge boligministeren, hvilken tredje løsning det er, om det, boligministeren har i tankerne, er et forsøg på via forvaltningen at stramme disse bestemmelser.

Boligministeren (Erling Olsen):

Baggrunden for boligministeriets tolkning af reglerne er, at det jo ikke drejer sig om at udstykke almennyttige boliger som ejerboliger. Det, det drejer sig om, er, hvad der skal ske med nogle boliger, der ikke længere er almennyttige, idet der har været en tvangsauktion. Skal de kunne blive ejerboliger? Hvis man siger nej til det, så har man åbnet for boligaktioner, for huslejeaktioner, for så kan man bare lave huslejeboycot, lade bebyggelsen gå på tvangsauktion. Så kan man få den temmelig billigt, og så har man lige frem givet næring til den aktivistbevægelse, som jeg ikke har den ringeste sympati for.

[Boligministeren]

Hvis man omvendt helt udtrykkeligt i loven siger, at almennyttige boliger efter en sådan tvangsauktion kan gå hen og blive ejerboliger, ja, så har man ligesom ved at tage det ind i loven gjort det til noget, man regner for en praktisk mulighed.

Vor indstilling er, at almennyttige boliger skal blive ved med at være almennyttige boliger. Den er også, at almennyttige boliger ikke skal bringes i den situation, at de kommer på tvangsauktion. Dertil hører en rimelig huslejepolitik i det almennyttige byggeri som den, der er lagt op til med Marienborgaftalerne.

Dertil kommer også, at man finder et ventligt, men probat middel over for huslejeaktioner og sådan noget. Det overvejer vi for tiden, vi har forskellige mulige løsninger, vi lige skal have gennemprøvet, vi skal lige have tænkt dem nøjere igennem, checket dem noget efter. Og til den tid, når vi har fundet ud af, om det holder at lave en sådan human, men absolut probat indsats over for huslejeboykot, så skal det nok blive oplyst, hvad det går ud på.

Keld Larsen (VS):

Jeg kan forstå på boligministeren, at den dér med at spille med musklerne var lidt af en mundand, der røg ud i Politiken. Til gengæld er jeg nok lidt skuffet over, så lidt vi får at vide om den tredje løsning, som blev omtalt i interviewet. Det var noget, man overvejede. Jeg kan godt forstå, at man overvejer heftigt, det er jo et alvorligt problem, men jeg tror nok, at den eneste måde, man ligesom løser tingene på, er at føre en fornuftig boligpolitik i dette land.

Jeg synes også, at boligministeren kom lidt let over det med, hvordan det skulle fortolkes. Der står klart i § 10, stk. 2, nr. 2, at der er tale om boliger, der er opført til brug for almennyttige boligselskaber. I sin tid, i 1956, da loven blev indført, var der netop et mindretal omkring den radikale Else-Merete Ross, der ønskede at få nogle mere bløde bestemmelser omkring disse ting, så der var mulighed for i det tilfælde, hvor boligministeren og den pågældende kommunalbestyrelse, hvor boligbyggeriet lå, var interesseret i det og var med på den, at udstykke det sociale boligbyggeri til ejerlejligheder. Men det kom jo netop ikke ind i bestemmelserne.

Derfor synes jeg nok, det er ganske klart, at det, der er tale om, er, som der også står i loven, »opført af«. Jeg synes også, at boligministeren ligesom mangler at give klar besked om, hvorvidt man ønsker at lave en lovstramning eller ej.

Boligministeren (Erling Olsen):

Der er klar besked: jeg ønsker ikke at lave den lovstramning. Men jeg vil bare sige til spørgeren, at heraf kan han ikke drage den konklusion, at så er der frit slag for huslejeaktioner. Man kan være ganske sikker på, at vi vil finde andre midler til at standse det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

15) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Er ministeren enig i den opfattelse, som formanden for skatte- og afgiftsudvalget fremsætter i Aktuelt for 8. ds. om kapitalvindingsafgift og værdistigningsafgift?«

(Spm. nr. 208).

Skriftlig begrundelse.

I dagbladet Aktuelt for 8. ds. skriver formanden for folketingets skatte- og afgiftsudvalg bl. a.: »Det er ikke urimeligt, at landmændene betaler skat af den værdigevinst, de har haft ved at besidde jord og fast ejendom. Det er uretfærdigt, at parcelhusejere og sommerhusejere ikke har gjort det, og derfor må løsningen på problemet naturligvis være, at alle indgår under den samme afgiftsforpligtelse, men uden at ophæve kapitalvindingskatten med tilbagevirkende kraft.

Bortset fra den meningsforskel, der måtte være på dette område, og som jo ikke kun er af principiel karakter, men i høj grad også drejer sig om kroner og øre, så er der jo også det forhold, at en eftergivelse af kapitalvindingskatten for dem, der kan udskyde salget af deres ejendomme, indtil værdistigningsafgiften er gennemført, herved kan tjene et ikke ubetydeligt beløb, mens de, der ikke har denne mulighed for at udskyde salget, bliver sorteper. En sådan forskelsbehandling er det faktisk umuligt at leve med.«

Senere skrives om ikrafttrædelsesdatoen: »... man kan godt fremrykke ikrafttrædelsestidspunktet for dem, der i dag er inde un-

[Bernhard Baunsgaard]

der kapitalvindingskatten, men ikke for alle andre.

Tanken om at gøre fremsættelsesdatoen til ikrafttrædelsesdatoen er derfor ikke realitisk.«

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Jeg kan sige, at værdistigningsafgiften jo er tænkt som en afløser af den særlige indkomstskat for ejendomme, der tidligere har været omfattet af bestemmelserne i lov om særlig indkomstskat. Jeg finder, at det er retfærdigt ud fra en lighedsbetragtning, at man samtidig benytter lejligheden til at inddrage hidtil fritagne kategorier af ejendomme under beskattningen af en del af værdistigningerne.

I øvrigt mener jeg, at vi skal gemme diskussionen om værdistigningskattens nærmere indhold, herunder overgangsordninger og ikrafttrædelsestidspunkt, til forslaget er fremsat.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne takke for svaret, og jeg kan da også erklære mig enig med ministeren i, at det havde været rimeligt at gemme denne diskussion, indtil regeringen havde udarbejdet et forslag. Der er bare det, at det er regeringen selv, der har begyndt på det og ustandselig bebuder, at nu kommer det: nu varer det kun 14 dage, nu varer det kun en uge; så varer det pludselig 3 dage, og så varer det 3 uger og 14 dage. Det er altså regeringen, der ustandselig siger det, eller jeg skulle måske sige regeringspartierne, for denne gang er det jo startet af formanden for skatte- og afgiftsudvalget, og det er i denne forbindelse ikke hvem som helst.

Men jeg forstår altså ministeren for skatter og afgifter på den måde, at han ikke er enig med formanden for skatte- og afgiftsudvalget, der har sagt, at det er urimeligt at eftergive kapitalvindingskatten. Så kan jeg godt forstå, at det er lidt vanskeligt for regeringen at nå til en afklaring.

Der var en ting, som ministeren ikke var inde på, og som jeg gerne vil gentage her. Det var med hensyn til ikrafttrædelsestidspunktet. Her har ministeren jo selv tidligere bebudet, at det skulle træde i kraft fra fremsættelsesdatoen. Dér gør formanden for skat-

te- og afgiftsudvalget opmærksom på, at det selvfølgelig kan være rart for landmændene, hvis det betyder mindre skat, men det vil ikke være rimeligt at indføre det sådan, som formanden dér skriver, med tilbagevirkende kraft for parcelhusejerne. Det svarede ministeren ikke på. Jeg vil da gerne spørge, om ministeren deler den betragtning, at det kan være rimeligt for landmændene, men ikke for parcelhusejerne.

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Hvilken fortolkning hr. Bernhard Baunsgaard vil lægge i svaret, må han selvfølgelig selv om. Svaret er jo klart og tydeligt, og det er det også med hensyn til en diskussion om ikrafttrædelsesregler: dem venter vi med at diskutere, til forslaget foreligger.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er meget godt, at jeg selv må om det, og hvis det drejede sig om mine personlige forhold, så synes jeg også, at svaret var relevant. Derimod tror jeg nok, at parcelhusejere og landmænd er interesserede i det, for det er vel sådan, at vi alle sammen ringes op af landmænd, der skal sælge, og som beder os om et godt råd. Jeg tror ikke, at de tager med samme lethed på det svar, ministeren gav.

Med hensyn til datoen må jeg gentage, at det er ingen uden for regeringspartierne, der er kommet med erklæringen om, at det skal træde i kraft på fremsættelsesdatoen, det er nemlig ministeren. Noget af det, formanden for skatte- og afgiftsudvalget, der tilhører det andet regeringsparti, siger, er, at det er urimeligt at lade det komme til at gælde fra fremsættelsesdatoen.

Det er altså regeringspartierne, der gang på gang starter denne diskussion, som har stor økonomisk betydning for folk. Derfor er det ikke rimeligt, at ministeren ikke hurtigt kommer til en afklaring og fortæller de mennesker – og det er mange – som det vedrører, hvad det egentlig er, der skal ske, for ellers kunne man dog gøre disse mennesker den tjeneste at tie stille om forholdene.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Jeg vil gerne stille ministeren det tillægs-spørgsmål, om ministeren fastholder sine tid-

[Kjærulff-Schmidt]

ligere udtalelser om, at der ikke eksisterer nogen skitse til værdistigningsreglerne. Hvis ministeren fastholder sine udtalelser, er det så et falsum, der har været offentliggjort, bl. a. i B.T., Jyllands-Posten og venstrepressen?

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Jeg ved ikke, om det kan berolige hr. Bernhard Baunsgaard, når jeg siger til hr. Bernhard Baunsgaard, at forslaget kommer hurtigst muligt.

Med hensyn til det andet spørgsmål fra hr. Kjærulff-Schmidt, så kan jeg kun sige, at der har ikke, som jeg tidligere har sagt, for mig været forelagt nogen skitse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

16) Til statsministeren af:

Keld Andersen (KF):

»Kan statsministeren bekræfte de tidligere i Berlingske Tidende den 30. juli 1978 fremkomne oplysninger om, at en værdistigningsafgift som foreslået af socialdemokratiet vil betyde, at staten i løbet af 10 år vil have en prioritet på ca. 30 pct. af al jord og fast ejendom, og at denne procentdel i løbet af 30 år vil være ca. 65 og i løbet af 50 år ca. 83?«

(Spm. nr. 209).

Skriftlig begrundelse.

Statsministeren har som svar på spørgsmål nr. 129 i folketingets spørgetid den 8. november oplyst, at der er stor lighed mellem den skitse til værdistigningsafgift, der var indeholdt i den redegørelse, som daværende skatte- og afgiftsminister Jens Kampmann forelagde i folketinget den 11. maj d.å., og den skitse til en værdistigningsafgift, som indgår i regeringsaftalen mellem socialdemokratiet og venstre.

Hermed bekræfter statsministeren, hvad regeringen tidligere har benægtet, nemlig at der findes en sådan skitse. Skatte- og afgiftsministeren har gentagne gange bebudet forslaget offentliggjort inden udgangen af oktober. På denne baggrund må det nu være rimeligt at forvente, at folketinget og befolkningen kan få svar på et så vigtigt spørgsmål, som berører omkring en million ejere af fast ejendom.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Spørgsmålet er sålydende: (se ovenfor).

Mit svar er, at Berlingske Tidende tilsyneladende bygger sit skøn over provenuet af en værdistigningsafgift på nogle foreløbige beregninger, som er foretaget på grundlag af prisoplysninger for perioden mellem 15. og 16. alm. vurdering. Endvidere har man forudsat, at forbrugerpriserne og priserne på faste ejendomme fortsat vil stige i samme takt. Efter de foreløbige tal var den årlige stigning i forbrugerpriserne på 11 pct., og den årlige stigning i priserne på enfamiliehuse er opgjort til 15 pct. Senere undersøgelser har imidlertid vist, at ejendomspriserne ikke er steget så meget. Hvorledes den fremtidige prisudvikling bliver, kan jeg naturligvis ikke svare på. Vi har den almindelige erfaring, at de stiger mere, men vi har altså også den sidste oplysning om, at de to ting i hvert fald i denne omgang har fulgtes ad.

Der er endvidere i Berlingske Tidende ved beregningerne tilsyneladende helt set bort fra, at afgiften kun udløses ved ejerskifte. Indefrysning af afgiftsbeløbet kommer først på tale, når ejendommen overdrages.

I øvrigt var en del spørgsmål, som er af afgørende betydning for provenuet af en værdistigningsskat, slet ikke omtalt i den skattereformredegørelse, som der henvises til. Det gælder f. eks. spørgsmålet om, hvorvidt afgiften skal beregnes på grundlag af kontantværdi eller nominelle stigninger i ejendomsværdier og priser, og muligheden for indefrysning.

Jeg kan derfor ikke bekræfte oplysningerne i Berlingske Tidende fra den 31. juli 1978 – det var nemlig den 31. og ikke den 30. juli 1978.

Keld Andersen (KF):

Jeg skal gerne beklage, at der er blevet anført en forkert dato for Berlingske Tidendes udgave, men det ændrer jo ikke noget på spørgsmålet.

Jeg bemærkede mig statsministerens smil ved oplæsningen af mit spørgsmål. Jeg skal hertil kun gøre den bemærkning, at jeg er ganske overbevist om, at det smil og den måde at tage denne alvorlige ting på ikke deles af landets 1 mill. parcelhusejere, der på nuværende tidspunkt er i en situation, hvor de ikke aner, om de er købt eller solgt på grund

[Keld Andersen]

af regeringspartierne udtalelser om denne værdistigningsafgift.

På denne måde har jeg også bekræftet, at det ikke er oppositionspartierne, der har ført denne debat ind i folketingsalen; det er regeringspartierne selv og deres medlemmer, der gang på gang har udtalt sig om det.

Vi har hørt skatte- og afgiftsministeren udtale, at der ville foreligge et lovforslag om denne værdistigningsafgift inden udgangen af oktober måned 1978. Hvis ikke jeg ser galt på kalenderen, som jeg altså gjorde med datoen før, så mener jeg, at vi er ude af oktober måned 1978. Og nu hører vi her i dag, at skatte- og afgiftsministeren har ændret udtalelsen til, at forslaget vil komme snart.

Begrundelsen for, at jeg nu igen stiller et spørgsmål om værdistigningsafgiften, selv om vi udmærket ved og har flere eksempler på, at man ikke vil sige noget om den, er ganske enkelt statsministerens svar på et spørgsmål her i spørgetiden sidste onsdag, hvor statsministeren siger – og jeg citerer fra Folketingstidende sp. 1809 fra den 8. november 1978:

»Sagen er, at der er stor lighed mellem den skitse til værdistigningsafgift, der var indeholdt i den redegørelse, som daværende skatte- og afgiftsminister Jens Kampmann forelagde folketinget den 11. maj i år, og så den skitse til værdistigningsafgift, som indgår i regeringsaftalen mellem socialdemokratiet og venstre.«

Det vil altså sige, at uanset at vi tidligere har fået at vide, at der ikke forelå noget om dette, så fik vi bekræftet i onsdags, at det foreligger.

Statsministerens bemærkninger om, at der ikke er tale om nogen skærpelse i forhold til den tidligere skatte- og afgiftsministers forslag, betragter jeg indtil videre som sort humor.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Jeg har et tillægsspørgsmål, fordi vi jo for et øjeblik siden hørte skatte- og afgiftsministeren fortælle, at han fastholdt sin tidligere udtalelse om, at han ikke har set nogen skitse til udformning af reglerne om værdistigningsafgiften. Derfor vil jeg gerne spørge, om statsministeren heller ikke har set den skitse, der har været omtalt i dagspressen, og som – så vidt jeg forstår – finansministeren så sent

som for ganske få dage siden læste op af ved et offentligt møde i Roskilde amt.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg må selvfølgelig til hr. Keld Andersen give en undskyldning for, at jeg har trukket på smilebåndet i denne alvorlige sag. Jeg lover, at det ikke skal ske mere. Det er for resten ikke noget, jeg plejer at blive beskyldt for – nå ja, undskyld, jeg skal passe på ikke at smile.

Må jeg sige om selve spørgsmålet en skitse, at der var et tilløb til en skitse eller en skitse i den redegørelse, som den socialdemokratiske mindretalsregering fremlagde ved daværende skatteminister Jens Kampmann i maj måned. Og så var der en skitse, som var en udløber af de forhandlinger, der var på Marienborg. Det har ikke noget at gøre med det tilsyneladende lovforslagsudkast, som vi har set i aviserne, og som jeg forstår at skatteministeren ikke har set, og som jeg heller ikke har set og ikke er bekendt med. Men indholdet af det, vi aftalte på Marienborg, er noget, der er kendt for offentligheden, og det er det, der er grundlaget for det videre arbejde med den lovgivning, som skal komme senere.

Og så kan jeg heller ikke nære mig for at sige, at det sundeste og rigtigste ville være, at en diskussion om en fremtidig værdistigningsafgift fandt sted på grundlag af et lovforslag. Tag nu og vær en lille smule tålmodig! Vent lidt endnu, det skal nok komme!

Glistrup (FP):

Statsministeren har lige henvist til, hvad der blev aftalt på Marienborg om værdistigningsafgiften, og det er jo noget, der har været mange forskellige modstridende oplysninger om. Derfor vil jeg bede statsministeren om her fra talerstolen at meddele, hvad det var, der blev aftalt på Marienborg.

Specielt vil jeg gerne have at vide, om det, som statsministeren er citeret for i bladet Ny politik for september måned 1978, side 7, om, at værdistigningsafgiften efter 5 år forventes at indbringe 3½ mia kr., altså et eller andet med 28 gange så meget som kapitalvindingsskatten på landbrugsejendomme i øjeblikket indbringer, er et korrekt citat, og om det er noget af det, der blev aftalt på Marienborg.

[Statsministeren]

Statsministeren (Anker Jørgensen):

En gang til: det bedste er simpelt hen at vente, til lovforslaget ligger på folketingets bord. Så vil man kunne stille alle de spørgsmål, man ønsker at stille, og få besvaret dem, først og fremmest af skatteministeren. Jeg synes, at man skulle venté til det tidspunkt. Der er egentlig ikke andet at sige i den sag end: tag og vent! Det grundlag, man plejer at diskutere på i folketinget, er de konkrete lovforslag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

17) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Bolvig (RV):

»Vil en udbygning af det eksisterende dige ved Tønder Marsk for et beløb svarende til anlægsudgifterne for det fremskudte dige skabe samme eller større sikkerhed for befolkningen?«

(Spm. nr. 214).

Skriftlig begrundelse.

Alle partier er enige om, at sikkerheden for befolkningen er det helt afgørende. Når sikkerhedskravet er opfyldt, er det af stor betydning at tage størst mulige naturhensyn.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Stormflodsudvalget, der afgav sin betænkning i januar 1975, pegede i den på to muligheder for at forbedre digebeskyttelsen for Tønder Marsk, nemlig for det første en forstærkning af de eksisterende diger mellem Højer og Emmerlev og for det andet anlæg af et nyt fremskudt dige fra Emmerlev Klev til den dansk-tyske grænse med fortsættelse på tysk side til Hindenburgdæmningen. Der var i udvalget enighed om – og det har da også siden stået fast – at man ved begge projekter kunne skabe en forsvarlig sikkerhed mod oversvømmelse fra havet.

Imidlertid gør det særlige forhold sig gældende i Tønder Marsk, at der også er et sikkerhedsproblem i forhold til afstrømningen i Vidåen. Når Højer sluse på grund af storm må holdes lukket i flere perioder, stemmer vandet i Vidåen op med risiko for brud på ådigerne. Derved kan man med andre ord

risikere en oversvømmelse indefra, og også dette indeholder altså et sikkerhedsэлеment.

Det havde længe været under overvejelse at få dette spørgsmål løst, men man kom til det resultat, at man ville afvente en afgørelse af spørgsmålet om, hvorledes havdigesikringen skulle forbedres. Det fandt jo altså sin løsning med loven af juni måned sidste år, navnlig fordi Sønderjyllands amtskommune, der tager sig af indvandsspørgsmålet, var af den opfattelse, at den bedste løsning på dette problem ville være indretningen af et reservoir foran de nuværende diger og bag ved et nyt fremskudt dige, altså det, der nu er blevet resultatet.

Når man altså taler om befolkningens sikkerhed, må man tage i betragtning, at der er to sider af denne sag, og en direkte sammenligning lader sig allerede derfor ikke foretage.

I stormflodsudvalget var der enighed om, at man skulle skabe et sikkerhedsniveau svarende til en middeltidsafstand på ikke under 200 år, og der var som sagt også enighed om, at begge de nævnte løsningsmuligheder ville være forsvarlige.

En del af udvalgsmedlemmerne gik imidlertid ind for at anlægge et fremskudt dige, hvorved der ville blive skabt en dobbelt digelinje, og selv om man ikke teoretisk kunne beregne den forøgelse af sikkerheden, som ligger i en dobbelt digelinje, ville den dog indebære en forøgelse. Stormflodsudvalget gik nemlig ind for, at man ved begge løsninger skulle skabe et sikkerhedsniveau på ikke under 200 år – set isoleret for de forstærkede diger og for det fremskudte dige.

Det kom også klart til udtryk i den rapport, som den dansk-tyske arbejdsgruppe afgav i slutningen af 1976, og hvori man anbefalede et fremskudt dige. Gruppen konkluderede nemlig dengang, at der ved denne løsning, der forudsætter et dige med samme sikkerhedsniveau som for en digeforstærkning, vil blive skabt en anden digelinje med en deraf følgende optimering af sikkerheden.

Den seneste sammenligning af anlægsomkostningerne for de to projekter er fra den dansk-tyske arbejdsgruppes rapport, og i den er digeforstærkningen anslået til 60 mill. kr. og det fremskudte dige til 86 mill. kr. i prisniveau 1976. Nogen revision af overslaget for digeforstærkningen er naturligvis ikke senere foretaget, da projektet ikke skal udføres, men

[Ministeren for offentlige arbejder]

alt taler for, at en revision af dette overslag vil medføre en omtrent tilsvarende relativ stigning som den, der må forventes for det fremskudte dige. Jeg siger dette sidste i relation til de oplysninger, jeg har givet til folketingets udvalg om offentlige arbejder om den forventede prisstigning for det fremskudte dige.

Ved en statsfinansiell sammenligning af de to overslag må det tages i betragtning, at der til det fremskudte dige ydes et bidrag fra statens jordfond, fra Sønderjyllands amtsråd som vederlag for en bedre afvandingsløsning og fra Forbundsrepublikken Tyskland til den nye sluse i det fremskudte dige. Det følger heraf, at en direkte sammenligning vanskeligt lader sig foretage. Det må ved en vurdering af de to projekter tages i betragtning, at indvandsproblemet ved det fremskudte dige får en meget tilfredsstillende løsning.

Bolvig (RV):

Jeg har forstået på ministeren, at ved at forbedre det eksisterende dige vil man kunne opnå samme sikkerhed som ved at bygge det planlagte, eksisterende dige, men at det til gengæld rejser sikkerhedsproblemer inden for diget ved opsamling af Vidåens ferske vand. Kunne det ikke klares ved etablering af pumper, hvad der tidligere har været fremme? Så undgik vi simpelt hen at inddrage nogle af vore mest værdifulde naturområder.

Vi havde sidst her en diskussion om, hvorvidt ministeren havde mulighed for at gennemføre et fremskudt dige med en mere østlig digeføring. Det blev jeg klar over ikke er muligt. Når jeg igen vil spørge ministeren, er det fordi der nu tilsyneladende foreligger oplysninger fra tysk side om, at tyske naturinteresserede foreninger har anlagt sag mod den tyske landsregering i Kiel, og at en sådan retssag vil tage flere år, muligvis. Hvis vi skal vente flere år, kan man nok i høj grad stille sig det spørgsmål, om ikke det ville være bedre for dansk sikkerhed, om vi brugte vores midler til at forstærke det eksisterende dige og sørgede for at løse indvandsproblemet gennem etablering af pumper,

Nu jeg diskuterer med ministeren, må jeg så stille ministeren et tillægsspørgsmål? Hvis vi nu anlægger det fremskudte dige og derved prioriterer, hvad vi selvfølgelig skal gøre,

den menneskelige sikkerhed højest, vil ministeren da prioritere de naturmæssige hensyn højest derefter?

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Det fremgik ikke af min besvarelse, at man ville opnå samme sikkerhed ved en forstærkning af diget som ved at bygge et fremskudt dige. Det fremgik af min redegørelse, at man kunne gennemføre en forsvarlig digesikring såvel ved hjælp af en forstærkning af det eksisterende dige som ved et fremskudt dige. Men såvel hensynet til indvandsproblemet som det forhold, at man får skabt en ny digelinje, taler klart for den valgte løsning. Det fremgik også af udvalgsarbejdet mellem danske og tyske eksperter, at man, når man lagde de ting sammen, ville opnå den størst mulige sikkerhed, både hvad angår problemet indefra og problemet udefra, fra havet.

Det er klart, at man hvad angår indvandsproblemet, kunne have anvendt en løsning i forbindelse med en digesikring ved hjælp af de såkaldte højvandspumper, men det indebærer en række tekniske problemer, idet disse højvandspumper selvfølgelig skal fungere på tilfredsstillende måde i en given situation. Jeg går ud fra, at det også har været en del af folketingets ræsonnement, da vi sidste år behandlede loven, at netop forslaget om at skabe et vandreservoir mellem det nuværende dige og det nye dige var det, som hvad angår indvandsproblemet ville være den bedste løsning.

Hvad angår de interesser på tysk side, som nu efter hr. Bolvigs oplysning – og som det i øvrigt har været fremme – har planer om at anlægge sag i anledning af den digelinje, der nu er blevet vedtaget, skal jeg ikke kommentere dette nærmere, men alene henholde mig til den aftale, der er truffet mellem Danmark og Tyskland, og som tilstræber, at det fremskudte dige skal være bygget færdig inden udgangen af 1981.

Der er gennem de sidste 20-25 år udført et arbejde fra statens side i det pågældende område med at skabe et nyt forland, og det er netop det, der er sket. Det er også et væsentligt grundlag for, at der nu er basis for at bygge et fremskudt dige.

Jeg blev spurgt, om jeg derefter vil prioritere naturinteresser, ornitologiske interesser

[Ministeren for offentlige arbejder]

osv. Jeg vil ikke i dag tage stilling til en bestemt prioritering. Der er efter min opfattelse en lang række hensyn, der skal tilgodeses i den forbindelse.

Må jeg ikke til hr. Bolvig gøre opmærksom på, at der er vedtaget en lov her i folketinget i 1977. Jeg har tidligere svaret, at den lov står fast efter regeringens opfattelse. Det primære ved denne lov er at give befolkningen i det pågældende område en større sikkerhed. Derefter kommer en række sekundære interesser, som man skal tilgodeses i videst muligt omfang.

Bolvig (RV):

Ministeren har ganske ret i, at folketinget for godt et år siden besluttede sig for det fremskudte dige, derom er der ingen tvivl. Om vi så har givet hele det spørgsmål en tilstrækkelig behandling, er noget andet, for folketinget brugte alt i alt én uge til at gennemføre alle tre behandlinger. Jeg skal såmænd gerne tage et medansvar for, at vi ikke var tilstrækkeligt kyndige til at få alle aspekter afdækket. Nu nævnte ministeren loven, men der er også noget, der hedder betænkningen, og i betænkningen står der, at de naturinteresserede organisationers ekspertise skal tages med på råd, og at vildtbiologisk station skal have nøje kontakt med landbrugsministeriet. Vildtbiologisk station havde i hvert tilfælde den 1. i denne måned haft ét eneste møde med landbrugsministeriet, og ingen ornitologiske organisationer eller ornitologisk ekspertise har – i hvert tilfælde indtil for ganske nylig – været inddraget i arbejdet. Det er derfor, jeg er så bange for, at betænkningens ordlyd ikke bliver fulgt, nemlig at de naturmæssige interesser skal tilgodeses, når vi nu tager et af landets mest værdifulde områder.

Dohrmann (FP):

Jeg er enig med ministeren i, at en dobbelt digesikring naturligvis giver bedre sikkerhed end en forstærkning af den eksisterende, men ministeren har også oplyst, at der er kommet en henvendelse fra de tyske myndigheder, om man ikke kunne forhandle det spørgsmål, så man eventuelt fik en mere østlig linjeføring af det nye dige. Ministeren – det var vistnok i forgængerens tid – har afslået den tyske henvendelse, og jeg har for-

stået det således, at ministerens afslag først og fremmest er begrundet med, at man kan indvinde noget godt landbrugsland ved at lave en vestlig og en meget yderliggående digesikring. Derfor vil jeg faktisk gerne spørge ministeren: hvad er prisen for de ekstra hektarer, man indvinder? Når tyskerne kommer med en sådan henvendelse, er der ingen tvivl om, at det er for at spare nogle D-mark. Vi kunne også have sparet nogle kroner og samtidig opnå den samme sikkerhed. Derfor er det af temmelig stor betydning, synes jeg, at få at vide: hvad koster de hektarer, som indvindes ved den yderliggående digelinje?

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Det er rigtigt, at loven om bygning af et fremskudt dige ved Tønder Marsk var en af de love, som fik en meget hurtig gang igennem folketinget, men det var efter min bedste opfattelse – og jeg fulgte sagen på nærmeste hold – ikke udtryk for, at loven fik en overfladisk behandling. Der var gået en lovgivning forud om forstækning af Ribediget, der havde været et omfattende udredningsarbejde forud i de forudliggende år, som lå til grund for denne lovgivning, så man havde et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag. Der havde også været en situation, hvor vi var meget nær en katastrofe af meget omfattende dimensioner. Det var det, der lå forud. Derfor mener jeg ikke man kan sige, at loven, som er vedtaget, ikke har fået en tilstrækkelig behandling her i folketinget.

Jeg er enig med hr. Bolvig i, at man også skal tilgodeses naturinteresser, det er klart fastlagt i betænkningen. Som jeg har sagt tidligere her i folketingets spørgetid, har jeg ingen grund til at tro, at de vildtbiologiske, ornitologiske og naturmæssige interesser ikke bliver tilgodeset på en rimelig og tilstrækkelig måde i forbindelse med det byggeri, som nu forhåbentlig hurtigt kan komme i gang.

Det nye land, man nu indvinder mellem det nuværende dige og det nye dige, andrager omkring 1.100 ha. Det følger af den digelinje, der er fastlagt. Men må jeg ikke sige til hr. Dohrmann, at jeg tror ikke, det er så enkel en sag at sige: hvad koster hver hektar nyt land? Det spørgsmål må vurderes i en meget større sammenhæng, det må vurderes i sammenhæng med den højere grad af sikker-

[Ministeren for offentlige arbejder]

hed over for havet, som befolkningen i det pågældende område, som er berørt heraf, opnår. Derfor lader dette spørgsmål sig ikke besvare på en så enkel måde, som hr. Dohrmann lægger op til.

Hermed sluttede spørgsmålet.

18) Til *finansministeren* af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Kan ministeren bekræfte eller afkræfte formodningerne om, at de fleste af landets kommuner har autoriseret et alt for stort antal personer til at benytte EDB-terminaler?«
(Spm. nr. 215).

Skriftlig begrundelse.

I et den 8. ds. indleveret spørgsmål har jeg opfordret ministeren til at offentliggøre en rapport af 15. juni 1978 fra ministeriets administrationsdepartement vedrørende kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med kommunernes benyttelse af EDB-registre. Offentliggørelsen vil forhåbentlig skabe klarhed over en lang række af de konkrete sikkerheds- og kontrolproblemer, hvoraf spørgsmålet om selve adgangen til at tappe fra EDB-systemerne er et af de væsentlige.

Folketinget og ministeriet kan udforme nok så mange lovregler og nok så mange cirkulærer om sikkerhedsforanstaltningerne. Men lovreglerne og cirkulærerne er ikke det papir værd, de er trykt på, hvis ikke de kommunale administrationer efterlever bestemmelserne. Hvis ministerens svar er en bekræftelse på, at det forholder sig som anført, går jeg ud fra, at svaret tillige vil indeholde oplysning om, hvad ministeren agter at foretage sig heroverfor.

Afslutningsvis skal jeg gøre opmærksom på, at nærværende spørgsmål hører nøje sammen med 3 andre spørgsmål vedrørende samme emne, som jeg samtidig hermed har indleveret. Folketingets formand har afvist, at spørgsmålene blev stillet og besvaret under ét – en afgørelse som jeg selvfølgelig ikke på nogen måde kan kritisere – og dette er altså baggrunden for, at det har været nødvendigt at foretage den noget kunstige firdeling af spørgsmålet om kommunernes adgang til at tappe fra EDB-systemer.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Et af de væsentlige problemer omkring EDB-sikkerheden i den offentlige forvaltning er spørgsmålet om, hvem der har adgang til at tappe af de offentlige EDB-registre, og under hvilke betingelser. Folketinget og regeringen kan fastsætte nok så mange kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger, men reglerne er ikke så meget værd, hvis de ikke efterleves af storforbrugerne, dvs. kommunerne.

B.T. har omtalt en hidtil hemmeligholdt rapport, som skal være afgivet af finansministeriets administrationsdepartement den 15. juni i år. Hovedindtrykket af rapporten er, at ingen af de kommuner, hvis kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger er blevet undersøgt, fuldt ud overholder vilkårene for anvendelse af datasystemerne. Jeg finder det meget nyttigt, at rapporten er blevet udarbejdet, og har i anden sammenhæng opfordret til, at rapporten i usminket stand må blive offentliggjort, hvilket jeg regner med vil ske.

Det spørgsmål, jeg i dag stiller finansministeren, drejer sig om nogle af de meget konkrete punkter, på hvilke der rejses kritik i administrationsdepartementets rapport. Er det rigtigt, at landets kommuner autoriserer alt for mange personer til at benytte terminalerne, at mange kommunale medarbejdere erkender, at de har autorisation til at tappe, selv om de aldrig benytter den, at der gives autorisation til personer, som ikke behøver den, og at der forekommer tilfælde, hvor personer, som ikke må tappe fra systemerne, fordi de har ansvar for tilsynet, alligevel er autoriseret til at tappe fra systemerne?

Jeg ser frem til finansministerens svar og skal tilføje, at jeg egentlig gerne havde stillet mit spørgsmål sådan, at både spørgsmålet og ministerens svar kunne behandles under ét, men jeg skal blot konstatere, at der er truffet en afgørelse, som gjorde det nødvendigt for mig at opdele spørgsmålet i ikke mindre end 4 spørgsmål – en afgørelse der, som jeg opfatter praksis, er unddraget fra at blive kritiseret eller diskuteret her imellem talerstol og formandsstol.

Finansministeren (Heinesen):

Jeg skal i overensstemmelse med folketingets forretningsorden ikke kommentere formandens afgørelse, men det må være mig tilladt at sige, at det forhold, at hr. Kjærulff-

[Finansministeren]

Schmidt har fået lejlighed til at stille 4 spørgsmål, vil gøre det muligt for mig at give hr. Kjærulff-Schmidt et mere udførligt svar, end hr. Kjærulff-Schmidt ellers ville have fået, og det ville jeg tro hr. Kjærulff-Schmidt vil være taknemmelig for.

Jeg skal i anledning af hr. Kjærulff-Schmidts indledende bemærkninger oplyse, at der ikke er tale om nogen hidtil hemmeligholdt rapport. Den har ikke i mindste måde været hemmeligholdt, den er sendt til folketingets retsudvalg, den er i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og de deri indeholdte regler udleveret til flere dagblade og har da også været omtalt i flere dagblade. Det er jo bl. a. den dagbladsomtale, der er grundlaget for de af hr. Kjærulff-Schmidt stillede spørgsmål. Men det er en foreløbig rapport. Det er et arbejdsdokument. Det indeholder fejl og misforståelser af forskellig art, og derfor er der ikke nogen mening i at offentliggøre – dvs. trykke og udsende i et større oplag – den pågældende rapport. Jeg kan tilføje, at den endelige rapport vil blive sendt.

På det første af de af hr. Kjærulff-Schmidt stillede spørgsmål, spørgsmål nr. 215, skal jeg svare, at jeg kan bekræfte formodningerne om, at nogle af landets kommuner efter administrationsdepartementets opfattelse har autoriseret et for stort antal personer til at benytte EDB-terminalerne i forbindelse med terminaladgangen til de to fælleskommunale terminalbaserede EDB-systemer, SIP fase 1 og forskudsændringssystemet. Man må imidlertid være opmærksom på, at der med indførelsen af sikkerhedsbestemmelserne for de to EDB-systemer var tale om regelfastsættelse på et helt nyt område, og det har derfor været vanskeligt for de enkelte kommunalbestyrelser umiddelbart at afgrænse det kommunalt ansatte personale, som det var nødvendigt at autorisere til terminalbenyttelse. Det har i øvrigt vist sig, at flere kommuner senere har reduceret antallet af autoriserede, når det blev klart, at autorisationer var blevet tildelt flere personer, end det var strengt nødvendigt.

Jeg kan tilføje, at det ville have været særdeles vanskeligt at give faste regler for antallet af autoriserede personer i de kommunale forvaltninger, som har terminaladgang. Dels er der tale om væsentlige forskelle i omfanget af de enkelte kommuners opgaver, f. eks.

på det sociale område, og dels er der forskel med hensyn til, hvorledes de administrative opgaver tilrettelægges i de enkelte kommuner. Behovet for terminalanvendelse i de enkelte kommuner og dermed for autorisation af personale vil derfor være forskelligt fra kommune til kommune.

På baggrund af hvad jeg lige har sagt, har det selvfølgelig også været vanskeligt for administrationsdepartementet umiddelbart at bedømme, om antallet af autoriserede personer har været for stort i de enkelte kommuner, men det er dog administrationsdepartementets opfattelse, at nogle kommuner har autoriseret et for stort antal personer til at benytte terminalerne.

De nye sikkerhedsbestemmelser, som blev fastlagt på et møde mellem Kommunernes Landsforening og mig den 6. oktober i år, indeholder derfor en præcisering af, at antallet af autoriserede terminaloperatører skal begrænses mest muligt. De nye sikkerhedsbestemmelser medfører også, at der etableres en benyttelsesstatistik, som kommunernes sikkerhedsansvarlige skal gennemgå mindst én gang om måneden. Denne statistik vil medvirke til at nedbringe antallet og omfanget af autorisationer, da det ud fra statistikken vil være forholdsvis let at afgøre, om nogle personer er tildelt autorisationer, som de ikke har brug for.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Jeg siger tak til finansministeren for redegørelsen, også for oplysningen om, at den omtalte rapport er identisk med den rapport, der tidligere er tilgået retsudvalget, således at der altså ikke, som man kunne have troet, er tale om nogen som helst form for hemmelighedskræmmeri fra regeringens side.

Jeg vil i øvrigt gerne takke for svaret, som jeg forstår sådan, at regeringen er enig i, at accessproblemet i startfasen ikke er blevet løst tilfredsstillende, og at regeringen ikke agter at forholde dig passiv over for den rapport og de erfaringer, der nu foreligger, og heller ikke vil finde det rimeligt, at kommunerne forholder sig passive.

Jeg ser frem til, at ministeren vil kunne svare tilsvarende imødekommende vedrørende de underpunkter, som de næste tre spørgsmål udgør, idet jeg i øvrigt vil afstå fra at begrunde de tre spørgsmål yderligere.

[Finansministeren]

Finansministeren (Heinesen):

Jeg kan ganske bekræfte hr. Kjærulff-Schmidts antagelse om, at regeringen ikke vil forholde sig passiv. Som jeg nævnte det, har vi ført en forhandling med Kommunernes Landsforening om nye sikkerhedsbestemmelser; der er enighed om dem, og de er ved at blive sat i kraft.

Hermed sluttede spørgsmålet.

19) Til *finansministeren* af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Kan ministeren bekræfte eller afkræfte formodningerne om, at mange kommunale medarbejdere erkender, at de har adgang til at tappe fra EDB-terminaler, selv om de aldrig benytter denne adgang?«

(Spm. nr. 216).

Skriftlig begrundelse.

Begrundelsen er enslydende med den for spørgsmål nr. 215 givne.

Finansministeren (Heinesen):

Med hensyn til dette spørgsmål, spørgsmål nr. 216, skal jeg, ligesom jeg har sagt det i mit svar på spørgsmål nr. 215, gøre opmærksom på, at det er vanskeligt at afgøre, om nogle kommuner har autoriseret for mange personer til terminalanvendelse, men jeg kan bekræfte, at det i B.T. den 8. november omtalte arbejdsdokument indeholder følgende bemærkning:

»Ved besøgene erkendte flere medarbejdere direkte, at de var tildelt autorisationer, som de aldrig benyttede.«

Der refereres her til, at administrationsdepartementet i foråret 1978 aflagde 6 kommuner et besøg med henblik på at få en orientering om forskellige kommuners erfaring med og syn på sikkerhedsbestemmelserne i forbindelse med SIP fase 1 og forskudsændringssystemet. De 6 kommuner har imidlertid senere skriftligt taget forbehold over for dele af det omtalte arbejdsdokument, altså den foreløbige redegørelse, herunder den anførte bemærkning, og den nævnte bemærkning er således ikke blevet verificeret.

Jeg må i øvrigt henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. 215 og mit skriftlige svar på spørgsmål nr. 206.

Første næstformand (Erlendsson):

Skal jeg forstå hr. Kjærulff-Schmidt sådan, at samtlige spørgsmål nu er besvaret, eller at kun spørgsmål nr. 215 og 216 er besvaret? (Ophold). De 2 spørgsmål er besvaret. Finansministeren besvarer herefter spørgsmål nr. 217.

20) Til *finansministeren* af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Kan ministeren bekræfte eller afkræfte formodningerne om, at ansvarlige for kommunale EDB-systemer erkender, at autorisation til at tappe fra EDB-terminaler er blevet givet til mange ansatte, som ikke behøver den?«

(Spm. nr. 217).

Skriftlig begrundelse.

Begrundelsen er enslydende med den for spørgsmål nr. 215 givne.

Finansministeren (Heinesen):

Som jeg har sagt i mit svar på spørgsmål nr. 215, er det vanskeligt at afgøre, om nogle kommuner har autoriseret for mange personer til terminalanvendelse, men jeg kan bekræfte, at det i B.T. den 8. november omtalte arbejdsdokument indeholder følgende bemærkning:

»Ved forespørgsler i de enkelte kommuner erkendte flere af de sikkerhedsansvarlige, at autorisation til at benytte terminalerne var blevet givet til mange ansatte, som ikke behøvede denne autorisation.«

Der refereres her til de kommunebesøg, som jeg omtalte i min besvarelse af spørgsmål nr. 216; og som jeg videre omtalte i mit svar på spørgsmål nr. 216, har de 6 kommuner senere taget forbehold over for dele af det omtalte arbejdsdokument, herunder også den i dette spørgsmål anførte bemærkning, og den nævnte bemærkning er således ikke blevet verificeret. Jeg henviser i øvrigt til de tidligere afgivne svar.

Hermed sluttede spørgsmålet.

21) Til *finansministeren* af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

[Kjærulff-Schmidt]

»Kan ministeren bekræfte eller afkræfte, at der forekommer tilfælde, hvor personer, der ikke må tappe fra kommunale EDB-systemer, fordi de har ansvar for tilsynet og ikke kan kontrollere sig selv, alligevel er autoriseret til at tappe fra systemerne?«

(Spm. nr. 218).

Skriftlig begrundelse.

Begrundelsen er enslydende med den for spørgsmål nr. 215 givne.

Finansministeren (Heinesen):

Som svar på spørgsmål nr. 218 kan jeg bekræfte, at der forekommer tilfælde, hvor personer, der har ansvar for overholdelsen af sikkerhedsbestemmelserne for brugen af de fælleskommunale terminalbaserede EDB-systemer, SIP fase 1 og forskudsændringssystemet, er autoriseret til terminalanvendelse. Dette gælder såvel øverste sikkerhedsansvarlige som områdeansvarlige. Autorisation af områdeansvarlige er imidlertid specielt forekommet i mindre kommuner, hvor antallet af personer, der er beskæftiget i et sikkerhedsområde, er meget begrænset. Det har f. eks. været nødvendigt at autorisere områdeansvarlige i kommuner, hvor folkeregisterets funktioner varetages af én eller to personer.

De nye sikkerhedsbestemmelser, som blev fastlagt på et møde mellem Kommunernes Landsforening og mig den 6. oktober i år, indeholder en præcisering af, at kommunernes øverste sikkerhedsansvarlige ikke må autoriseres som terminaloperatør, og at det samme som hovedregel skal gælde de områdeansvarlige. Da det som nævnt kan være nødvendigt at autorisere områdeansvarlige i mindre kommuner, åbner de nye sikkerhedsbestemmelser dog mulighed for, at kommunalbestyrelserne kan autorisere en områdeansvarlig som terminaloperatør. Det forudsættes dog her, at den øverste sikkerhedsansvarlige i kommunen skal være særlig opmærksom på de terminalopkald, der foretages af denne områdeansvarlige.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Jeg kan på ny takke finansministeren for oplysningerne, både under denne sidste besvarelse og de foregående – indbyrdes ret ens – besvarelser, og jeg kan selvfølgelig bekræfte, at fremskridtspartiet i retsudvalget og her

i tinget nøje vil følge udviklingen på dette område.

Jeg har kun et enkelt tillægsspørgsmål til ministeren, og det er, om det er ministerens indtryk, at kontrolreglerne og udøvelsen af kontrolfunktionerne i praksis kan forventes at ville føre til, at mange kommuner over et længere spand af år, jeg tænker på de kommende 5–10 år, vil blive nødt til at foretage betydelige nyansættelser inden for den kommunale administration alene på grund af disse kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger, eller er det ministerens hovedindtryk, at man vil kunne forvalte disse regler – både som de hidtil har været i deres ufuldkommenhed, og som de nu kan forventes at blive i forbedret skikkelse – med det personale, man har til rådighed i øjeblikket?

Finansministeren (Heinesen):

Jeg kan sige, at kommunerne over for finansministeriet har gjort gældende, at nogle af de sidst aftalte kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger vil medføre udgifter. Det er finansministeriets vurdering, at der bliver tale om udgifter af en forholdsvis begrænset størrelsesorden, men nogle merudgifter bliver der utvivlsomt tale om som følge af kontrolforanstaltningerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

22) Til miljøministeren af:

Keld Larsen (VS):

»Hvad agter ministeren at foretage over for de atomaffaldstransporter fra Barsebäckværket, som vil blive sendt op gennem Øresund her kort efter nytår?«

(Spm. nr. 227).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge Ekstra Bladet mandag den 6. november 1978, side 4, vil de svenske myndigheder kort efter nytår sende de første både lastet med atomaffald fra Barsebäckværket op gennem Øresund. Hver måned skal der så afgå 2–3 både lastet med giftromler, der kun vil være i stand til at modstå vandmassernes tryk i ca. 8 timer, hvis katastrofen skulle ske. Eftersom vandstanden er betydelig lavere i Øresund end i Store Bælt, foretrækker de

[Keld Larsen]

svenske myndigheder at sende giftskibene gennem det betydelig smallere og mere befærdede Øresund. Det forbedrer nemlig mulighederne for at få trukket gifttromlerne op inden for de 8 timer, som vil gå, før det radioaktive affald vil strømme ud og forgifte miljøet.

Keld Larsen (VS):

Det drejer sig om de atomaffaldsskibe, som på et eller andet tidspunkt skal begynde at sejle, sandsynligvis op gennem Øresund, med atomaffald fra de svenske atomkraftværker.

Allerede i 1975 sendte de svenske myndigheder et skib af sted fra den svenske østkyst til England. Dengang var det karakteristisk, at man netop ikke lod det specialbyggede skib sejle op igennem Øresund, fordi man var klar over, at trafikken og dermed risikoen for en påsejling var så stor netop i Øresund; derfor sendte man det op gennem Store Bælt.

For 2½ år siden skete der så det, at man nedsatte et programråd for radioaktivt affald i Sverige, og dette programråd nåede for et års tid siden frem til, at man godt kunne sende disse atomaffaldsbåde op gennem Øresund – uden i øvrigt at give nogen forklaring og uden at komme med noget svar med hensyn til trafikproblemerne, og det på trods af at den såkaldte KBS-rapport, altså kernebrændselssikkerhedsrapporten, som er udarbejdet af de svenske myndigheder, opererer med, at risikoen for en påsejling er ca. 5 pct. på årsbasis. Det vil altså sige, at inden år 2000 er der ca. 50 pct. chance for, at der vil ske en kollision.

Nu er det ikke klart, hvor mange både der vil blive sendt af sted, men i Ekstra Bladets artikel for den 6. november opereres der med 2–3 både pr. måned, når de engang går i gang. Det forøger jo risikoen ganske gevaldigt for, at der kan ske en påsejling eller en kollision med katastrofale følger.

Nu er det oven i købet sådan, at de beregninger, man opererer med i denne KBS-rapport, er blevet kritiseret af forskere bl. a. på Gøteborg og Lund universitet og sågar af engelske forskere, fordi man ikke har taget højde for, at transporten skal ske ad søvejen. Netop transporten af affaldet er uden tvivl det farligste led i hele den kæde, som dette

atomaffald skal igennem, før det er anbragt. Det er ikke engang sikkert, at man kan finde et sikkert sted at anbringe disse ting. Det er noget af det, man går og undersøger, og noget af det, jeg forstår at regeringen er på vagt over for.

Jeg vil godt spørge miljøministeren: hvad har miljøstyrelsen gjort i hele denne sag? Det er jo sådan ifølge den nordiske miljøkonvention, at miljøstyrelsen kan blande sig i sagen og få oplysninger fra de svenske myndigheder.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg vil gerne indledningsvis understrege, at transporter af højradioaktivt, brugt brændsel i hvert enkelt tilfælde skal godkendes af de svenske myndigheder. En sådan godkendelse vil være betinget af, at man følger de gældende internationale forskrifter.

Om de kommende transporter af brugt brændsel fra Barsebäckværket har miljøstyrelsen været i kontakt med ejeren af Barsebäckværket, Sydkraft, som har oplyst, at der ikke vil komme søtransporter fra Barsebäckværket før 1981, og at der herefter vil blive tale om 1–2 transporter årligt – ikke om måneden, men årligt. Transporterne vil ifølge de svenske planer foregå pr. skib op gennem Øresund og Kattegat og rundt om Skagen.

Sundhedsstyrelsen har oplyst, at det radioaktive brugte brændsel vil blive fragtet i meget solide stålbeholdere, som er fremstillet i overensstemmelse med den internationale atomenergiorganisations forskrifter. Grundtanken i disse forskrifter er, at selve transportbeholderen skal være konstrueret således, at den giver tilstrækkelig sikkerhed mod spredning af radioaktive stoffer, ligegyldigt hvilken måde den transporteres på. For at en transportbeholder kan godkendes, skal den udsættes for forskellige afprøvninger og vurderinger. Der er bl. a. tale om en neddykningsprøve af mindst 8 timers varighed på 15 meters dybde, som foretages for at bedømme forsendelsens fysiske egenskaber.

Det er af sundhedsstyrelsen over for mig oplyst, at beholderne er så solide, at de kan tåle dybder på indtil 200 m, og at utætheder i beholderne først kan opstå efter flere års ophold i vand på grund af vandets korroderende egenskaber.

[Keld Larsen]

Keld Larsen (VS):

Nu ligger der altså forskellige vurderinger af, hvor meget de beholdere kan tage. Ifølge OOA er det sådan, at svenske forskere har stillet spørgsmål ved, hvor lang tid disse beholdere kan holde, især under vand, og der foregår i øjeblikket i Sverige en meget heftig debat om det. I går omkring middags-tid blev den såkaldte miljørapport behandlet i svensk radio, hvor en af forskerne satte spørgsmål ved disse ting. Jeg vil derfor spørge miljøministeren, om det er sådan, at miljøstyrelsen har benyttet sig af de muligheder, den har ifølge miljøkonventionen inden for de nordiske lande, til for det første at blive orienteret om hele sagsforløbet, for det andet at blive orienteret om de præcise tegninger, de præcise tal, som der opereres med i denne sag. Det mener jeg er ret afgørende. Hvis ulykken sker, er det bl. a. dansk område, der bliver berørt af den.

Jeg mener, det er en alvorlig sag, især set i forhold til regeringens holdning med hensyn til affaldsproblemet, hvor man ikke vil tage stilling til atomkraftværker nu, fordi affaldsproblemet ikke er løst. Her er der altså tale om, at hele affaldsproblemet kommer sejlene ind ad bagvejen, så jeg mener nok, der er grund til at dykke dybere ned i disse sager. Det undrer mig meget i hele denne sag, at stort set har miljøstyrelsen ikke benyttet sig af de muligheder, den har – også ifølge miljøkonventionen – til at offentliggøre de ting og sager, man er nået frem til. Det er, som om man har ønsket ligesom at lade sagen køre tys-tys fremfor at lade det komme ud til befolkningen. Jeg mener, det er en lidt uheldig måde at gribe tingene an på. Lad os få tingene ud, så vi kan vurdere dem åbent. Der er mange forskellige bud. Der er forskellige vurderinger, alt efter hvilket forskningscenter og hvilke forskere man snakker med, så jeg synes, der er al mulig grund til at tage en offentlig debat om disse ting.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg kan bekræfte, at miljøstyrelsen og i øvrigt også sundhedsstyrelsen både har været og løbende er i kontakt med svenskerne for at være orienteret om, hvad der foregår, og jeg kan oplyse, at det netop er på grundlag af sådanne indhentede orienteringer, jeg har givet de oplysninger, jeg her har givet.

Jeg tror ikke, nogen kan være interesseret i, at der holdes noget skjult eller hemmeligholdes noget vedrørende de foranstaltninger, der foretages, for at det skal foregå så sikkert som muligt, og derfor tror jeg ikke, der er nogen, der specielt er interesseret i at hemmeligholde oplysninger om disse beholderes egenskaber. Jeg har selv set en masse farvefotografier af, hvordan de prøves og udsættes for alskens viderværdigheder, for at man kan måle deres egenskaber, og jeg er helt sikker på, at enhver, der er interesseret i disse ting, kan få de nødvendige oplysninger.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Første næstformand (Erlendsson):

Fra ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Maisted: spm. nr. 79 og 81.

Honoré: spm. nr. 80.

Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 140, 159 160 og 166.

Niels Helveg Petersen: spm. nr. 143.

Wilhelm: spm. nr. 149.

Kjærulff-Schmidt: spm. nr. 152 og 153.

Burgdorf: spm. nr. 154.

Glistrup: spm. nr. 155, 156 og 188.

Halvgaard: spm. nr. 163.

Lilli Gyldenkilde: spm. nr. 169.

Kaj Poulsen: spm. nr. 173.

Til miljøministeren (12/10 78) af:

Maisted (FP):

»I fortsættelse af ministerens svar på mit spørgsmål nr. 11 bedes ministeren oplyse, hvilke resultater tilsynsmyndighederne er kommet til ved udøvelsen af deres tilsyns-pligt efter bekendtgørelse nr. 177 af 29. marts 1974 om tilsyn med spildevandsanlæg og med forurening af vandområder.«
(Spm. nr. 79).

Begrundelse.

Hvis et bestående spildevandsanlæg ikke fungerer miljømæssigt tilfredsstillende, kan amtsrådet eller kommunalbestyrelsen påbyde,

[Maisted]

at der foretages den nødvendige forbedring eller fornyelse af anlægget.

I den aktuelle sag må der være en grund til, at miljøstyrelsen finder, at udledning af urensset spildevand til Sønderstrup Å er miljømæssigt forsvarligt.

Besvarelse (24/10 78):

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg har forelagt det nu stillede spørgsmål for miljøstyrelsen, som har oplyst følgende i relation til spørgsmålets begrundelse:

»Miljøstyrelsen har ikke i forbindelse med de stillede spørgsmål om Sønderstrup Sæbefabriks spildevandsforhold taget stilling til, om der efter miljøbeskyttelseslovens § 25 kunne have været meddelt påbud om forbedring eller fornyelse af spildevandsanlægget med udledning til Sønderstrup Å. Dette spørgsmål afgøres som anført af spørgeren af de lokale miljømyndigheder.

Styrelsen har alene udtalt, at den pågældende spildevandsudledning har været lovlig efter gældende lovgivning.«

Jeg kan henholde mig til styrelsens udtalelse. Jeg håber, at spørgsmålet om Sønderstrup Sæbefabriks overholdelse af lovgivningen i forbindelse med spildevandsudledningen til Sønderstrup Å efter de oplysninger, der er givet, kan anses for tilstrækkeligt belyst.

Til *arbejdsministeren (12/10 78) af:*

Honoré (KrF):

»Mener ministeren, at Klampenborg Galopbane gennem særlige ansættelsesformer kan unddrage sig arbejderbeskyttelseslovgivningens krav?«

(Spm. nr. 80).

Begrundelse.

Ifølge en artikel i Berlingske Tidende den 12. oktober af fhv. driftsleder på Fyens Væddeløbsbane, Jørgen W. Gøtke, er galopbanen i Klampenborg uegnet til væddeløb og meget farlig for dyr og ryttere.

Da rytternes ansættelsesforhold er et freelance-forhold, skal det efter sigende ikke være omfattet af arbejderbeskyttelsens principper.

Mener ministeren, at den rejste kritik af forholdene på galopbanen kan være grund til

at tage sikkerhedsproblemerne på Klampenborg Galopbane op til nærmere undersøgelse?

Besvarelse (24/10 78):

Arbejdsministeren (Auken):

På grundlag af en udtalelse fra direktoratet for arbejdstilsynet kan jeg udtale følgende:

De faste professionelle jockeyer, der rider på Klampenborg Galopbane, er ansat hos galoptrænerne og er organiseret i SID, der har overenskomst med trænerne. Til daglig er jockeyerne beskæftiget på trænerens ejendom. Aflønningen består i et grundbeløb + et bestemt beløb pr. start på galopbanen + procenter af præmierne. Der er hver løbsdag ca. 100 starter og 30 løbsdage pr. år.

Galopbanen drives af Klampenborg Galopselskab A/S, der bl. a. har ansvaret for, at banen er i forsvarlig stand. Et baneudvalg skal før hver løbsdag godkende banens tilstand. Baneudvalget består af 2 repræsentanter fra galopselskabet, 2 trænere og 2 jockeyer.

Arbejdstilsynets kreds Københavns amt har den 17. ds. besøgt banen. Galopbanen er beliggende på mosegrund, og på grund af de sidste måneders megen regn er banens tilstand dårligere end sædvanligt. Kredsen besigtigede endvidere folkerumsfaciliteterne og skønnede, at de er tilfredsstillende.

Det blev over for kredsen oplyst, at der i 1977 ikke var indtruffet nogen ulykker med personskade til følge. I 1978 er to ryttere kommet til skade ved fald fra hesten.

Efter disse oplysninger er der ikke for arbejdstilsynet eller arbejdsministeriet tvivl om, at jockeyernes arbejdsforhold falder ind under arbejdsmiljøloven.

Arbejdstilsynet vil navnlig se det som sin opgave at kontrollere folkerumsfaciliteter og arbejdstid.

Med hensyn til galopbanens tilstand mener direktoratet, at baneudvalgets kompetencer og sammensætning skulle være tilstrækkelig garanti for, at der anlægges fornødne sikkerhedsmæssige hensyn.

Hverken SIDs Lyngby afdeling eller arbejdstilsynskredsen har modtaget klage fra jockeyerne vedrørende arbejdsmiljømæssige forhold.

Til finansministeren (13/10 78) af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren oplyse statens og kommunernes samlede budgetter for 1979 i årets priser og lønninger?«

(Spm. nr. 81).

Besvarelse (23/10 78):

Finansministeren (Heinesen):

Den 1. oktober er fristen for kommunernes og amtskommunernes vedtagelse af budgetterne for det kommende år. Selv om hovedparten af kommunerne og amtskommunerne anvender EDB ved budgetlægningen, er det ikke muligt på nuværende tidspunkt at udarbejde en samlet, detaljeret oversigt over de vedtagne (amts-) kommunale budgetter for 1979. En oversigt over de (amts-) kommunale budgetter for 1978 er gengivet som oversigtstabel 10 i Finansredegørelsen, oktober 1978. Bl. a. på grund af de ændrede terminer for folketingets behandling af finans-

lovforslaget har regeringen under forhandlinger med de kommunale organisationer lagt vægt på, at oplysninger om de vedtagne kommunale budgetter fremkommer så betids, at de kan være til rådighed for folketinget inden den endelige vedtagelse af finanslovsforslaget. For indeværende år forventer regeringen, at der i december kan foreligge foreløbige, samlede budgetter for kommuner og amtskommuner for 1979 samt budgetoverslag for de følgende tre år.

For hurtigt at få et vist overblik over de kommunale budgetter for 1979 har regeringen anmodet de enkelte kommuner og amtskommuner om manuelt at indberette et kortfattet sammendrag af de vedtagne budgetter med budgetoverslag. Disse oplysninger foreligger imidlertid endnu ikke for samtlige kommuner. I tabel 1 nedenfor gengives foreløbige, summariske budgettal for 1979 opgjort på udsnitbasis, idet der beregningsmæssigt er korrigeret for de manglende kommuner.

Tabel 1. De kommunale og amtskommunale budgetter for 1978 og 1979.

Mill. kr.	Budget 1978		Budget 1979 (foreløbig)	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	6.619	3.598	7.517	3.747
1. Forsyningsvirksomheder, kollektiv trafik, havne	6.242	5.002	6.531	6.123
2. Vejvæsen	3.703	560	3.818	539
3. Undervisning og kultur	15.217	843	16.966	956
4. Sygehusvæsen	13.443	1.422	15.656	1.861
5. Social- og sundhedsvæsen	49.795	35.387	59.687	42.314
6. Administration og planlægning	6.883	417	7.666	453
Drifts- og anlægsbudget i alt	101.903	47.229	117.841	55.993

Anm.: De kommunale budgetter udarbejdes i budgetårets forventede pris- og lønniveau.

For *staten* fremgår de seneste reviderede opgørelser over finanslovsforslaget for 1979 af Finansredegørelsen, oktober 1978, hvortil henvises.

Et budget for staten og kommunerne under ét kan ikke tilvejebringes ved simpel sammenlægning af de statslige og kommunale budgetter. For det første er det nødvendigt at transformere de to budgetopstillinger til en fælles opstillingsform. For det andet må der foretages en omregning af de enkelte poster

til samme pris- og lønniveau. For det tredje må en række poster, som optræder både på statsbudgettet og på kommunebudgetterne, udskilles for at undgå dobbeltregning.

Finansministeriet har tidligere manuelt udarbejdet relativt summariske offentlige budgetter, jfr. bl. a. Budgetredegørelsen november 1977. Med henblik på fremover at kunne udarbejde mere detaljerede og præcise budgetter for hele den offentlige sektor har finansministeriet iværksat et udviklingsarbej-

[Finansministeren]

de, således at man ved hjælp af EDB-teknik kan foretage de nødvendige tilpasninger af de statslige og kommunale budgetter. På denne baggrund forventes det, at der kort tid efter, at de detaljerede kommunale budgetter foreligger, vil kunne udarbejdes detaljerede budgetter for hele den offentlige sektor. For 1979-budgetternes vedkommende vil et sådant foreløbigt offentligt budget formentlig kunne foreligge i december. For de kommende år forventer finansministeriet allerede medio november over for folketinget at kunne fremlægge foreløbige oversigter over de samlede offentlige finanser.

Det er endvidere hensigten fremover i februar/marts at fremlægge mere detaljerede analyser af udviklingen på de samlede offentlige budgetter i en redegørelse fra finansministeriet.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (30/10 78) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Kan ministeren oplyse, hvor stort skatte-trykket bliver i procent af bruttoindkomsten i 1979 i en gennemsnitskommune, når man anvender de gennemsnitlige ligningsmæssige fradrag, sådan som procenterne blev fundet ved selvangivelsesundersøgelsen i 1976?«

(Spm. nr. 140).

Begrundelse.

Der er stor forskel på skatteprocenten for nettoindkomster og bruttoindkomster på de forskellige statskatteskalatrin, fordi fradragene er så forskellige. Den ønskede udregning bedes foretaget efter samme princip som ved udregningen af svaret til skatte- og afgiftsudvalget den 10. juli 1978 (SR, bil. 8). Dengang gik man ud fra følgende bruttoindkomster: 24.000, 75.000, 95.000, 120.000, 150.000, 170.000, 200.000, 300.000, 500.000 kr. Beregningen blev foretaget for enlige og sambeskattede og for ejere og lejere, idet man udstyrede ejere med en indtægt på brutto 24.000 kr., 75.000 kr. og 95.000 kr. med et hus med en ejendomsværdi på 250.000 kr. og en grundværdi på 40.000 kr. (baseret på 16. alm. vurdering), mens ejere på 120.000 kr., 150.000 kr., 170.000 kr., 200.000 kr., 300.000 kr. og 500.000 kr. fik et hus med en ejendomsværdi på 600.000 kr. og en grundværdi

på 154.000 kr. Yderligere var det overalt forudsat, at ejendommen var anskaffet inden for de seneste år.

Ved besvarelsen ønskes det anført, hvor store fradrag man i alt har givet til de forskellige bruttoindkomster.

I besvarelsen bedes tillige oplyst, hvor meget de samlede ligningsmæssige fradrag er steget fra 1976 til 1979, samt stigningen i de skattepligtige indkomster i samme tidsrum.

Besvarelse (8/11 78):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Det er ikke muligt med blot nogenlunde sikkerhed at give oplysning om det gennemsnitlige skattetryk for bruttoindkomsten af forskellig størrelse i 1979 i en gennemsnitskommune.

Derimod kan man under nærmere angivne forudsætninger beregne skatte trykket for personer med indkomster af forskellig størrelse og med og uden ejerbolig m. v.

Eksemplerne i vedføjede tabeller bygger således i princippet på de samme forudsætninger som dem, der tidligere er lagt til grund for svaret på skatte- og afgiftsudvalgets spørgsmål 3 i skrivelse af 6. juni 1978. (Alm. del/SR bilag 8).

Forspaltens indtægter er løn- eller erhvervsindkomsten, der ikke som bruttoindkomsten påvirkes af, om skatteyderen bor i en ejerbolig.

På grundlag af Danmarks Statistiks årlige selvangivelsesundersøgelse er de gennemsnitlige ligningsmæssige fradrag og fordelingen på de enkelte fradragstyper beregnet for de i spørgsmålet anførte indtægter.

Disse beregninger er hovedsageligt baseret på selvangivelsesundersøgelsen for 1976. Indkomstintervallerne i selvangivelsesundersøgelsen standser ved en bruttoindkomst på 140.000 kr. og derover, mens det ovenfor nævnte svar omfatter indtægter på op til 500.000 kr. Tallene vedrørende de største indtægter er derfor anslået.

De enkelte ligningsmæssige fradrag er beregnet således, at de i 1979 udgør samme andel af bruttoindkomsten som i 1976.

For ejere med en indtægt på 24.000 kr., 75.000 kr. og 95.000 kr. er der regnet med et hus med en ejendomsværdi på 250.000 kr. og en grundværdi på 40.000 kr. (16. almindelige

[Ministeren for skatter og afgifter]

vurdering), mens ejere med indtægter på 120.000 kr., 150.000 kr., 170.000 kr., 200.000 kr., 300.000 kr. og 500.000 kr. forudsættes at have et hus med en ejendomsværdi på 600.000 kr. og en grundværdi på 154.000 kr. Det er overalt forudsat, at ejerne har anskaf-

et ejerboligen inden for de seneste år. Ejendomsskatterne er sat til 26 promille af grundværdien svarende til den gennemsnitlige promille for grundskyld til primær- og amtskommuner i 1978.

Følgende skatteskala er anvendt ved beregningerne:

1. Skat efter gældende regler i 1979.
  - Personfradrag (enkelt): 14.500 kr.
  - Personfradrag (dobbel): 29.000 kr.

1. skalatrin 77.400 kr. beskattes med 42,9 pct.
2. skalatrin 62.000 kr. beskattes med 57,3 pct.
- resten beskattes med 68,1 pct.

svarende til en gennemsnitlig primær- og amtskommunal skatteprocent på 24,3 pct. i 1979.

Skattetrykket er i vedføjede tabeller herfter beregnet som forholdet mellem indkomstskatten og løn- og erhvervsindkomsten.

På grundlag af et meget usikkert skøn kan det anslås, at de samlede ligningsmæssige

fradrag, der i 1976 udgjorde de ca. 35 mia kr., i 1979 vil udgøre ca. 58 mia kr.

De samlede skattepligtige indkomster udgjorde 164 mia kr. i 1976 og skønnes i 1979 at udgøre ca. 218 mia kr.

Bilag 1.*Skattetryk.*

Lejer med 1 personfradrag.

Løn- og erhvervsindkomst Kr.	Ligningsmæssige fradrag Kr.	Skat i pct. af løn- og erhvervsindkomst pct.
24.000	1.440	14,3
75.000	6.000	31,2
95.000	9.500	33,3
120.000	14.400	36,0
150.000	25.500	36,0
170.000	28.900	37,5
200.000	34.000	40,3
300.000	51.000	45,7
500.000	85.000	50,0

Bilag 2.*Skattetryk.*

Lejer med 2 personfradrag.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Løn- og erhvervsindkomst	Ligningsmæssige fradrag	Skat i pct. af løn- og erhvervsindkomst
Kr.	Kr.	pct.
24.000	1.440	0
75.000	6.000	22,8
95.000	9.500	26,7
120.000	14.400	30,8
150.000	25.500	31,8
170.000	28.900	33,8
200.000	34.000	37,2
300.000	51.000	43,6
500.000	85.000	48,8

Bilag 3.

Skattetryk.

Ejer med 1 personfradrag.

Løn- og erhvervsindkomst	Ligningsmæssige fradrag exkl. prioritetsrenter	Skat i pct. af løn- og erhvervsindkomst
Kr.	Kr.	pct.
24.000	1.440	0
75.000	6.000	14,4
95.000	9.500	21,9
120.000	14.400	14,8
150.000	25.500	17,2
170.000	28.900	20,6
200.000	34.000	24,6
300.000	51.000	34,4
500.000	85.000	43,3

Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst indgår ud over de anførte beløb for indkomst og ligningsmæssige fradrag følgende poster:

Løn- og erhvervsindkomst		
	24-95.000	120-500.000
	kr.	kr.
Lejeværdi	5.625	13.500
Prioritetsrenter	24.840	57.150
Ejendomsskatter	1.040	4.004
Standardfradrag	2.000	2.000

Bilag 4.

Skattetryk.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Ejer med 2 personfradrag.

Løn- og erhvervsindkomst Kr.	Ligningsmæssige fradrag exkl. prioritetsrenter Kr.	Skat i pct. af løn- og erhvervs- indkomst pct.
24.000	1.440	0
75.000	6.000	10,0
95.000	9.500	15,3
120.000	14.400	9,6
150.000	25.500	13,1
170.000	28.900	16,9
200.000	34.000	21,5
300.000	51.000	32,4
500.000	85.000	42,0

Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst indgår ud over de anførte beløb for indkomst og ligningsmæssige fradrag følgende poster:

Løn- og erhvervsindkomst		
	24-95.000	120- 500.000
	kr.	kr.
Lejeværdi	5.625	13.500
Prioritetsrenter	24.840	57.150
Ejendomsskatter	1.040	4.004
Standardfradrag	2.000	2.000

Til økonomiministeren (27/10 78) af:

Niels Helveg Petersen (RV):

»Vil ministeren tage initiativ til, at det på ny overvejes, om den sociale klientstatistik kan gennemføres uden anvendelse af CPR-numre?«

(Spm. nr. 143).

Begrundelse.

Fra mange sider i den offentlige debat har det været hævdet, at anvendelse af personnumre slet ikke er nødvendig for gennemførelsen af den sociale klientstatistik.

I debatten er fremkommet konkrete forslag til, hvorledes dette kunne praktiseres, bl. a. forslaget om udeladelse af tre af personnumrets cifre.

Grundlaget for statistikken blev udformet i en arbejdsgruppe med deltagelse af bl. a. de kommunale organisationer.

Derfor bør det nu overvejes at nedsætte denne gruppe igen med henblik på udformning af en løsning uden anvendelse af CPR-numre.

Besvarelse (8/11 78):

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Jeg kan oplyse, at den i begrundelsen for spørgsmålet omtalte arbejdsgruppe fortsat eksisterer med henblik på at følge ordningens gennemførelse og på at stille forslag om justeringer i denne. Arbejdsgruppen består af sagkyndige i EDB-planlægning, socialforvaltning, social planlægning og statistik. Repræsenteret i den er foruden Danmarks Statistik kommuner og amtskommuner samt socialforskningsinstituttet, socialstyrelsen og socialministeriet.

Der foreligger ikke for mig oplysninger, som peger i retning af, at en ændring af den

[Økonomiministeren]

i spørgsmålet nævnte art skulle være påkrævet eller hensigtsmæssig, men på baggrund af de misforståelser vedrørende statistikken, som har præget den offentlige debat, hvortil spørgeren jo refererer i sin begrundelse, benytter jeg gerne anledningen til at give en nærmere redegørelse for den gennemførte ordning og de hensyn, der har været udslagsgivende ved dens udformning.

Indledningsvis vil jeg gerne slå fast, at anvendelsen af personnummeret ved tilvejebringelsen af et hensigtsmæssigt statistisk beslutningsgrundlag for administration og lovgivningsmagt efter min opfattelse er lige så rimeligt og naturligt som anvendelsen af CPR-nummersystemet i for eksempel skatteadministrationen, som er fuldstændig afhængig af de muligheder for kombination af oplysninger fra forskellige kilder – borgerne, arbejdsgiverne og pengeinstitutterne – som CPR-nummeret indebærer.

Hertil kommer for statistikproduktionen meget betydelige kvalitative og økonomiske fordele herved. Nærmere oplysninger herom fremgår af side 26 og 27 i Danmarks Statistiks arbejdsplan for 1977, der udkom i oktober 1976.

Den frygt for »samkøring«, som kommer til udtryk i dele af pressen, savner reelt grundlag.

Da der i debatten også antydes fare for politisk magtmisbrug med udgangspunkt i statistikproduktionen, vil jeg gerne understrege, at Danmarks Statistik er undergivet en særlig styrelse, der med hensyn til registrenes statistiske udnyttelse virker uafhængigt af den til enhver tid siddende regering.

Personoplysninger til statistiske registre må ikke videregives til andre, hverken offentlige eller private, jfr. registerlovens § 21, stk. 3, der lovfæster den af Danmarks Statistik gennem lang tid håndhævede praksis, der indebærer, at statistiske primæroplysninger ikke videregives til andre.

Beslutningen om oprettelse af administrative og statistiske registre og om fastsættelse af særlige forskrifter for indholdet i disse og anvendelse heraf skal ske efter høring af registertilsynet, men under politisk ansvar over for folketinget.

Registertilsynet er som bekendt under oprettelse. Det er under upolitisk ledelse af et særligt tilsynsråd med en højesteretsdommer som formand. Det har også til opgave at føre

tilsyn med sikkerhedsforanstaltningerne omkring såvel administrative som statistiske registre, altså også registrene i Danmarks Statistik.

De garantier, der foreligger for, at data i Danmarks Statistik kun anvendes til de lovlige formål, som Danmarks Statistik har til opgave at varetage, er således meget omfattende.

Sammenholdt med, at der hverken før eller efter personnummerets indførelse foreligger eksempler på misbrug af data fra Danmarks Statistik, forekommer det mig at give den fornødne sikkerhed for, at den statistiske anvendelse af personnummersystemet ikke frembyder nogen reel risiko for borgernes retssikkerhed.

Hvad angår sikkerhedsforanstaltninger er det af Danmarks Statistik truffene særlige forholdsregler for bistandslovsstatistikken blevet særligt vurderet af retsudvalget og godkendt af dettes flertal allerede i forbindelse med gennemførelsen af registerloven.

Som anført i indledningen finder jeg det naturligt, at arbejdsgruppen, da den startede sin virksomhed i 1975, lagde til grund, at personnummeret – der også fungerer som journalnummer i de sociale forvaltninger – skulle anvendes i forbindelse med statistikken, og ligeledes, at Danmarks Statistiks styrelse senere har tilsluttet sig den foreslåede ordning, der fra og med 1978 når sin endelige form.

De fleste kommuner vil herefter indberette oplysninger vedrørende kontant hjælp i form af EDB-udtræk fra Kommunedatas ydelsesregistrant suppleret med enkelte oplysninger på en særlig blanket for et udsnit på 10 pct. af klienterne.

Disse oplysninger vil i Danmarks Statistik sammen med de øvrige skemaindberetninger blive samkørt med oplysninger fra administrative registre såsom CPR-registret til et samlet statistisk grundmateriale.

Hertil anvendes CPR-nummeret som den nødvendige entydige identifikation, og CPR-nummeret benyttes desuden til at annullere dobbelttællinger, som følger af, at nogle klienter har fået bistand fra flere kommuner og/eller bistandskontorer.

Endvidere bruges CPR-nummeret til at konstatere antallet af nye klienter i 1978 og antallet af klienter i 1977, der ikke har fået bistand i 1978. En sådan beskrivelse udgør

[Økonomiministeren]

en meget væsentlig forbedring i beskrivelsen af de sociale forhold og af bistandslovens virkninger.

Som det fremgår af det anførte, er den af arbejdsgruppen udarbejdede og under indførelse værende ordning fuldstændig beroende på en helt entydig identifikation, som kun det fulde CPR-nummer udgør. En alternativ ordning måtte derfor være af væsentlig anderledes karakter. Først og fremmest måtte selve spørgeskemaet indeholde den fulde samling af oplysninger om klienterne, som i den gennemførte ordning tilvejebringes ved kombination af oplysninger i Danmarks Statistik. Det ville dog i praksis være uoverkommeligt for kommunerne at tilvejebringe alle relevante oplysninger, og en sådan statistik ville ikke kunne oplyse nettoantallet af klienter på landsplan eller til- og afgang fra år til år.

Bearbejdningstiden for en alternativ ordning som den skitserede ville blive så lang, at statistikens anvendelsesmuligheder i de sociale myndigheders sektorplanlægning og i den kommunale planlægning ville blive væsentligt forringet.

Selv om kvaliteten af en sådan statistik således ville være betydelig ringere, ville omkostningerne være langt højere. Som udgangspunkt for en vurdering heraf kan tages det oprindelige af arbejdsgruppen udarbejdede forslag. Dette byggede også på brug af CPR-numrene, men i mere begrænset udstrækning end den gennemførte ordning, idet samlingen af de under 1-6 nævnte oplysninger forudsattes gennemført af kommunerne på skemaer.

Under drøftelserne forud for statistikens gennemførelse lagde de sociale myndigheder afgørende vægt på, at resultatet blev en udførlig, aktuel og nøjagtig statistisk dækning af området, idet planlægning og administration på det sociale område i modsat fald ville lide skade. Fra kommunal side påpegedes, at lignende hensyn måtte føre til, at den arbejdsmæssige belastning i bistandskontorerne som følge af statistikken blev reduceret til det mindst mulige. Såvel repræsentanterne for de kommunale organisationer og Københavns og Frederiksberg kommuner som for de centrale sociale myndigheder fandt, at det efter langvarige drøftelser opnåede resultat forenede disse væsentlige hensyn.

Af det anførte fremgår, at den gennemførte statistik i henseende til kvalitet, økonomi og anvendelighed for planlægningen har helt afgørende fortrin i forhold til en ordning som den i spørgsmålet omtalte.

Kun hvis registertilsynet kommer til en anden opfattelse af sikkerhedsproblemerne omkring statistikken end retsudvalget, eller hvis den retssag, som nu er bebudet anlagt, skulle vise, at § 6 i lov om Danmarks Statistik ikke indeholder den fornødne hjemmel, vil der efter min opfattelse være grundlag for at anmode arbejdsgruppen om at udarbejde forslag til statistikken om bistandsloven på et nyt grundlag.

Til *boligministeren* (27/10 78) af:

Wilhelm (VS):

»Hvilke planlægnings- og boligpolitiske konsekvenser vil regeringen drage af skandalen omkring Strandlund-ejerlejlighederne i Gentofte kommune?«

(Spm. nr. 149).

Begrundelse.

Forhistorien om det konservative bystyres dispositioner i forbindelse med Strandlundgrundene kan forudsættes bekendt. På trods af kraftige protester fra store dele af den lokale befolkning og hele storbyensamfundets indlysende interesse i at gøre grundene til rekreativt område blev grundene overdraget på helt usædvanlig fordelagtige vilkår til en privat organisation med det misvisende navn Ensomme Gamles Værn med henblik på et spekulativt ejerlejlighedsbyggeri i millionærklassen, som fra kommunens synspunkt kun var motiveret i én ting: ønsket om at trække enlige rigmænd (m/k) til kommunen.

For nu at føje spot til skade skal kommunens skatteydere – efter at luksuslejlighederne har vist sig usælgelige – betale regningen for de konservative spekulationer, idet kommunen vil leje hovedparten af lejlighederne. Disse skal så anvendes som beskyttede boliger, hvilket de hverken er bygget til eller egnet som.

En sag som denne bør få lovgivningsmæssige konsekvenser, som forhindrer gentagelse. Jeg er klar over, at det ikke kun omfatter boliglovgivningen, men i hvert fald også plan- og miljølovgivningen og muligvis soci-

[Wilhelm]

allovgivningen m.v. Derfor er spørgsmålet stillet om, hvilke konsekvenser regeringen vil drage, og jeg går ud fra, at boligministeren vil drøfte sagen med de øvrige implicerede ministre, således at besvarelsen omfatter samtlige de bestemmelser, som erfaringerne fra Gentofte giver anledning til at stramme op.

Besvarelse (8/11 78):

Boligministeren (Erling Olsen):

Vurderingen af de planlægningsmæssige forhold henhører under miljøministeren, som over for mig har oplyst, at gennemførelsen af en tilsvarende bebyggelse efter de nu gældende regler i kommunepanloven ville forudsætte tilvejebringelse af en lokalplan, hvorved offentlighedens inddragelse sikres.

Om forholdene i forbindelse med bebyggelsen har jeg forstået, at Gentofte kommunalbestyrelse har solgt arealerne til Ensomme Gamles Værn, som på grundene opfører dels ejerboliger, dels lette kollektivboliger til udlejning.

Efter de for mig foreliggende oplysninger er der hverken fortjeneste til kommunen eller til Ensomme Gamles Værn ved byggeriet. Alligevel har det vist sig vanskeligt at sælge ejerboligerne. Det har derfor været på tale at benytte en del af boligerne som beskyttede boliger efter bilstandsloven.

Dette har rejst en debat om, hvorvidt boligerne er egnede til formålet, og om det i øvrigt er en disposition, der ud fra økonomiske betragtninger kan anses stemmende med bilstandsloven. Jeg kan om dette oplyse, at socialministeren har taget problemet op på grundlag af et spørgsmål fra folketingets socialudvalg.

Til *økonomiministeren (27/10 78)* af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Finder ministeren, at Danmarks Statistik er afskåret fra at varetage sine funktioner, hvis oplysninger fra kommunerne om sociale klienter indsamles uden angivelse af CPR-numre, og vil ministeren virke for, at institutionen i sit fremtidige arbejde fastlægger metoder, der ikke nødvendiggør en central opkobling af personlige data?«

(Spm. nr. 152).

Begrundelse.

Trods mange opfordringer – senest fra borgmester Knud Friborg, Vissenbjerg – savnes der stadig i den offentlige debat et reelt svar på, hvorfor Danmarks Statistik så stædigt afkræver landets kommuner personoplysninger til sociale statistikker i stedet for blot oplysninger af statistisk og personneutral karakter.

I lov om Danmarks Statistik § 1 er det bestemt, at »Danmarks Statistik indsamler, bearbejder og offentliggør statistiske oplysninger vedrørende samfundsforhold ...«. Derimod har det naturligvis ikke ved lovens vedtagelse været hensigten, at oplysninger om enkeltpersoners private forhold – med nøje CPR-identifikation af de pågældende – skulle ophobes i Danmarks Statistik, og lovens ord om indsamling af statistiske oplysninger vedrørende samfundsforhold giver ikke nogen naturlig sproglig dækning for kravet om individuelle oplysninger om sociale klienter.

Den mest fornuftige løsning på den strid, der er opstået mellem Danmarks Statistik og borgernes folkevalgte repræsentanter i en række kommuner, ville afgjort være, at Danmarks Statistik omgående tilrettelægger sit arbejde således, at statistik vedrørende social bistand kan udarbejdes uden brug af CPR-identifikation. Det vil være langt det mest betryggende for borgerne, og med de tekniske hjælpemidler, der står til rådighed for Danmarks Statistik, kan man naturligvis imødekomme dette ønske, hvis man vil.

Herved kan man også undgå den robuste fortolkning af § 6 i loven om Danmarks Statistik, hvorefter kommunalbestyrelserne skulle være forpligtet til kritikløst at udlevere en hvilken som helst oplysning om deres borgere – ganske uanset om oplysningen er af statistisk eller af helt privat karakter.

Danmarks Statistik skal udarbejde statistikker. Derimod skal institutionen ikke benyttes til central ophobning af personlige data om større eller mindre kategorier af borgerne. Det ville derfor være glædeligt, hvis ministeren i sit svar kan bekræfte, at han vil pointere over for institutionen, at den i sit fremtidige arbejde fastlægger metoder, der ikke nødvendiggør indsamling af private oplysninger med CPR-identifikation.

Besvarelse (7/11 78):

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Vedrørende spørgsmålets første del kan jeg henvise til mit svar på spørgsmål 143, hvori er givet udførlig redegørelse for, hvorfor CPR-numrene må bruges ved denne statistik.

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt jeg vil virke for, at Danmarks Statistik i sit fremtidige arbejde fastlægger metoder, der ikke nødvendiggør central ophobning af personlige data, skal jeg bekræfte, at jeg i overensstemmelse med de intentioner, der af folkettinget er nedlagt i lov om offentlige registre, vil virke for, at der hverken i Danmarks Statistik eller andetsteds sker unødigt ophobning af data eller unødigt registrering i det hele taget. Jeg må i denne forbindelse gøre opmærksom på, at Danmarks Statistik i overensstemmelse med lov om Danmarks Statistik, jfr. § 1, stk. 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil, i stigende omfang baserer sin statistikproduktion på uddrag af administrative registre, og at Danmarks Statistik siden folke- og boligtællingen 1970 på personområdet alene har indsamlet oplysninger direkte fra befolkningen på basis af udsnit, der i størrelse varierer fra under 1 promille til nogle få procent af befolkningen.

Når det i Danmark – i modsætning til hvad der er tilfældet i de fleste af de øvrige lande i verden – er muligt at undgå totaltællinger med indsamling direkte fra befolkningen af store datamængder, skyldes det netop, at Danmarks Statistik i statistikproduktionen har benyttet sig af sin adgang til uddrag af administrative registre. Disse indeholder hovedparten af de nødvendige data, i øvrigt også for så vidt angår ydelser efter bistandsloven, men det er kun en begrænset del af disse oplysninger, som er relevant for statistikproduktionen, nemlig oplysninger, som kan omsættes til statistiske mål og grupperinger.

Oplysningerne i de enkelte administrative registre forekommer imidlertid ikke altid i de kombinationer, som er statistikrelevante. På en række områder må de for statistikproduktionen nødvendige data derfor sammenstykes ved hjælp af samkøring af data fra forskellige kilder.

Det er grunden til, at statistisk grundmateriale må indeholde entydige identifikationer.

De uddrag af andre myndigheders registre, som Danmarks Statistik er i besiddelse af med henblik på det statistiske arbejde, opbevares ikke person for person, men opdelt efter statistiske emneområder. Udsøgning af bestemte personers data på terminal kan ikke finde sted, og samling af alle eller flere data om en bestemt person kræver medvirken af adskillige medarbejdere, som ville være bekendt med, at en sådan aktivitet ikke kunne være begrundet i Danmarks Statistiks lovmæssige virksomhed. Resultaterne af den samkøring, som finder sted i Danmarks Statistik, er alene statistik eller statistiske registre, hvorfra individuelle oplysninger ikke må videregives, jfr. lov om offentlige registre, § 21, stk. 3. Det slutprodukt, som Danmarks Statistik leverer brugerne af statistikken, er alene tal, tabeller og analyser, der intet røber om den enkelte.

Til *indenrigsministeren* (27/10 78) af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Finder ministeren det ikke bedst stemmende med liberal tankegang, således som denne er udtrykt f. eks. i venstres programpunkter nr. 74 og 278, at sagen om en række kommuners vægring ved til Danmarks Statistik at udlevere sociale klienters CPR-numre afgøres ved domstolene fremfor igennem ministertrusler om dagbøder til kommunalbestyrelsesmedlemmer?«

(Spm. nr. 153).

Begrundelse.

Det er helt igennem utilfredsstillende, hvis ministeren fastholder, at et større antal kommunalbestyrelsesmedlemmer igennem dagbøder på 200 kr. skal tvinges til at aflevere fortrolige oplysninger om sociale klienter med angivelse af CPR-numre på de pågældende. Den reelle juridiske konflikt, der er opstået, fordi der på én gang er pligt til at udlevere oplysninger og samtidig tavshedspligt, bør ikke løses ved trusler og tvang, men ved domstolene. Da det nu med sikkerhed må antages, at spørgsmålet af en række af de pågældende kommuner faktisk bliver indbragt for domstolene, vil det være en meget

[Kjærulff-Schmidt]

stor skam for det kommunale selvstyre, hvis ikke ministeren skrinlægger enhver tanke om tvangsbøder, mens det endnu kan nås.

Jeg håber, at ministeren forud for besvarelsen nøje vil gennemlæse – og gennemtænke – punkterne 74 og 278 i venstres nye 333-punkts program. Det hedder heri:

Pkt. 74: Det er folketingsmedlemmernes opgave at påse, at opnået kommunalt selvstyre ikke undergraves af ministerielle forskrifter.

Pkt. 278: EDB-lovgivningen må effektivt sikre, at oplysninger om private forhold ikke kommer uvedkommende i hænde.

Besvarelse (9/11 78):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Der er ikke – som hr. Kjærulff-Schmidt synes at ville antyde – tale om, at regeringen har rettet noget anslag mod det kommunale selvstyre.

Regeringen har i denne sag alene påset, at de grænser for det kommunale selvstyre, lovgivningsmagten har fastsat, også bliver overholdt af landets kommunalbestyrelser.

Der er for regeringen ingen tvivl om, at kommunerne efter den gældende lovgivning har pligt til at afgive de for bistandslovstatistikken nødvendige oplysninger til Danmarks Statistik i den foreskrevne form, herunder med angivelse af klienternes CPR-numre.

Naturligvis er de kommunalbestyrelsesmedlemmer, der anfører, at de er i tvivl om, hvorvidt der består en sådan pligt, i deres gode ret til at få dette spørgsmål prøvet ved domstolene. Jeg har ved flere lejligheder givet udtryk for denne opfattelse.

Den omstændighed, at en kommunalbestyrelse anfører, at den er i tvivl om retsgrundlaget, kan imidlertid ikke i sig selv medføre, at kommunalbestyrelsen med henvisning hertil skulle være fritaget for foreløbig at følge den fortolkning af lovgivningen, der anlægges af vedkommende myndighed, og når man tager i betragtning, at de omhandlede oplysninger skulle være afleveret til Danmarks Statistik inden den 1. marts 1978, kan man vel tilføje, at de pågældende kommunalbestyrelsesmedlemmer ikke har forhastet sig med at tage skridt til at få deres tvivl afklaret ved domstolene.

Regeringens beslutning om at ikende tvangsbøder må ses på denne baggrund.

Noget andet er, at regeringen har fundet det rigtigst at stille yderligere påløb af dagbøder i bero efter meddelelsen om, at en række af de pågældende kommuner nu har indbragt spørgsmålet til prøvelse ved østre landsret. Men jeg vil gerne tilføje, at dette ikke ændrer ved regeringens principielle opfattelse, hvorefter de pågældende kommuner fortsat har pligt til at efterkomme anmodningen fra Danmarks Statistik.

Til *landbrugsministeren (30/10 78)* af:

Burgdorf (KF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at ændre de nuværende forskelle i interventionspriserne i forholdet mellem Danmark og Tyskland, således at dansk landbrug og danske slagterier ikke mister indtjening og beskæftigelse?«

(Spm. nr. 154).

Begrundelse.

Forskellen i danske og tyske interventionspriser er i dag ca. 670 kr. for en stud med en levende vægt på 550 kg. Denne højere pris i Tyskland betyder, at studene må sendes levende til Tyskland, hvor de slagtes. Skævheden kan betyde, at danske slagterier i løbet af kort tid står uden stude til slagtning, ligesom det er sket med andre produkter.

Dermed rammes ikke blot landmanden, men også beskæftigelsen på slagterierne. Det kan ikke være rimeligt med disse skævheder, hvorfor ministeren må gribe ind.

Besvarelse (6/11 78):

Landbrugsministeren (Kofod):

Det er rigtigt, at der er forskel mellem interventionspriserne for oksekød i Danmark og i Tyskland. Baggrunden herfor er, at interventionspriserne for de enkelte kategorier af kvæg fastsættes på basis af de konstaterede markedspriser i medlemslandene. Da markedspriserne i Tyskland normalt ligger over markedspriserne her i landet, medfører dette, at også interventionspriserne fastsættes på et højere niveau. En del af forklaringen herpå er dog også, at man i Tyskland intervenserer oksekød af en bedre kvalitet end i Danmark, hvorfor en umiddelbar sammenligning mellem interventionspriserne i Tyskland og Danmark ikke kan foretages.

[Landbrugsministeren]

Markedsprisdvillingen for de interventionsberettigede kvægkategorier i Danmark og i Tyskland i de første 7 mdr. af indeværende år indicerer, at der er basis for en vis tilnærmelse imellem interventionsprisniveauerne, især for stude. Jeg vil derfor søge udvirket, at Kommissionen ved næste markedsårs ikrafttræden justerer interventionspriserne i overensstemmelse hermed.

Fra indeværende markedsårs begyndelse gælder den regel, at der ikke kan interveneres oksekød, når markedsprisen for den pågældende kategori overstiger interventionsprisen for den samme kategori. Dette har været tilfældet for danske stude siden slutningen af august måned, hvorfor man siden 25. september efter EFs regler ikke har kunnet opkøbe stude her i landet. Markedsprisen for stude er dog nu under interventionsprisen for denne kategori, hvorfor man må forvente, at der igen bliver adgang til at intervenere stude her i landet fra den 20. november under forudsætning af, at markedsprisen fortsat ligger under interventionsprisen. Hvis dette bliver tilfældet, vil jeg overveje at give tilladelse til en begrænset intervention af stude.

Eksporten her fra landet af stude er imidlertid af meget begrænset omfang og må derfor på landsbasis anses for at have en tilsvarende begrænset indflydelse på beskæftigelsen på slagterierne.

Til belysning heraf skal jeg oplyse, at produktionen af stude i de senere år har været faldende og i 1977 kun udgjorde 0,8 pct. af samtlige kvægslagtninger. Ligeledes er eksporten af levende stude begrænset og udgjorde til Tyskland i 1977 kun 1.243 stk. På grundlag af talmateriale for de første 9 mdr. af indeværende år forventes eksporten at ville blive af et lignende omfang i 1978.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (30/10 78) af:

Glistrup (FP):

»Kan ministeren give en detaljeret redegørelse for de muligheder, der er for at opnå en fast Storebæltsforbindelse gennem privat finansiering?«

(Spm. nr. 155).

Begrundelse.

Baggrunden for spørgsmålet er et interview med den mand, der siden oktober 1976 har været og stadig er leder af Statsbroen Store Bælt, direktør Øyvind U. Boldsen. Interviewet findes i Morgenavisen Jyllands-Posten for søndag den 29. oktober 1978, 4. del, side 3:

Avisen spørger:

»Kunne man bygge broen eller den faste forbindelse helt uden om offentlige midler?«

Direktøren for Statsbroen Store Bælt svarer:

»Det kunne man godt. Jeg tror ikke, at der har været en uge i de to år, hvor jeg har haft dette job, hvor jeg ikke har haft besøg af finansfolk fra ind- og udland, mest fra udlandet, der har ytret interesse for projektet. Man kunne godt have udført arbejdet for udenlandske penge, der kunne være hentet hjem på meget rimelige betingelser. Men der har været almindelig enighed om, at man ikke ville bygge for private penge. Det blev senest bekræftet i folketinget i tirsdags, da et dagsordensforslag fra fremskridtspartiet blev afvist af et stort flertal i folketinget. Det gik ud på, at broen ikke måtte bygges for skatteborgernes penge.«

Besvarelse (9/11 78):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

I anledning af spørgsmålet og begrundelsen herfor har jeg indhentet følgende udtalelse fra Statsbroen Store Bælt:

»Statsbroen Store Bælt har siden efteråret 1976 modtaget en række skriftlige og personlige henvendelser fra internationalt arbejdende banker og »brokers«, hvorved de pågældende institutioner har søgt information om Storebæltsprojektet og tilbudt deres assistance ved finansieringsspørgsmålets løsning. Ingen af disse henvendelser har haft karakter af konkrete tilbud.

Repræsentanter fra de pågældende institutioner har alle været opmærksomme på, at loven om anlæg af en bro over Store Bælt og dermed de almindelige betingelser for SSBs virksomhed indebærer en adskillelse af broens projektering, konstruktion og finansiering.

Henvendelserne har derfor taget udgangspunkt i lovens § 7, stk. 2, ligesom også SSB

[Ministeren for offentlige arbejder]

stedse har henvist besøgende bankfolk til også at tage kontakt til statsgældskontoret.

Bankfolk fra Vesttyskland, Storbritannien og USA har over for SSB udtrykt, at det ville være muligt på gunstige betingelser at finansiere broens opførelse på de internationale lånemarkeder; i nogle tilfælde har man skitseret en egentlig projektf finansiering, hvorved der både kunne skaffes likviditet i selve opførelsesperioden og senere en konvertering af byggelån til endelig, langfristet finansiering. Man har hævdet, at det ville være en fordel for SSB, om lånene kunne optages i SSBs navn, garanteret af den danske stat, hvilket også er anlægslovens forudsætninger, jfr. bemærkningerne til lovforslagets §§ 6 og 7.

Enkelte henvendelser har tillige haft som udgangspunkt, at SSB søgte at udnytte andre landes eksportkreditfaciliteter bedst muligt i forbindelse med valg af entreprenører og den nærmere bestemmelse af, hvilke ydelser til broens konstruktion der kunne fremskaffes fra entreprenørens hjemland. Sådant finansiering vil normalt fremstå som meget fordelagtig, hvad betingelser angår, men indeholder naturligvis den binding, at entreprenørens hjemland opnår leverancer til brobyggeriet, hvor andre synspunkter fører til, at leverancerne bliver danske.

Af næsten alle henvendelser er fremgået, at Danmark har en meget høj kreditværdighed i det internationale banksystem, og at man muligvis ville kunne opnå mere fordelagtige lånevilkår ved finansiering af broprojektet som sådan, end den danske stat normalt opnår ved betalingsbalancelån.

Endelig er det fremgået af henvendelserne fra internationale bankfolk til SSB gennem de seneste 2 år, at vilkår og muligheder for at opnå international finansiering af en Storebæltsbro naturligt nok også er afhængigt af omfanget af lånemuligheder. Selv om de internationale markeder for udlån af denne type er vokset voldsomt i de senere år, er lånebehovene både i de industrialiserede lande og i udviklingslandene vokset tilsvarende. Den høje danske kreditværdighed skulle dog fortsat kunne medvirke til, at et projekt som Storebæltsbroen kunne placeres i konkurrence med andre projekters internationale finansiering.«

Denne udtalelse giver mig ikke anledning til kommentarer.

Til *arbejdsministeren* (30/10 78) af:

Glistrup (FP):

»Vil ministeren redegøre udførligt for minimumsbetingelsen for at blive arbejdsløshedsforsikret med statsgaranti for dagpenges udbetaling på basis af deltidsbeskæftigelse og for derefter – under en arbejdsløshedsperiode – at gå over til at oppebære fuldtidsdagpenge i adskillige år med beløb, som i de næste 3½ år forventes at blive betydeligt over en halv million kr., og afsluttende løn i 7 år med ca. 600.000 kr.?«

(Spm. nr. 156).

Begrundelse.

Arbejdsløshedsdagpengesatserne for fuldtidsbeskæftigede vil formentlig i løbet af et års tid runde 80.000 kr. årligt. Den, som får denne understøttelse i den maksimale tid, vil således på 2½ år have opnået et beløb i størrelsesordenen 200.000 kr. og på 3½ år henved 300.000 kr. Om man kan oppebære denne understøttelse i 2½ år eller 3½ år, beror jo på, om folketinget på ny forlænger 3 års fristen i 26 ugers reglen til en 4 års frist, hvad den jo har været igennem lang tid og efter allerede vedtaget lov vil være frem til 1. januar 1980.

Det er naturligvis af største interesse for landets befolkning at være klar over, hvilke muligheder der ligger i indtægten ved arbejdsløshedsunderstøttelse.

I svaret bedes også angivet, hvordan man eventuelt kan kombinere denne arbejdsløshedsunderstøttelse med efterløn, hvis arbejdsministerens lovforslag herom går igennem. Forholdet kan så være det, at den, der som 55-årig har arbejdet i kortere tid på deltid, men i øvrigt overhovedet ikke været beskæftiget på arbejdsmarkedet, først vil kunne opnå de ca. 300.000 kr. i arbejdsløshedsunderstøttelse og derefter et par hundrede tusinde i de næste to år i efterløn og så fra sit 62. til 67. år yderligere ca. 400.000 kr. i efterløn.

Besvarelse (9/11 78):

Arbejdsministeren (Auken):

Medlemmer af anerkendte arbejdsløsheds-kasser kan blive arbejdsløshedsforsikret på basis af deltidsbeskæftigelse, såfremt arbejdsløsheds-kassen i sin vedtægt har en bestemmelse om adgang til optagelse af deltidsar-

[Arbejdsministeren]

bejdende. Godt halvdelen af kasserne har en sådan vedtægtsbestemmelse.

Som deltidsarbejde betragtes arbejde i fra 15 til 30 timer ugentlig.

Adgang til dagpenge for en deltidsforsikret er betinget af, at medlemmet før hver udbetaling af dagpenge har haft arbejde som lønmodtager i en tid, som sammenlagt svarer til arbejde i fagets fulde sædvanlige arbejdstid i mindst 17 uger inden for de sidste 3 år (for tiden forlænget til 4 år).

Dagpengene for deltidsforsikrede kan højst udgøre $\frac{2}{3}$ af dagpengene for fuldtidsforsikrede.

Deltidsforsikrede medlemmer kan ikke i en arbejdsløshedsperiode få arbejdsløshedsdagpenge som fuldtidsforsikrede.

Et deltidsforsikret medlem, som i 5 uger har haft arbejde i større omfang end deltidsarbejde, skal anmelde dette til kassen. Herefter betragtes medlemmet fra tidspunktet for arbejdets begyndelse ikke som deltidsforsikret, men kan overgå til fuldtidsforsikring og få dagpenge, hvis vedkommende i øvrigt opfylder betingelserne herfor, herunder arbejdskravet for heltidsforsikrede, dvs. at han forud for hver udbetaling af dagpenge har haft arbejde i en tid, som sammenlagt svarer til arbejde i fagets fulde, sædvanlige arbejdstid i mindst 26 uger inden for de sidste 3 år (for tiden forlænget til 4 år).

Af det anførte fremgår, at deltidsforsikrede ikke kan opnå de i spørgsmålet nævnte beløb i arbejdsløshedsdagpenge.

Det i begrundelsen for spørgsmålet nævnte eksempel med en 55-årig, som har haft deltidsarbejde i kortere tid, men i øvrigt ikke har været beskæftiget på arbejdsmarkedet, og som i løbet af $3\frac{1}{2}$ år opnår ca. 300.000 kr. i arbejdsløshedsdagpenge, kan altså heller ikke forekomme.

Efterløn til deltidsforsikrede skal efter lovforslaget om efterløn ydes med et beløb, der svarer til medlemmets dagpenge og aftrappes efter tilsvarende regler som for fuldtidsforsikrede.

Til *indenrigsministeren* (31/10 78) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Vil ministeren vente med at opkræve bøder hos de kommunalbestyrelsesmedlemmer, der har ansvaret for, at deres kommune næg-

ter at udlevere borgernes CPR-numre til Danmarks Statistik, indtil sagen er blevet afgjort af domstolene?«

(Spm. nr. 159).

Begrundelse.

Da de kommuner, der fortsat nægter at udlevere CPR-numre til Danmarks Statistik, nu har meddelt, at de vil anlægge sag, forekommer det rimeligt at afvente domstolens afgørelse.

Besvarelse (8/11 78):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Der er nu den 6. november 1978 af 4 kommuner udtaget stævning mod staten i sagen om kommunernes pligt til at udlevere sociale klienters CPR-numre til Danmarks Statistik til brug for bistandslovens klientstatistik. Der er bl. a. nedlagt påstand om, at jeg tilpligtes at anerkende, at der under de foreliggende omstændigheder ikke er hjemmel i loven om kommunernes styrelse til at træffe bestemmelse om tvangsbøder eller til at inddrive disse.

På denne baggrund har jeg for så vidt angår Albertslund kommunalbestyrelse truffet beslutning om, at der ikke påløber tvangsbøder i tiden, fra sagen er anlagt, til der er truffet afgørelse i retssagen. Jeg vil desuden tilkendegive over for de pågældende kommunalbestyrelsesmedlemmer, at de allerede påløbne tvangsbøder under hensyn til den nedlagte påstand ikke vil blive søgt inddrevet, før sagen er afgjort.

Jeg har orienteret tilsynsrådene for Frederiksborg amt og Fyns amt om min beslutning og går ud fra, at tilsynsrådene vil indtage samme standpunkt for så vidt angår kommunalbestyrelserne i Hillerød og Vissenbjerg.

Til *justitsministeren* (31/10 78) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Vil ministeren tage udvisningen af Barbara Paulsen og hendes 7-årige datter op til fornyet overvejelse?«

(Spm. nr. 160).

Begrundelse.

Efter den tidligere besluttede udvisning af fru Paulsen og hendes datter er der frem-

[Bernhard Baunsgaard]

kommet nye oplysninger i sagen jfr. en artikel i Ekstra Bladet for 31. oktober. Der synes at være så væsentlige nye oplysninger, at udvisningen fortjener fornyet overvejelse.

I denne forbindelse bør man også erindre ombudsmandens ord om udvisning efter separationsager: »Jeg anførte herved, at det forekom mig, at påfølgende afslag på opholdstilladelse til den ene af ægtefællerne efter omstændighederne kan betyde, at separation eller skilsmisse får uforholdsmæssigt alvorlige menneskelige følger for den pågældende ægtefælle samtidig med, at afgørelsen efter omstændighederne kan få den utilsigtede og mindre heldige funktion at imødekomme den anden ægtefælles ønske om at blive af med sin ægtefælle.« (Folketingets ombudsmands beretning for året 1977, side 132, spalte 1).

Besvarelse (9/11 78):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Der blev som bekendt i 1973 på baggrund af oliekrisen og beskæftigelsessituationen indført et stop for nyindvandring af udlændinge, bortset fra borgere fra de nordiske lande og EF.

Som følge af det gældende indvandringsstop kan der i almindelighed kun gives opholds- og arbejdstilladelse i Danmark til udlændinge i særlige tilfælde. F. eks. gives der opholds- og arbejdstilladelse til udlændinge, som har indgået ægteskab med en dansk statsborger. I disse tilfælde, hvor grundlaget for meddelelse af opholdstilladelse alene er det indgåede ægteskab, vil opholds- og arbejdstilladelsen ikke blive forlænget, hvis samlivet mellem ægtefællerne ophæves et kortere tidsrum efter ægteskabets indgåelse. Det må anses for nødvendigt at fastholde denne praksis.

Hvis der er grundlag for at antage, at vedkommende udlænding må anses som flygtning efter Genève-konventionen af 28. juli 1951 om flygtnings retsstilling, vil der naturligvis blive givet den pågældende politisk asyl her i landet.

Vedrørende den sag, som der henvises til i spørgsmålet, kan det oplyses, at sagen for tiden overvejes på ny i justitsministeriet, og at jeg derfor i overensstemmelse med almindelig praksis ikke finder at burde udtale mig om den konkrete sag.

Til *undervisningsministeren* (1/11 78) af:

Halvgaard (FP):

»Anser ministeren det for betryggende og forsvarligt, at en undervisningsadjunkt på psykologisk laboratorium under Københavns universitet som initiativtager til I/S Det sorte Hul, hvis formål er at hjælpe studieforgældede akademikere til ikke at tilbagebetale studiegealden, fortsat beklæder en så betydningsfuld stilling i den offentlige sektor, og vil ministeren i benægtende fald tage initiativ til, at vedkommende afskediges?«

(Spm. nr. 163).

Begrundelse.

Der henvises til en artikel i Jyllands-Posten den 31. oktober 1978.

Besvarelse (7/11 78):

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Universitetsadjunkter ansættes (og afskediges) af vedkommende universitet. Ministeriet er således uden nærmere kendskab til den konkrete ansættelse endsige de begivenheder, der refereres til i spørgsmålet.

Men generelt kan jeg sige, at det ikke er ministeriets opgave at være vagthund for, hvad offentligt ansatte foretager sig i deres fritid, og at jeg derfor, ganske uanset hvad min personlige opfattelse måtte være af den omtalte sammenslutnings formål, ikke finder anledning til på det foreliggende grundlag at tage noget initiativ.

Til *økonomiministerens* (2/11 78) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Kan ministeren oplyse, hvor meget lønnen er steget i kroner og procentvis, siden folketinget vedtog at fastsætte lige store dyrtidsportioner for næsten alle lønmodtagere?« (Spm. nr. 166).

Begrundelse.

Af hensyn til vurdering af lønstigningen ønskes oplysning om udviklingen i forbrugerpristallet i perioden.

Lønudviklingen bedes oplyst for ufaglærte og faglærte, for funktionærer i private erhverv og for offentligt ansatte; for de offent-

[Bernhard Baunsgaard]

ligt ansattes vedkommende ønskes oplysning om lønudviklingen for et postbud, en togfører, en folkeskolelærer, en gymnasielærer, en professor og en departementschef. De indfrosne dyrtidsportioner bedes anført for grupperne som tilgodehavende.

Da funktionærer og offentligt ansatte tidligere havde procentregulering af dyrtidsportionerne, ønskes oplyst, hvor meget deres løn ville have været ved fortsættelse af procentreguleringen.

Oplysningerne ønskes ført så langt frem som muligt, gerne i form af skøn frem til 1. oktober i år.

Besvarelse (10/11 78):

Økonomiministeren (Anders Andersen):

De ønskede oplysninger om løn- og prisudviklingen er anført i vedlagte tabeller. Der er så vidt muligt taget udgangspunkt i lønniveauet ved starten af aftalerne og overenskomsterne i 1975. Oplysningerne er herefter ført frem til 1. oktober i år.

I tabel 1 er vist lønudviklingen for visse lønmodtagergrupper på det private arbejdsmarked. De anførte oplysninger er baseret på Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik for henholdsvis arbejdere og funktionærer; de seneste oplysninger dækker lønnen i henholdsvis januar kvartal 1978 og september

1977 – lønstigningen siden da er anslået. Da principperne for dyrtidsregulering af funktionærlønnen før 1. april 1975 varierede betydeligt, er det ikke muligt generelt at angive virkningerne på lønniveauet ved overgangen til øreregulering af dyrtidsportionerne.

I tabel 2 er vist lønudviklingen for udvalgte grupper af offentligt ansatte. Oplysningerne her er udarbejdet af lønnings- og pensionsdepartementet. Tabellen indeholder en opdeling af den samlede lønstigning i perioden fordelt på henholdsvis aftale- eller overenskomststillæg, taktreguleringstillæg samt dyrtidstillæg. Herudover er vist, hvor meget årslønnen pr. 1. oktober 1978 ville være højere, såfremt man i perioden alene havde erstattet den faktiske dyrtidsregulering med en procentvis regulering af dyrtidsportionerne. Lønniveauet for de anførte grupper ville dog næppe ved en bibeholdelse af den procentvise dyrtidsregulering have været tilsvarende større, idet den øvrige lønstigning må formodes dels at ville være blevet mindre, dels at have fået en anden sammensætning.

Tabel 3 gengiver udviklingen i forbrugerprisindekset i perioden.

I perioden har reguleringspristallet i alt udløst 10 dyrtidsportioner, hvoraf de 2 ikke er kommet til udbetaling til lønmodtagerne, men indbetalt til ATP af staten. Værdien heraf udgør 2.496 kr. på årsbasis.

Tabel 1.

Lønudvikling for lønmodtagere i private erhverv, 1975–1978

	Arbejdere ¹⁾)		Funktionærer
	ufaglærte	faglærte	
<i>gennemsnitlig årsløn</i>			
for arbejdere opgjort for 2. kv. 1975;			
for funktionærer pr. 1.–4.–75	63.300	72.200	82.000 ³⁾)
for arbejdere opgjort for 4. kv. 1978 ⁴⁾ ;			
for funktionærer pr. 1.–10.–78 ⁴⁾)	88.800	100.400	109.600
<i>stigning i perioden</i>			
i kroner	25.500	28.200	27.600
i procent	40	39	34

¹⁾ Årslønnen er beregnet for en fuldtidsbeskæftiget og for et »normalt« timeantal pr. år.

²⁾ Ekskl. kvinder

³⁾ Årslønnen pr. 1.–4.–75 er skønnet, bl. a. ud fra oplysninger om den gennemsnitlige månedsløn for september 1975.

⁴⁾ På grundlag af skøn og ekskl. de to dyrtidsportioner, som staten ifølge lov har påtaget sig at indbetale til ATP.

[Økonomiministeren]

Tabel 2.

Lønstigning 1. april 1975–1. oktober 1978 for udvalgte grupper af offentligt ansatte.

Stillingsbetegnelse	Lønramme	Begyndelse-løn Slutløn	Løn pr. 1. april 1975	Løn pr. 1. oktober 1978 ¹⁾	Stigning siden 1. april 1975		Stigning som følge af			pct. vis dyrtidsre- gulering ²⁾ ÷ faktisk dyrtidsre- gulering ³⁾
							aftale- eller overens- komst- mæssige tillæg kr.	taktregu- lering kr.	dyrtids- tillæg ²⁾ kr.	
Postbud	2/3	beg.løn ³⁾	50.964	68.767	17.803	34,9	3.808	3.359	10.636	1.511
		slutløn ³⁾	59.316	78.149	18.833	31,8	3.687	3.895	10.751	3.543
Togførere	10	beg.løn ³⁾	64.028	83.444	19.416	30,3	4.403	4.197	10.816	4.690
		slutløn ³⁾	70.685	90.840	20.155	28,5	4.627	4.620	10.908	6.310
	13	beg.løn ³⁾	69.141	89.189	20.048	29,0	4.635	4.526	10.887	5.934
		slutløn ³⁾	75.531	96.002	20.471	27,1	4.581	4.915	10.975	7.489
14	beg.løn ³⁾	70.685	90.840	20.155	28,5	4.627	4.620	10.908	6.310	
	slutløn ³⁾	77.221	97.796	20.575	26,6	4.560	5.017	10.998	7.899	
Lærer/overlærer	13/21/23	beg.løn ³⁾	69.141	89.189	20.048	29,0	4.635	4.526	10.887	5.934
		slutløn ³⁾	100.761	122.506	21.745	21,6	3.993	6.429	11.323	13.627
Gymnasieladjunkt /-lektor	overens- komstansat	beg.løn ⁴⁾	73.452	93.328	19.876	27,1	3.898	5.032	10.946	7.019
		slutløn ⁴⁾	132.974	156.235	23.261	17,5	2.935	8.558	11.768	21.486
Professor	37		202.521	230.520	27.999	13,8	5.040	10.232	12.727	38.296
Departementschef	39		262.856	292.743	29.887	11,4	6.095	10.232	13.560	52.890
		40 ⁵⁾	275.594	305.854	30.260	11,0	6.292	10.232	13.736	56.029

¹⁾ Lønnen er ekskl. de to dyrtidsportioner, som staten ifølge lov har påtaget sig at indbetale til ATP.

²⁾ Dyrtidstillægget inkluderer et tillæg på 1,38 pct., der kom til udbetaling pr. 1. oktober 1975 i forbindelse med nulstillingen af reguleringspristallet.

³⁾ Inkl. stedtillæg efter sats III, der kan betragtes som den gennemsnitlige.

⁴⁾ Der er ved beregningen set bort fra pensionsbidrag.

⁵⁾ Én departementschef har højere løn end den anførte.

Tabel 3.

Prisudviklingen, 1975–1978		Forbrugerprisindeks
1964 = 100		
1975, april		223,5
1978, oktober ¹⁾		311,5
procentvis ændring		39

¹⁾ Anslået ud fra prisindekset for september.

Til socialministeren (2/11 78) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Agter ministeren at foranstalte en hurtig og gennemgribende undersøgelse af plejehjemstilsynets rolle i forbindelse med en plejepatientens død på plejehjem i Ålborg?«

(Spm. nr. 169).

Begrundelse.

Foranlediget af flere henvendelser i sidste folketingssamling stillede undertegnede en række spørgsmål på plejehjemsområdet. Ifølge et af de svar, jeg har modtaget, agter ministeren ikke at ændre på tilsynscirkulærer. Ministeren henviser til, at der vil blive foretaget et rundspørge til kommunerne for at få oplyst, hvordan tilsynsforpligtelsen administreres.

Dette rundspørges resultat skal vi afvente for derefter at vende tilbage til sagen. Dette

[Lilli Gyldenkilde]

mener jeg ikke kan gælde for plejehjem i Ålborg. Med den seneste udvikling, hvor en patient er død på plejehjem netop i et område, hvor kritikken af plejehjem har været stærkest, bør undersøgelser indledes omgående.

Besvarelse (9/11 78):

Socialministeren (Erling Jensen):

I bistandslovens § 82, stk. 1, er det foreskrevet, at kommunalbestyrelsen fører tilsyn med den daglige drift af plejehjem i kommunen, og denne regel er uddybet i pkt. 136 i socialministeriets cirkulære af 29. marts 1976 om institutioner under kommunerne og om visse særlige plejehjem.

Det er den enkelte kommune, der selv fastsætter de nærmere retningslinier for, hvorledes tilsynet skal udøves.

Det følger af bistandslovens § 13 og § 14, at kommunernes virksomhed på bistandslovens område – herunder også kommunernes udøvelse af deres tilsyn med plejehjem – er undergivet socialministeriets og efter bemyndigelse socialstyrelsens overtilsyn.

Socialministeriet har for nylig i et svar til folketingets socialudvalg gjort rede for dette forhold, og det blev i denne forbindelse oplyst, at socialministeriet har bedt socialstyrelsen om at foretage et rundspørge til kommunerne med henblik på at få oplyst, hvorledes tilsynsforpligtelsen nærmere administreres i de enkelte kommuner.

For så vidt angår den konkrete sag, der henvises til i spørgsmålet, kan jeg oplyse, at socialministeriet har bedt Ålborg magistrat om en redegørelse for sagen, herunder om, hvordan det kommunale tilsyn med det pågældende plejehjem har været udøvet. Det bemærkes i denne forbindelse, at politimesteren i Ålborg har iværksat en undersøgelse af forholdene i hjemmet.

Det skal endelig bemærkes, at de erfaringer, som eventuelt kan udtrages af denne sag, sammenholdt med resultatet af socialstyrelsens rundspørge til kommunerne, vil indgå i overvejelserne af, om der måtte være videre at foretage fra centralt hold på dette område.

Til *socialministeren (3/11 78)* af:

Kaj Poulsen (S):

»Vil ministeren overveje at konkretisere kravene om tilsynspligtens gennemførelse på vore plejehjem?«

(Spm. nr. 173).

Begrundelse.

På baggrund af de seneste oplysninger om forholdene på plejehjemmet Solgården i Tylstrup er det rimeligt at sige, at tilsynet på landets plejehjem ikke virker efter hensigten. For at sikre ældre medborgeres helbreds- og sundhedstilstand kunne et krav fra ministeren om regelmæssige, eventuel ugentlige besøg på alle plejehjem af en læge forbedre tilsynets kvalitet, således at gentagelse af situationen på Solgården ville kunne forhindres.

Besvarelse (9/11 78):

Socialministeren (Erling Jensen):

Om de almindelige regler for tilsynet med plejehjem kan jeg henvise til, at det i bistandslovens § 82, stk. 1, er foreskrevet, at kommunalbestyrelsen fører tilsyn med den daglige drift af plejehjem i kommunen, og at denne regel er uddybet i pkt. 136 i socialministeriets cirkulære af 29. marts 1976 om institutioner under kommunerne og om visse særlige plejehjem.

Det er den enkelte kommune, der selv fastsætter de nærmere retningslinier for, hvorledes tilsynet skal udøves.

Af bistandslovens § 13 og § 14 følger, at kommunernes virksomhed på bistandslovens område – herunder også kommunernes udøvelse af deres tilsyn med plejehjem – er undergivet socialministeriets og efter bemyndigelse socialstyrelsens overtilsyn.

Socialministeriet har for nylig i et svar til folketingets socialudvalg gjort rede for dette forhold, og det blev i denne forbindelse oplyst, at socialministeriet har bedt socialstyrelsen om at foretage et rundspørge til kommunerne med henblik på at få oplyst, hvorledes tilsynsforpligtelsen nærmere administreres i de enkelte kommuner.

Herudover har socialministeriet i anledning af den seneste tids omtale af forholdene på plejehjemmet i Tylstrup bedt Ålborg magistrat om en redegørelse, herunder om, hvordan det kommunale tilsyn med det pågældende plejehjem har været udøvet.

[Socialministeren]

De erfaringer, som eventuelt kan uddrages af denne sag, sammenholdt med resultatet af socialstyrelsens rundspørge til kommunerne, vil indgå i overvejelserne af, om der måtte være videre at foretage fra centralt hold på dette område.

Til boligministeren (7/11 78) af:

Glistrup (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at han har udtalt sig som anført på side 7 i dagbladet Politiken for den 6. november 1978 – nemlig at dengang han var ansat i ministeriet, skulle eventuelle fejl benægtes udadtil, og så skulle der slås hårdt til indadtil – og i bekræftende fald uddybe – gerne med eksempler – hvad der ligger i første led i denne udtalelse?«

(Spm. nr. 188).

Begrundelse.

Af hensyn til hele folkestyrets troværdighed er det selvsagt af største vigtighed, at offentligheden kan stole på, hvad de af skatteyderne betalte embedsmænd oplyser. Den citerede udtalelse fra dagbladet Politiken afslører derfor en så grov mangel på samfundsmoral på et helt fundamentalt punkt, at der – selv om den refererer sig til forhold, som ligger år tilbage – er al mulig grund til for folketinget at grave dybt i det rejste problem og nøje få belyst, hvilke tilfælde der har foreligget på en så afskyelig holdning, samt drage de for denne ansvarlige til ansvar ud fra den opfattelse, at udtrykket ansvarlig skal betyde ansvarlig og ikke, som det plejer at betyde i gammelpartiernes og embedsmændenes munde, nemlig komplet blottet for ansvar.

Besvarelse (9/11 78):

Boligministeren (Erling Olsen):

Citatet er korrekt.

Det var ikke boligministeriet, jeg var ansat i, men det økonomiske sekretariat. Det er nu en snes år siden, og skulle vi have begået fejl, har jeg ingen af dem i erindring. Men jeg husker den korpsånd, der krævede et sammenhold udadtil og en streng indadtil, som dengang føltes naturlig, men i dag må betragtes som urimelig.

I en moderne administration kan man ikke forlange, at medarbejderne skal være fejlfrie. Hvem er i øvrigt det? Derimod må vi kræve af os selv, at vi erkender de fejl, vi måtte have begået, samt at vi retter dem og søger at forebygge gentagelser. Det er en arbejdsmoral, som befolkningen kan være helt tryk ved.

Den sidste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel til statsministeren:

Forespørgsel af Jørgen Jensen (DKP):

»Har regeringen låst sig fast på 200.000 arbejdsløse frem til næste valg, eller hvilke foranstaltninger agter regeringen at foretage for at bringe tallet ned?«

(Forespørgsel nr. II. Anmeldt 6/10 78. Fremme af forespørgsel vedtaget 13/10 78).

Forhandling

Jørgen Jensen (DKP):

Med åbningstalen og statsministerens og finansministerens udtalelser om beskæftigelsen i erindring er der vel egentlig ikke meget håb om, at en debat om arbejdsløsheden så kort tid efter kan rette op på regeringens holdning til disse problemer, men der lå i åbningstalen også fra statsministeren en opfordring til de øvrige partier om at fremkomme med forslag.

For kommunisterne at se er omfanget af arbejdsløsheden i Danmark et tilsigtet resultat af den politik, der har været ført, først af Hartlingregeringen, senere af mindretalsregeringen under Anker Jørgensen og nu forstærket af SV-regeringen. Vi har ikke lagt skjul på, at det er modsætningerne i det privatkapitalistiske system, der er årsag til krisen med økonomiske tilbageslag og også med arbejdsløshed, men det begrunder, retfærdiggør ikke, at vi i Danmark direkte bruger arbejdsløsheden som et middel i den økonomiske politik. Det bliver ikke mindre umenneskeligt ved SV-regeringens bestræbelser på at skjule, nedvurdere arbejdsløshedens omfang og skadelige følger.

I åbningstalen talte statsministeren om en strammere kurs over for de ledige og gentog som et forsvar af ledigheden, at der var flere beskæftiget nu end før krisen, altså at det var